

افزونه



تأکید آیت‌الله حسینی بوشهری در دیدار گروه فقه پزشکی مرکز فقهی ائمه اطهار علیه السلام

دستاوردهای علمی - پژوهشی حوزه‌های علمیه برای جوامع علمی تبیین شود

هفته‌نامه سیاسی، علمی و فرهنگی حوزه‌های علمیه

سال بیست و دوم | شماره ۸۰۲ | دوشنبه ۲۱ خرداد ۱۴۰۳ | ۳ ذی‌الحجه ۱۴۴۵ | ۱۰ ژوئن ۲۰۲۴ | ۱۲ صفحه | ۵۰۰۰ تومان

نشریه عربی «الاقاق» | پیش شماره ۶۷ و ۶۸

فرارسیدن

عید سعید قربان

عید عبادت و بندگی

مبارک باد



سرمایه معنوی کیلان

مروری کوتاه بر حیات علمی، معنوی و اجتماعی

آیت‌الله محمدعلی امینیان کیلانی رحمته الله علیه

مقصد عرفه نائل شدن به مقام فناست

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین قاسم ترخان

کاری که امام حسین علیه السلام کرد، همین طرخی بود که در سرزمین عرفات و مشعر و منا ریخته شد؛ در واقع آن چیزی که باید قربانی می‌شد، تعلقات بود؛ اینکه انسان خودش را نبیند و با شیطان بیرون مبارزه کند و امام حسین علیه السلام همین کار را انجام داد.

رئیس پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

استاندارد نافذترین و گسترده‌ترین

ابزار تحقق حکمرانی



نظام‌واره‌ای از شیوه زیستن باید پدید آید تا بشود سبک زندگی؛ بی شک برای تراز کردن این سبک، نیاز به استاندارد داریم.

معاون ارتباطات و بین‌الملل حوزه‌های علمیه

حج برائت و وحدت بین‌المللی

علیه رژیم غاصب صهیونیستی



گفتمان مقاومت صرفاً رویکرد نظامی و امنیتی نیست و امروز نیازمند اشراک گفتمان مقاومت در اقتصاد، سیاست، فرهنگ و همه ابعاد هستیم.

در نشست علمی بررسی وضعیت سند ملی توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار عنوان شد | سند ملی فرهنگ مهدویت و انتظار یک سند تاریخ‌ساز است

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدسجاد ایزدی | دولت سیزدهم سرمایه اجتماعی را افزایش داد

عضو هیئت‌رئیس مجلس خبرگان رهبری، با بیان اینکه نباید از کارهای بزرگ بترسیم و باید محکم به پیش برویم، گفت: در صحنه بین‌الملل هر جا حضور درستی داشته‌ایم، دست بالا را پیدا کرده‌ایم.

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله محسن اراکی در دیدار دبیر و اعضای دبیرخانه جایزه شهید صدر علیه السلام، با بیان اینکه برنامه‌هایی مانند جایزه شهید صدر، در معرفی دانش اسلامی و به‌خصوص دانش‌های اسلامی حوزه علوم انسانی خیلی می‌تواند اثرگذار باشد، تأکید کرد: علم «منطق دالت» محصول حوزه‌های شیعی است. این علم در صورت معرفی خوب و حضور در صحنه بین‌الملل، جایگاه حوزه‌های علمیه را در جهان ارتقای زیادی دهد.

عضو هیئت‌رئیس مجلس خبرگان رهبری، با تأکید بر اینکه سطح افرادی که قرار است، مسئولیت‌های کلیدی در جایزه جهانی شهید صدر را بر عهده داشته باشند، به‌اندازه اهمیت و سطح بالای اهداف این جایزه باشد، گفت:

آیت‌الله اراکی

در صحنه بین‌الملل هر جا حضور درستی داشته‌ایم دست بالا را پیدا کرده‌ایم



وی با ذکر خاطره‌ای از استاد شهید مطهری علیه السلام، به مصاحبه ایشان در اوایل انقلاب اسلامی اشاره کرد و گفت: وقتی از ایشان می‌پرسند: شما دوست دارید چه مسئولیتی را بعد از انقلاب بپذیرید، گفتند: مسئولیت صداوسیما؛ یعنی طراز صداوسیما، طراز فردی مانند شهید مطهری علیه السلام است.

عضو هیئت‌رئیس مجلس خبرگان رهبری در پایان، با بیان اینکه نباید از

ان‌شاءالله در دوره‌های بعدی می‌توان قوی‌تر عمل کرد و البته در حال حاضر هم مطمئناً زحمات زیادی برای رسیدن به این مرحله کشیده شده است.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم در بخش دیگری از سخنان خود گفت: سرمایه‌گذاری مناسبی برای جایزه شهید صدر و حمایت از برگزیدگان آن صورت بگیرد تا بتواند با جایزه‌های مشابه در جهان رقابت نماید.

کارهای بزرگ بترسیم و باید محکم به پیش برویم، گفت: در صحنه بین‌الملل هر جا حضور درستی داشته‌ایم، دست بالا را پیدا کرده‌ایم.

در ابتدای این دیدار، حجت‌الاسلام یحیی جهانگیری، دبیر جایزه جهانی شهید صدر با ارائه گزارشی از استقبال بالای محققان و اندیشمندان حوزوی از این جایزه خیر داد.

وی گفت: جایزه شهید صدر به دنبال تهییج و ترغیب حوزه‌های علمیه برای نظریه‌پردازی در مقیاس جهانی است. اگر جایزه شهید صدر به این برسد، آن وقت نظریه‌پردازان ما در مقیاس جهانی مسئله‌ها را حل و ارائه خواهند داد.

دبیر جایزه جهانی شهید صدر افزود: سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، به‌منابه قراگاه دیپلماسی علمی - فرهنگی انقلاب اسلامی، بر اساس رسالت اسلامی و انقلابی بر آن است که در قالب جایزه شهید صدر علیه السلام، اندیشه‌های ناب مرتبط با علوم اسلامی - انسانی را در عرصه بین‌الملل معرفی نماید.

وی تغییر رویکرد حوزه علمیه به جهان غرب، از رویکرد تبلیغی در قالب اعزام مبلغ به رویکرد حضور دانشی در سطح جهان را مهمترین فلسفه برگزاری جایزه شهید صدر دانست و از رهنمودهای آیت‌الله اراکی در این دیدار تشکر کرد.

آیت‌الله سعیدی

امربه معروف و نهی از منکر نباید مخاطبان را در موضع تقابل قرار دهد



باید به‌گونه‌ای برخورد شود که آنها هم بتوانند حرف خود را بزنند، گفت: ما اگر مخاطبان خود را خودی حساب کنیم، آنها نیز نظام و دستگاه‌های نظام را در مقابل خود نمی‌بینند و به دنبال راه فرار نخواهند بود؛ بنابراین ما نباید در مواجهه با متخلفان، آنها را در چنین موضعی قرار دهیم.

آیت‌الله سعیدی افزود: برای جلوگیری از تخلفات واحدهای صنعتی، اول باید کارشناسی شود و قانون و ضابطه تعیین شود و در مرحله بعد، از واحدهای صنعتی دعوت و با آنها صحبت شود؛ اگر این اتفاق بیفتد، بخشی از اقدامات پیشگیرانه از تخلفات را خود آنها انجام خواهند داد.

امام جمعه قم با بیان اینکه اگر ما هنر داریم، باید بتوانیم اوقات فراغت جوانان را متناسب با فرهنگ جامعه مدیریت و پر کنیم، گفت: در مواجهه با متخلفان، نباید جبهه هجومی گرفته شود؛ بلکه باید با آنها دوستانه برخورد کنیم و به حرف آنها گوش دهیم تا احساس خودی بودن در آنها شکل بگیرد؛ آن وقت بخشی از تخلفات توسط خود این افراد جلوگیری خواهد شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله سیدمحمد سعیدی، در نشست ستاد امربه‌معروف و نهی‌ازمنکر استان قم که در سالن محراب حرم مطهر بانوی کرامت علیه السلام برگزار شد، اظهار کرد: خداوند در قرآن خطاب به مسلمانان تصریح می‌کند که آیا دیگران را به نیکوکاری توصیه می‌کنید و خود را فراموش کرده‌اید؛ درحالی‌که کتاب خدا را تلاوت می‌کنید و نمی‌اندیشید.

وی با بیان اینکه در باب امربه‌معروف و نهی‌ازمنکر، باید به حرف و استدلال مخاطبان خود هم گوش فرا دهیم و با آنها دوستانه برخورد کنیم، افزود: اگر جبهه هجومی نسبت به مخاطبان خود بگیریم، آنها نسبت به ما احساس خودی بودن نخواهند داشت و شاید رفتارشان به سمت لجباحت کشیده شود.

عضو خبرگان رهبری، با تأکید بر اینکه در مواجهه با افراد و واحدهای صنعتی که مرتکب منکر و یا تارک معروف هستند،

میان مردم است. آیت‌الله کعبی، با برشماری دیگر وظایف روحانیت و حوزه علمیه در عرصه انتخابات، ادامه داد: حوزه علمیه باید شاخصه‌های رئیس‌جمهور تراز را بیان نماید و از دوقطبی‌های بی‌حاصل، جامعه را صیانت کند و جلوی شکاف، اختلاف، نزاع و درگیری‌های انتخاباتی را با حکمیت در میان جبهه انقلاب بگیرد.

وی بر اخلاق انتخاباتی و پرهیز از تهمت و تخریب نامزدها تأکید و اضافه کرد: روحانیت باید همدلی و هم‌افزایی در میان اقشار را دنبال کند؛ به‌گونه‌ای که تأثیرگذاری داشته باشند و ان‌شاءالله بتوانیم، با رصد و پایش میدان، قدردان شهدای خدمت به‌ویژه شهید جمهوری، اظهار کرد: برخی در جریان‌های سیاسی تلاش دارند، حوزه و روحانیت را در عرصه انتخابات با نام بی‌طرفی منفعَل کنند. روحانیت در انتخابات چند وظیفه دارد؛ وظیفه اول ترویج امتداد گفتمان شهید جمهور در

وظیفه روحانیت ترویج گفتمان شهید جمهور است

وی با بیان اینکه یک لحظه از نقشه و طراحی دشمن نباید غافل شد، اضافه کرد: دشمن با نفوذ، ایجاد اختلاف و تحریک به دنبال دودستگی و پیاده کردن نقشه‌های شیطانی خود است که باید هوشیار بود و به‌موقع واکنش نشان داد و صیانت باید در اولویت قرار بگیرد.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، با اشاره به تأثیرگذاری حوزه و روحانیت در انتخابات ریاست جمهوری، اظهار کرد: برخی در جریان‌های سیاسی تلاش دارند، حوزه و روحانیت را در عرصه انتخابات با نام بی‌طرفی منفعَل کنند. روحانیت در انتخابات چند وظیفه دارد؛ وظیفه اول ترویج امتداد گفتمان شهید جمهور در

این استاد حوزه علمیه، با بیان اینکه الگوی ما حوزویان در زمان معاصر، امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری است، اذعان کرد: صیانت با طراحی الگو ممکن خواهد شد که بحمدالله ما در حوزه علمیه، روحانیت پرتلاش، شایسته و ساده‌زیست بسیاری را داریم؛ اما دشمن با کینه و برای تخریب روحانیت بصیر و انقلابی، نقاط ضعفی را در برخی از روحانیون شناسایی و با بزرگ‌نمایی و ابزار رسانه و معمولاً با دروغ و شایعه‌سازی تلاش می‌کند، ذهن مردم را بدبین کرده و خدمات روحانیت نادیده گرفته شود. شهادت آیت‌الله رئیسی و آل‌هاشم علیهم السلام محبوبیت روحانیت را افزایش داد.

آیت‌الله کعبی



عملیاتی کند و به پیش ببرد.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، انتخابات پرشور را مکمل تشییع باشکوه شهدای خدمت برشمرد و گفت: به فضل الهی حضور پرشور مردم در هشت تیرماه با امتداد گفتمان شهید جمهور رقم خواهد خورد.

نماینده مجلس خبرگان رهبری، با اشاره به وظایف حوزه و روحانیت در عرصه انتخابات ریاست جمهوری، گفت: برخی در جریان‌های سیاسی تلاش دارند تا حوزه و روحانیت را در عرصه انتخابات با نام بی‌طرفی منفعَل کنند.

به گزارش خبرگزاری رسا، آیت‌الله کعبی نماینده مجلس خبرگان رهبری در دیدار حجت‌الاسلام والمسلمین قاصدی دادستان ویژه روحانیت قم که در مدرسه امام حسین علیه السلام برگزار شد، گفت: از میان شهدای خدمت دو روحانی نمونه داشتیم که سرمایه اجتماعی روحانیت را افزایش دادند؛ آیت‌الله رئیسی علیه السلام از طریق نگاه به مدیر روحانی تراز در حاکمیت و آیت‌الله آل‌هاشم علیه السلام از لحاظ نفوذ اجتماعی و معنوی و پداری کردن برای مردم.



تأکید آیت‌الله حسینی‌بوشهری در دیدار گروه فقه پزشکی مرکز فقهی ائمه اطهار ^{علیهم‌السلام}

دستاوردهای علمی- پژوهشی حوزه علمیه برای جوامع علمی تبیین شود

رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ضمن انتقاد از تخریب‌های برخی فعالان فضای مجازی علیه دستاوردهای حوزه علمیه، تصریح کرد: حوزه علمیه امروز

دومین نشست علمی بررسی وضعیت سند ملی توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار، با حضور و ارائه حجج‌اسلام والمسلمین؛ کلباسی مدیر مرکز تخصصی مهدویت حوزه علمیه قم، فرخ‌فال قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه کشور در امور استان‌ها و حصاری پژوهشگر عرصه مهدویت، ۱۳ خرداد در مرکز تخصصی مهدویت قم برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین مجتبی کلباسی مدیر مرکز تخصصی مهدویت در این نشست، به بررسی ظرفیت مراکز حوزوی جهت بسط و اجرایی شدن سند ملی توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار پرداخت. وی امامت را در نگاه شیعه از اصول دین و مهدویت را از مختصات تفکر اهل‌بیت ^{علیهم‌السلام} توصیف کرد و گفت: اگرچه فرهنگ مهدویت از دیرباز در کلام و معارف شیعه مطرح بوده است؛ اما فرصتی برای اینکه در یک عرصه تحقق اجتماعی معنا پیدا بکند، کمتر حاصل شده است.

مدیر مرکز تخصصی مهدویت پرداختن به اساس‌ها و چارچوب‌های مسئله مهدویت را رسالت حوزه علمیه دانست و گفت: با توجه به اهمیت موضوع مهدویت از نگاه حساسیت و گستردگی، نیاز بود که حوزه علمیه م‌آخذ و راهبر این موضوع باشد.

حجت‌الاسلام والمسلمین کلباسی با اشاره به اینکه حتی در درون حوزه علمیه نیز، توجهی این مطلب که اساساً چرا در عرصه مهدویت نیاز به سند داریم، به تبیین نیاز دارد، گفت: در همین حوزه نگاهی داریم که می‌گوید هر پرچمی که قبل از قیام حضرت بلند شود، طاغوت است. یک نگاه دیگر می‌گوید: اصلاً جامعه باید به‌شکل و شمایل خاصی به سمت انتظار حرکت کند و همچنین نگاهی که امام زمانی را می‌خواهد که صرفاً به او توسل کند. وی افزود: یکی از موفقیت‌های حوزه در عرصه مهدویت این بود که مؤسسات مختلف مهدوی حدوداً از ۲۰ سال پیش و قبل‌تر کنار هم آمدند و ستادی تحت عنوان فعالیت‌های مهدوی تشکیل شد تا هماهنگی‌ها میان دستگاه‌های مختلف و مؤسسات پژوهشی و تبلیغی و علمی ایجاد شود. به‌زودی به این نتیجه رسیدیم که این کار، نیاز به یک اساسنامه دارد. لذا کار به اینجا رسید که حوزه پس از حدوداً دو دهه فعالیت ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌های مختلف به این امر برسد که باید سندی برای این کار ارائه کند و خود این سند، گواه این است که ظرفیت انجام این امر در حوزه وجود دارد. حجت‌الاسلام والمسلمین کلباسی، تدوین و تصویب سند ملی توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار را آغاز راه دانست و گفت: مسئولان حوزوی و غیرحوزوی و کسانی که مرتبط با این موضوع هستند، باید با جدیت بیشتری ورود کنند و مسئله را دنبال نمایند تا زمینه تحقق اهداف گسترده، وسیع و تاریخ‌ساز این سند فراهم شود.

● **نمی‌توان به‌صورت متفرق به قله مرتفع مهدویت رسید**

حجت‌الاسلام والمسلمین فرخ‌فال قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه کشور در امور استان‌ها نیز در این نشست، به ارائه گزارشی از مراحل تدوین و تصویب سند ملی توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار پرداخت و دیدگاه‌های خود را پیرامون تحقق‌بخشی مصوبات سند و برنامه‌ریزی‌های صورت‌گرفته در این عرصه مطرح کرد.

قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه کشور در امور استان‌ها با تأکید بر اینکه نمی‌شود به‌صورت متفرق به قله مرتفع مهدویت رسید، خاطرنشان کرد: باید کار تشکیلاتی بشود و هماهنگی صورت بگیرد تا بخش‌های فرهنگی، نهادها، سازمان‌ها و وزارتخانه‌ها هر کدام گوشه کار را بگیرند و مقدمات شکل‌گیری فرهنگ مهدویت و انتظار به‌گونه‌ای که زمینه حاکمیت حضرت مهدی ^{علیه‌السلام} را فراهم کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین فرخ‌فال، به ارائه گزارشی از مراحل تصویب سند ملی توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار پرداخت و در این راستا افزود: در تاریخ چهارم مرداد ۱۳۹۹ در ششمین جلسه ستاد هماهنگی نقشه مهندسی فرهنگی، کشور در شورای عالی انقلاب فرهنگی به این نتیجه رسیدند که حوزه

برگزار شود.

به گزارش روابط عمومی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، آیت‌الله حسینی بوشهری، در دیدار گروه فقه پزشکی مرکز فقهی ائمه اطهار ^{علیهم‌السلام}، شهادت شهدای خدمت را فاجعه‌ای بسیار غم‌انگیز و غیرقابل پیش‌بینی توصیف کرد و یاد و نام امام خمینی ^{علیه‌السلام} و شهدای قیام پانزدهم خرداد را گرمی داشت.

برکات وجودی امام خمینی ^{علیه‌السلام} از مرزهای کشور عبور کرده‌است

وی ادامه داد: گرچه امام خمینی ^{علیه‌السلام} در میان ما نیست، اما نام، آثار و برکات وجودی او آن‌چنان شعاع پیدا کرده است که از مرزهای ایران عبور کرده تا جایی که امروز مخاطب پیام رهبر معظم انقلاب، دانشجویان دانشگاه‌های آمریکا و کشورهای اروپایی هستند.

امام جمعه قم افزود: مرکز فقهی ائمه اطهار ^{علیهم‌السلام} که با پایه‌گذاری مرحوم آیت‌الله‌العظمی فاضل لنکرانی ^{علیه‌السلام} تأسیس شد، امروز با ورود به عرصه فقه معاصر، منشأ خیرات و برکات پژوهشی و آموزشی فراوان شده است.

وی اظهار کرد: مرحوم آیت‌الله‌العظمی فاضل، شاگرد برجسته حضرت امام خمینی ^{علیه‌السلام} بود و در تمام مراحل انقلاب در کنار ایشان قرار داشت و با آرم‌ان، تفکر، نگاه و اندیشه‌های اوآشنایی کامل داشت.

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه، ضمن انتقاد از تخریب‌های برخی فعالان فضای مجازی علیه دستاوردهای حوزه علمیه، ابراز کرد: حوزه علمیه امروز بالنده است و مانند گذشته نیست؛ لذا در مقابل فضاسازی‌های رسانه‌ای باید نمایشگاهی از دستاوردهای حوزه، به‌خصوص دستاوردهای پژوهشی که می‌تواند، در عرصه‌های مختلف به‌عنوان مینا قرار گیرد، برگزار گردد تا به درستی این دستاوردهای مهم در رشته‌های مختلف برای

در نشست علمی بررسی وضعیت سند ملی توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار عنوان شد

سند ملی فرهنگ مهدویت و انتظار یک سند تاریخ‌ساز است

نیز در این نشست، سند ملی توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار را یک سند کارگشا و پیش‌برنده دانست و گفت: نکات خوب و قوی و موضع‌گیری‌ها و جهت‌گیری‌های خوبی در این سند است که اگر پیگیری و عملیاتی شود، یک شتاب چند ده‌برابری در گسترش فرهنگ مهدویت در ساحت عمومی جامعه به وجود خواهد آمد.

این محقق و پژوهشگر حوزوی، با اشاره به اینکه سند فوق یک‌سری مشکلات ساختاری در درون خود دارد که پیش‌برندگی آن را کند می‌کند، افزود: مهم‌ترین آنها این است که این سند به‌عنوان یک سند راهبردی تعریف نشده است و یک سند توسعه است و این در حالی است که در داخل سند،

بندهایی وجود دارد که مصرح بر یک حرکت راهبردی است.

حجت‌الاسلام والمسلمین حصاری، با اشاره به اینکه جایگاهی که برای سند ملی توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار تعریف شده، ذیل سند مهندسی فرهنگی است و مناسب فرهنگ مهدویت نیست، افزود: مهدویت با باورمندی که ما به آن داریم، می‌بایست به نقطه‌ای برسد که اگر قرار است، بر حکمرانی دینی سایه بیندازد، باید بر همه اسناد ملی ما سیطره داشته باشد و به‌عبارت دیگر، تراز آن از همه سندهای ملی که برای اصلاح حکمرانی و تقویت بنیادهای دینی در ساختارهای اجتماعی تبیین می‌شود، فراتر باشد. این محقق و پژوهشگر عرصه مهدویت خاطرنشان کرد: اگر بخواهیم هدف غایی که برای سند ملی توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار تعریف شده است محقق شود، باید این سند جایگاه مهمیم بودن خود بر تمام ساختارهای اجتماعی و حکومتی کشور را داشته باشد.

وی با اشاره به جهانی بودن نظام اسلامی گفت: آنچه که ما در عرصه تئوریک و نظری به گفت‌وگو می‌گیریم، باید قابل تفهیم در سطح جهانی بشود و آن را به‌گونه‌ای بیان کنیم که بتوانیم، در این رقابت‌ها اندیشه اسلامی را به موفقیت برسانیم و پذیرایی در افکار عمومی جهان را ایجاد کنیم.

این محقق و پژوهشگر عرصه مهدویت خاطرنشان کرد: بر این اساس، برای تبدیل آموزه‌های مهدوی به یک رفتار ایدئولوژیک و مرامی از یک سو و تبدیل به یک رفتار حکمرانی و عملیاتی و اجرایی برای معرفی نظام حکمرانی دینی از سوی دیگر، ما شدیداً محتاج دکترین مهدویت هستیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین حصاری افزود: این یک سند بزرگ است که می‌توانیم، از آن سایر اسناد ملی و عملیاتی را برای همه دستگاه‌های عملیاتی و اجرایی کشور استخراج کنیم.

وی نزدیک‌ترین نقطه به چشمه معارف مهدوی را حوزه دانست و گفت: حوزه علمیه در این سند به‌درستی مأمور اجرای سند شده است؛ اما ساختار ستاد راهبری سند ملی توسعه فرهنگ مهدویت، باید تعریف شود که ساختار آن با ساختار مدیریتی تفاوت دارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین حصاری، با اشاره به لزوم وجود یک ستاد راهبری برای اجرای سند ملی توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار، افزود: ستاد راهبری ذیل مرکز مدیریت حوزه شکل می‌گیرد و شورایی که یش‌بینی شده، در کنار دست آن ستاد قرار می‌گیرد. در این صورت دو نتیجه می‌دهد: اول اینکه آنچه را که از این سند مهبیای اجرا و عملیات می‌دانیم، متناسب با دستگاه‌ها می‌توان با ابعاد گسترده‌تری به پیش برد، بدون اینکه به مانع اساسی برخورد کند. دوم آنکه هرآنچه از کارهای مطالعاتی و تدوین اسناد تفصیلی و راهبردی عملیاتی انجام شود، حاکم بر تمام فعالیت‌هایی می‌گردد که باید عملیاتی شوند و آن‌چنان در سطوح تصمیم‌گیران باور ایجاد خواهد کرد و راه خود را باز خواهد کرد که پیش‌برندگی کار را به آن سطحی که این سند باید برسد، خواهد رساند.

پیش‌بینی شده است. دبیر ستاد امر به معروف و نهی از منکر کشور، با بیان

اینکه در بحث هنر، ستاد امر به معروف و نهی از منکر نقش دارد و جشنواره فجر در این زمینه راه‌اندازی شده است، خاطرنشان کرد: ستاد امر به معروف و نهی از منکر، تمام تلاش خود را برای تعمیق و ترویج فریضتین امر به معروف و نهی از منکر به‌کار گرفته است.

حجت‌الاسلام والمسلمین طاهری آکردی، به فعالیت شکل‌های مردمی اشاره کرد و گفت: ستاد در زمینه آموزش، نظارت و مجوز تشکیل‌ها قانوناً انجام وظیفه می‌کند و در بحث امر به معروف و نهی از منکر، از ظرفیت

جامعه علمی کشور و حتی بین‌الملل معرفی شود.

وی در راستای انتقاد از فضاسازی رسانه‌ای علیه شورای عالی حوزه‌های علمیه، ادامه داد: حوزه‌های علمیه مجموعه‌ای از عناصر تأثیرگذار در حوزه است و منحصراً در شورای عالی و مدیریت حوزه نمی‌باشد. وظیفه شورای عالی حوزه‌های علمیه، سیاست‌گذاری کلان و وظیفه مدیریت حوزه، سامان بخشیدن و پیشبرد کارها در عرصه اجرایی است.

تلاش‌های صورت‌گرفته در راستای احیای علوم حوزوی

استاد حوزه علمیه قم، با اشاره به تلاش‌های صورت‌گرفته در راستای احیای علوم حوزوی، ادامه داد: برخی از رشته‌ها و علوم حوزوی به‌مرور زمان به‌صورت کم‌رنگ مطرح شدند؛ ولی اکنون بسیاری از این علوم احیا شده‌اند؛ لذا حوزه امروز، حوزه جامعی است.

آیت‌الله حسینی بوشهری تأکید کرد: همه دستاوردهای حوزوی، عمدتاً از فقه و اصول سرچشمه می‌گیرند و لازم است، برجستگی فقه و اصول همچنان حفظ شود؛ اما سایر ویژگی‌های حوزه نیز، باید مورد توجه جدی قرار گیرند. نایب‌رئیس مجلس خیرگان رهبری، با تمجید از اهتمام مرکز فقهی ائمه اطهار ^{علیهم‌السلام} به فقه معاصر، خاطرنشان کرد: این مرکز علاوه بر فقه سنتی، در عرصه‌های جدید نیز ورود کرده است که می‌تواند پاسخگوی نیاز جامعه باشد. وی ضمن اشاره به ظرفیت عظیم فقه و اصول افزود: امروزه فضا برای ورود به عرصه‌های مختلف باز است؛ اما باید مراقبت کنیم تا به آن نفقه عمیق در مسائل و دانش‌های دینی بر اساس آیه شریفه لِيَتَّقُوا اللَّهَ فِي الَّذِينَ دست پیدا کنیم.

گفتنی است، در ابتدای این جلسه، گزارشی از دستاوردها، برنامه‌ها، اقدامات، مشکلات و نیازهای گروه فقه پزشکی مرکز فقهی ائمه اطهار ^{علیهم‌السلام} ارائه شد.

● اخبار کوتاه ایــــران

● **ایران به اتحادیه اقتصادی اوراسیا می‌پیوندد**: «باکیتزان ساگینتایف» رئیس هیأت‌مدیره کمیسیون اقتصادی اوراسیا گفت: ایران برای به دست آوردن وضعیت ناظر اتحادیه اوراسیا ابراز تمایل کرده است. معاون نخست‌وزیر روسیه نیز گفت: رویه‌های مشخصی وجود دارد که اگر رعایت شود، ایران ممکن است در پایان دسامبر به کشور ناظر اتحادیه اوراسیا تبدیل شود.

● **ایران تولید انبوه قطعات هواپیمای را آغاز کرد**:

شرکت فناوری ایرانی گروه مینا، فناوری‌هایی را برای غلبه بر محدودیت‌های تحریمی و بومی‌سازی تولید قطعات حیاتی موتور جت توسعه داده است. به‌لطف فناوری جدید، ایران توانست، ۲۸ هواپیمای مسافربری مک‌دانل داگلاس را که به‌دلیل تحریم‌های اعمال‌شده در سال ۲۰۱۸ پس از تعلیق توافق هسته‌ای پرواز خود را متوقف کرده بودند، به خدمت بازگرداند.

● **آغاز فعالیت نخستین سکوی تأمین مالی جمعی ارزی**:

فعالیت نخستین سکوی تأمین مالی جمعی ارزی از ۱۹ خرداد در فرابورس به‌طور رسمی آغاز شد. این سکو با هدف تأمین مالی ارزی شرکت‌های دانش‌بنیان و جذب سرمایه‌گذاران خارجی راه‌اندازی شده است.

● **نسل جدید میکروسکوپ طیف‌سنج نوری رامان در کشور بومی‌سازی شد**: خبرگزاری صدا و سیما؛ فناوریا یک

شرکت دانش‌بنیان، موفق شدند، نسل جدید میکروسکوپ طیف‌سنج نوری رامان را در کشور بومی‌سازی کنند. از این دستگاه برای شناسایی و تعیین خلوص مواد مختلف به‌ویژه در صنایع دارویی و گوه‌رشناسی استفاده می‌شود.

● **به‌زودی پروژه‌های گازرسانی به سیستان و بلوچستان افتتاح می‌شود**: اوجی، وزیر نفت: تعداد زیادی از نیروگاه‌ها و

صنایع و منازل مردم در سیستان و بلوچستان، در این دولت به شبکه سراسری گازرسانی کشور متصل شده است.

به‌زودی توسط آقای مخبر، سرپرست ریاست جمهوری آنها را افتتاح خواهیم کرد. این اتفاق بزرگ در هیچ دولتی نیفتاده است.

● **ضرب‌الاجل دو هفته‌ای بانک مرکزی به هیأت‌مدیره بانک‌ها در قبال رعایت نرخ سود بانکی**: معاون نظارت

بانک مرکزی؛ بانک‌های متخلف باید حداکثر تا دو هفته آینده برای اصلاح نرخ غیرمتعارف سود سپرده‌ها اقدام کنند؛ در غیر این‌صورت با این دسته از بانک‌ها حتی تا سلب صلاحیت ارکان مدیریت، برخورد خواهد شد.

● **پیش‌بینی بانک جهانی از رشد ۳.۲ و تورم ۳۵.۳ درصدی اقتصاد ایران در ۱۴۰۳**: بانک جهانی در جدیدترین گزارش خود پیش‌بینی کرد: اقتصاد ایران در سال جاری ۳.۲ درصد رشد کند و نرخ تورم به ۳۵.۳ درصد کاهش یابد.

● **کاهش ۱.۸ میلی‌متری بارش‌ها در کشور**: بررسی داده‌های سازمان هواشناسی نشان می‌دهد، میزان بارش‌ها در کشور از ابتدای سال آبی جاری تا ۱۳ خرداد، در مقایسه با دوره بلندمدت ۱.۸ میلی‌متر کاهش یافته است.

● **ادارات مالیاتی خلوت شد**: ۳ اقدام مهم شامل واگذاری وصول مالیات بر ارت به بانک‌ها، الکترونیکی شدن وصول مالیات نقل وانتقال سهام غیربورسی و برخط شدن فرایند ثبت درخواست و صدور گواهی‌های ماده ۱۸۶ و ۱۸۷ قانون مالیات‌های مستقیم، موجب کاهش مراجعه حضوری مردم به ادارات مالیاتی در ۳ سال گذشته شد.

● **تبلیغات و برندینگ در بهای تمام‌شده کالا به‌زودی محاسبه می‌شود**: مدیرکل دفتر خدمات کسب و کار وزارت صمت: به‌زودی کل موضوع تبلیغات و برندینگ در بهای تمام‌شده کالا قرار می‌گیرد. بر اساس مصوبه هیأت وزیران، باید بستری فراهم شود که برند جزء وثیقه در بانک‌ها در نظر گرفته شود.

● **وجود ۵۵۵ پروانه صادرات تجهیزات پزشکی**: مدیرکل تجهیزات و ملزومات پزشکی سازمان غذا و دارو، تعداد پروانه صادرات معتبر در حوزه تجهیزات پزشکی به ۶۵۵ می‌رسد و تجهیزات پزشکی خط مقدم نظام سلامت است.

● **پرداخت پول گندم‌کاران با اخذ مالیات ابریده‌کاران بدون نیاز به چاپ پول و استقراض**: کارشناس حوزه

سیاست‌گذاری اقتصادی، با اشاره به یکی از هزینه‌های ضروری و قطعی دولت‌ها، خرید تضمینی گندم است، گفت: دولت سیزدهم توانست در سال گذشته بدون چاپ پول و استقراض از بانک مرکزی، از محل شناسایی مؤدیان جدید و اخذ مالیات از ابریده‌کاران، مطالبات گندم‌کاران را پرداخت کند.

● **حذف فیزیکی سند مالکیت تک برگ**: صدفر کسناورز، سخنگوی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در نشست خبری:

حذف فیزیکی سند مالکیت تک برگ و تولید سند به‌صورت الکترونیکی از هفته قوه قضائیه با اعلام رسمی سازمان شروع و به بهره‌برداری خواهد رسید.

● **عدم حمایت ۱۴ کشور از قطعنامه ضد ایرانی در شورای حکام**: ایرنا: قطعنامه شتاب‌زده و غیرسازنده سه کشور اروپایی

انگلیس، فرانسه و آلمان درباره برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای کشورمان در حالی به‌تأیید شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی رسید که ۱۴ کشور از این سند حمایت نکردند. چین و روسیه به این قطعنامه رأی مخالف دادند و کشورهای هند، اندونزی، کنیا، نامیبیا، قطر، ترکیه، الجزایر، ارمنستان، بورکینافاسو، بنگلادش، آفریقای جنوبی رأی متنع دادند. هیأت پاراگوئه نیز فاقد حق رأی بود.

● **ابطال سپرده‌های بانکی با نرخ سود غیرقانونی**: معاون بانک مرکزی: سپرده‌های بانکی با نرخ سود غیرقانونی باید ابطال شود. سیاست بانک مرکزی، همان دستورالعملی است که سال ۱۴۰۲ منتشر شد و حداکثر نرخ سود در نظام بانکی، باید ۲۲.۵ درصد باشد.

● **زنان ایرانی بر روی سکوی اول مصرف لوازم آرایش در جهان**: فارس: ایران در رتبه اول به‌صرف‌ترین کشورهای دنیا از نظر مصرف مواد آرایشی است. این درحالی است که بیش از ۸۰ درصد کالاهای بازار غیر بهداشتی هستند. در همین زمینه، مدیرکل امور فرآورده‌های آرایشی و بهداشتی سازمان غذا و دارو از استفاده از مواد اولیه با کیفیت صنعتی و فلزات سنگین برای پایین آمدن هزینه تولید لوازم آرایشی غیرمجاز خبر داد که برای سلامتی به‌شدت خطرناک است.

در بیانیه جامعه مدرسین در محکومیت جنایات رژیم صهیونیستی در قتل عام نصیرات تأکید شد

حضور فعال و جریان ساز سران کشورهای اسلامی در میدان تحریم و تنبیه غاصبان صهیونیست



جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، در بیانیه‌ای، با محکوم کردن جنایت هولناک رژیم غاصب صهیونیستی در قتل عام نصیرات، از سازمان کنفرانس اسلامی، سران کشورهای اسلامی و امت اسلامی خواستار شد، در میدان تحریم و تنبیه غاصبان صهیونیست، فعال و جریان ساز حضور داشته باشند و این دشمنان بشریت را در ادامه خون‌ریزی‌ها ناکام بگذارند.

به گزارش روابط عمومی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، در پی جنایات خون‌بار رژیم صهیونیستی در غزه و به‌ویژه قتل عام نصیرات، جامعه مدرسین در محکومیت این اقدام وحشیانه بیانیه‌ای به این شرح صادر نمود:

بسم‌الله الرحمن الرحیم
حملات گسترده رژیم صهیونیستی به بازار نصیرات و قتل عام مردم بی‌پناه، روز خونین دیگری در غزه را رقم زد و دل‌های آزادگان عالم را به درد آورد.

در این بمباران جنون‌آمیز، جنایت‌کاران اسرائیلی، این بازار را به تلی از خاک تبدیل کرده و ده‌ها زن و کودک را در مرکز آن شهید کردند.

جامعه جهانی و مجامع بین‌المللی به‌جای محکوم کردن صرف، باید قاطعانه در مجازات رژیم صهیونیستی ورود پیدا کنند و با اقدامات تنبیهی، این جنایت‌کاران را از این خون‌ریزی‌ها بازدارند.

بی‌شک رزمندگان جبهه مقاومت در غزه، یمن، عراق و حزب‌الله لبنان، با ضریاتی سنگین انتقام این قتل‌عام را خواهند گرفت؛ اما غم و اندوه این جنایت از دل‌ها زدوده نخواهد شد و سنگینی آن بر قلب‌ها همچنان باقی خواهد ماند.

جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، با محکوم کردن این جنایت هولناک و شُعبانه، از سازمان کنفرانس اسلامی، سران کشورهای اسلامی و امت اسلامی می‌خواهد، در میدان تحریم و تنبیه غاصبان صهیونیست، فعال و جریان ساز حضور داشته باشند و این دشمنان بشریت را در ادامه خون‌ریزی‌ها ناکام بگذارند.

سقوط رژیم غاصب صهیونیستی یک واقعیت حتمی است و این جانبان به‌زودی از صفحه روزگار محو خواهند شد. امید است، جامعه بشری به وظایف خود در مقابل این ظلم و ستم خون‌بار عمل کرده و نقش تاریخی خود را ایفا کنند.

جامعه مدرسین حوزه علمیه قم

تصویب رشته «علوم و معارف اسلامی» دانشگاه‌های

سطح ۲ حوزه علمیه خواران

رئیس اداره امور فارغ‌التحصیلی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران، از تصویب عنوان رشته «علوم و معارف اسلامی» برای دانشگاه‌های سطح دو حوزه‌های علمیه خواران خبر داد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، زهرا محمدی زنجانی در گفت‌وگویی خبری، عنوان کرد: دانش‌نامه‌های سطح دو از خردادماه سال ۱۴۰۳ با درج عنوان رشته «علوم و معارف اسلامی» و در قالب جدید و با رنگ‌بندی متمایز به تفکیک مقاطع، صادر می‌شود.

رئیس اداره امور فارغ‌التحصیلی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران، بیان کرد: پس از اجرای گرايشی سطح دو، دانش‌نامه طلابی که سطح دو را در نظام آموزشی گرايشی گذرانده‌اند؛ با قید رشته و گرايش صادر می‌شود.

هزار خرقه عوض کرد روزگار و هنوز

حدیث پیرهن کهنه تو یا برجاست

طوبی لکم وحسن مآب

علیرضا اعزازی/مدیر حوزه‌های علمیه کشور/ ۱۲ خرداد ۱۴۰۳

به گزارش خبرگزاری حوزه از کربلا، داوود منافی‌پور دبیر مجمع جهانی حضرت علی‌اصغر علیه السلام و مسئول برگزاری این اجلاس، ضمن گرامی‌داشت یاد و خدمات امام خمینی علیه السلام و مکتب اهل‌بیت علیهم السلام، ابراز کرد: در سال‌های گذشته اجلاس اول نخبگان منابر شیعی در مشهد مقدس، اجلاس دوم در شهر مقدس قم و هم‌اینک سومین اجلاس در کربلای سیدالشهدا علیه السلام برگزار می‌شود و امیدواریم، مجموع نکات و پژوهش‌هایی که در این اجلاس مطرح می‌شود، به‌عنوان نماد قدرت شیعی در سراسر جهان رخ‌نمایی کند.

منافی‌پور با اشاره به تجربه ۲۱ ساله در برگزاری آیین‌های نکوداشت حضرت علی‌اصغر علیه السلام و مراسم شیرخوارگان حسینی، گفت: سال ۱۳۸۲ این مراسم در مهدیه تهران آغاز شد و به‌تدریج فراگیر شد. و مظلومیت حضرت علی‌اصغر مطرح شد؛ به‌گونه‌ای که سال دوم، تعداد این مراسم به ۸ و سال سوم به ۵۴ و سال چهارم به بالغ بر ۲۵۰ جلسه رسید و سال گذشته ۸هزار مراسم شیرخوارگان حسینی در نخستین جمعه ماه محرم در سراسر جهان برگزار شد.

وی افزود: در آن مراسمات، کودک شیرخوار کربلا به‌عنوان نماد مظلومیت شهدای کربلا مطرح و باعث شد که علاوه بر تجدید عهد شیعیان با شهدای کربلا، توجه بسیاری از آزادی‌خواهان جهان به موضوع کربلا و واقعه عاشورا جلب شود و صدای مظلومیت شهدای کربلا به خیلی‌ها برسد.

منافی‌پور با تأکید بر اهمیت نمادسازی و بهره‌مندی از عنصر هنر در ارائه و تبیین معارف اهل‌بیت علیهم السلام اظهار کرد: این مراسم سال به سال در حال افزایش است و افق ۲۱هزار مراسم در سراسر جهان را برای آن در نظر گرفته‌ایم و این مهم، دور از دسترس نیست و تاکنون نیز، بازتاب‌های جهانی فوق‌العاده‌ای داشته است.

وی همچنین به پژوهش‌های انجام‌گرفته پیرامون موضوع «قمیص‌الحسین علیه السلام» تأکید و با اشاره به احتیاج حضرت زهرا علیها السلام در روز محشر به پیراهن حضرت سیدالشهدا علیه السلام در روز عاشورا، گفت: پی‌کو تحقیقاتی که در این زمینه انجام گرفته، مبنی بر روایات معتبر بوده است و از همیاری اندیشوران دینی در این زمینه استقبال می‌کنیم.

آیت‌الله اعزازی در پیامی به اجلاس نخبگان منابر شیعه در کربلای معلی

مردم غزه طعم شیرین حیات حسینی را می‌چشند



ایمان به معبود، استقامت در راه حق، عدالت و ظلم‌ستیزی ریخته شد که پرداختن به این دانشنامه استقامت در این برهه، فرصتی مناسب برای بررسی عمیق فرهنگی و تاریخی واقعه عاشورا است تا بدون آن‌که ذره‌ای بر اتحاد میان مسلمانان جهان خدشه وارد نماید، به خون‌خواهی آن مظلوم تاریخ بپردازد و از این رهگذر، بتواند معارف و حقایقی را که آن وجود نازنین برایش بدل مهجه نمود، به گوش عالمیان برساند.

اینجانب از همه علما، شعرا، مرثیه‌سرایان، نویسندگان، ذاکران، هنرمندان و فرهیختگانی که با قلم، هنر و کلام خود در راستای جهانی‌سازی این نماد مؤثق شیعه اقدام نموده‌اند، تشکر می‌کنم و از شرکت‌کنندگان سومین اجلاس نخبگان منابر شیعه که از ملیت‌های مختلف در کربلای مقدسه گردهم آمده‌اند، التماس دعای خیر دارم و امیدوارم در آینده‌ای نزدیک با ظهور موفور السرور منتقم آل‌الله علیهم صلوات‌الله‌یک بار دیگر تحت این لوا جمع شده و با برافراشتن قمیص‌الحسین علیه السلام ظلم، جور و بی‌عدالتی از سراسر جهان مرتفع گردد و تمامی مستضعفان جهان خصوصاً مردم مظلوم غزه، طعم شیرین حیات حسینی را به جان بچشند.

استاندار نافذترین و گسترده‌ترین ابزار تحقق حکمرانی



استاد رشاد با اشاره به کامل بودن دین اسلام، عنوان کرد: از دیگر مکاتب نمی‌توان انتظار داشت که استاندارد داشته باشند؛ چراکه دین کامل، فقط اسلام است که برای همه ابعاد زندگی تراز دارد.

وی با اشاره به تقسیم‌بندی احکام شریعت، یکی اقسام را تکلیفی (باید و نبایدها) و دیگری را حکم وضعی (مقادیر و اندازه) برشمرد و گفت: انواع خدمات، مدیریت‌ها، مشاغل و... یک نوع حکم وضعی و دارای میزان و اندازه است؛ درحالی‌که حلیت حکم تکلیفی است که باید و نبایدها در آن رعایت می‌شود. عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی، در ادامه فرهنگ صحیح را فرهنگ استاندارد تعبیر و اظهار کرد: اگر بخواهیم فرهنگ را تغییر دهیم و فرهنگ اسلامی را نهادینه کنیم، باید به استانداردها توجه کنیم و جامعه‌ای دارای فرهنگ صحیح و برجسته است که استاندارد داشته باشد؛ چراکه در آن صورت همه ابعاد آن در تراز

رئیس پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

استاندارد نافذترین و گسترده‌ترین ابزار تحقق حکمرانی

به گزارش روابط عمومی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، اولین همایش ملی استاندارد حلال، با حضور استاد علی‌اکبر رشاد رئیس این پژوهشگاه، دکتر مهدی اسلام‌پناه رئیس سازمان ملی استاندارد، اساتید حوزه، دستگاه دیپلماسی، متخصصان و صاحب‌نظران، تولیدکنندگان و پژوهشگران، ۱۳ خرداد سال جاری در سازمان ملی استاندارد ایران برگزار شد.

استاد رشاد در ابتدای این مراسم، یاد و خاطره شهدا به‌ویژه شهدای خدمت و بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران را گرامی داشت و با اشاره به ویژگی‌های شخصیتی برجسته و متمایز رهبر معظم انقلاب، گفت: معظم‌له نه‌تنها در فقه بلکه در ابعاد مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و هنری تسلط کامل و بی‌بدیل دارند.

رئیس پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، به اهمیت موضوع استاندارد اشاره و اظهار کرد: ملتی می‌تواند تمدن خلق کند که کالا و خدمات آن در سطح عالی و استاندارد باشد؛ بنابراین برای تمدن‌سازی غنی و ارسال آن به اقصی‌نقاط دنیا، نیازمند استاندارد هستیم. استاد علی‌اکبر رشاد، با تأکید بر اینکه بدون استاندارد نمی‌توان مدیریت را تراز کرد؛ برای حفظ ارزش، اعتبار و استقلال کشور، باید به استانداردها توجه کنیم. رئیس حوزه علمیه امام رضا علیه السلام در همایش استاندارد حلال، با بیان اینکه حلال اسلامی، یک حکم اعتباری شرعی است، گفت: امروز کفار از باب کیفیت، بهداشتی و سلامتی بیش از مسلمانان،

آیت‌الله حسینی بوشهری «رئیس دبیرخانه مجلس خبرگان رهبری» شد

آیت‌الله سیدهاشم حسینی بوشهری به‌عنوان «رئیس دبیرخانه مجلس خبرگان رهبری» منصوب شد.

به گزارش روابط عمومی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم به نقل از حوزه، آیت‌الله موحدی کرمانی رئیس مجلس خبرگان رهبری در حکمی، آیت‌الله سیدهاشم حسینی بوشهری نایب‌رئیس اول مجلس خبرگان را به ریاست دبیرخانه این مجلس منصوب کرد. در این حکم آمده است:

حضرت آیت‌الله آقای حاج سیدهاشم حسینی بوشهری «دامت برکاته» سلام علیکم

با احترام، پیرو رأی صائب و اتفاق نظر اعضای محترم هیئت‌رئیس و با لحاظ سوابق و شایستگی‌های ارزشمند جناب‌عالی، به‌موجب بند ۵ ماده ۱۱ آیین‌نامه داخلی، جناب‌عالی را برای مدت دو سال به‌عنوان رئیس دبیرخانه مجلس خبرگان رهبری، منصوب می‌نمایم.

امید است، با استعانت از درگاه ایزد منان و بر اساس وظایف قانونی و استفاده از ظرفیت‌های موجود در مسئولیت خطیر خود موفق باشید.

محمدعلی موحدی کرمانی/رئیس مجلس خبرگان رهبری

تودیع و معارفه سردبیر خبرگزاری حوزه

با حکم مدیرمسئول خبرگزاری حوزه، یوسف شعبانعلی به‌عنوان سردبیر جدید خبرگزاری حوزه معرفی و از خدمات مرتضی سعیدی سردبیر سابق این خبرگزاری تقدیر شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، با حکم حجت‌الاسلام رضا رستمی، مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه و مدیرمسئول خبرگزاری حوزه، یوسف شعبانعلی به‌عنوان سردبیر جدید خبرگزاری رسمی حوزه معرفی و از زحمات مرتضی سعیدی نجفی در یکسال گذشته تقدیر شد.

حجت‌الاسلام رستمی مدیرمسئول خبرگزاری حوزه در مراسم تکریم و معارفه سردبیر این خبرگزاری، با تشکر از کوشش‌های همکاران حوزه‌نیوز در یکسال گذشته به‌خصوص موضوع انتخابات، نمایشگاه قرآن، نمایشگاه پژوهش و افتتاح دفاتر نمایندگی در یزد، گفت: کار خیر و اطلاع‌رسانی، بر اضطراب و نیازمند کار فکری مدام است؛ همچنان‌که ملاحظه‌ها، چارچوب‌ها و خطوط خبری مشخص، نکته‌ای است که همیشه مورد توجه بوده و این تلاش، تفکر و نوآوری می‌بایست، در دوره جدید ارتقا داده شود.

مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه تصریح کرد: در دوره مسئولیت جدید باید برنامه‌ها و سیاست‌های خبری و راهبری مورد نظر با جدیت و شتاب بیشتری حرکت کند تا به اهداف و برنامه‌های میان‌مدت و بلندمدت مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه با کیفیت مطلوب دست پیدا کنیم.



گفتنی است، در ادامه این نشست، حجج‌اسلام والمسلمین؛ سیدمحمد میرغیاثی ناظر علمی رسانه حوزه، سیدعباس سیدنژاد مدیر چندرسانه‌ای مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه، آقایان؛ حسن صدرایی عارف مدیر اطلاع‌رسانی و خیر مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه، میثم محمدحسینی مدیر فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی این مرکز، مرتضی سعیدی و یوسف شعبانعلی سردبیران سابق و جدید خبرگزاری حوزه، ضمن ارائه گزارشی، نکات و دیدگاه‌های خود را درباره ارتقای این رسانه بیان کردند. حمایت جدی مدیران ارشد حوزه و مرکز رسانه از خبرگزاری حوزه، پیشرفت‌های جدی در بخش چندرسانه خبرگزاری حوزه، اعتماد و اقبال جامعه نخبگانی نسبت به رسانه حوزه، تداوم تلاش و کار جهادی در رسانه حوزه و لزوم تقویت ارتباط حوزه با آحاد جامعه، از نکات اشاره شده ایشان در این جلسه بود. خاطر نشان می‌شود، یوسف شعبانعلی دانش‌آموخته حوزه علمیه و نیز دوره‌های تخصصی رسانه است که نزدیک به ۲ دهه فعالیت خبری و رسانه‌ای را در کارنامه خود دارد.

خبرنگار و عکاس، دبیر سرویس ویژه حوزه علمیه قم، دبیر سرویس استان‌ها و دبیر تحریریه، از مسئولیت‌های قبلی وی در طول سال‌ها فعالیت در خبرگزاری حوزه بوده است. شعبانعلی هم‌اینک و برای دومین دور متوالی عضو هیئت‌مدیره خانه مطبوعات استان قم نیز می‌باشد.

طلاب آزاد، نظام قدیم، جامعه‌الزهرا علیها السلام، جامعه المصطفی علیه السلام، طلاب خراسان و غیرطلبه‌ها (بخش ویژه) از طریق research.whc.ir انجام می‌پذیرد. وی بیان کرد: اگر طلبه فاقد نام کاربری در سامانه است ابتدا اقدام به ثبت‌نام در سامانه research.whc.ir نموده و پس از دریافت نام کاربری و رمز عبور، اقدام به ورود به سامانه و انجام فرآیند ثبت‌نام کند. طلابی که دوره‌های قبل در سامانه ثبت‌نام کرده‌اند، همانند دوره‌های سابق و بدون هیچ مانعی، می‌توانند اثر پژوهشی خود را ثبت نمایند.

بخش اول و دوم تا ۳۱ تیر ۱۴۰۳ و در بخش سوم تا ۳۱ شهریور ۱۴۰۳ است.

دستورالعمل ثبت‌نام
وی گفت: طلاب و پژوهشگرانی که تحت پوشش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران سراسر کشور هستند همانند گذشته از طریق کورنت به نشانی kowsamet.whc.ir و با مراجعه به بخش «ورود به سامانه‌ها» گزینه «سامانه فراخوان‌ها» را انتخاب کرده و فرآیند ثبت اثر را انجام دهند.

معاون پژوهش حوزه علمیه خواران استان قم ادامه داد: ثبت‌نام سایر طلاب که شامل

تا ۳۰۰۰ کلمه است و هر فرد می‌تواند، حداکثر سه مقاله کوتاه ارسال کند.

معاون پژوهش حوزه علمیه خواران استان قم با بیان اینکه بخش سوم، ویژه عموم پژوهشگران اعم از طلاب و غیرطلاب است، اضافه کرد: علاقه‌مندان می‌توانند پژوهش‌های علمی-پژوهشی و علمی-ترویجی خود را با موضوع «حوزه‌های علمیه: تبلیغ کارآمد، خانواده متعال» ارسال کنند.

حیاتی با اشاره به اینکه مقالات ارسالی در این بخش، در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) نمایه می‌شود، گفت: مهلت ارسال آثار در

حیاتی با بیان اینکه بخش اول ویژه بانوان طلبه و اساتید حوزه علمیه خواران است، تصریح کرد: پژوهش‌های پایانی اعم از پژوهش‌های پایانی سطح دو، پایان‌نامه‌های سطح ۳ و رساله‌های سطح چهار که در سال ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ ارائه و دفاع شدند و کتاب‌هایی که در سال ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ چاپ شده‌اند، می‌توانند در این فراخوان شرکت کنند. وی با اشاره به اینکه بخش دوم، ویژه طلاب و اساتید اعم از خواران و برادران است، بیان کرد: فراخوان این بخش با موضوع سبک زندگی اسلامی برای مقالات کوتاه یعنی مقالات بین ۱۵۰۰

معاون پژوهش حوزه علمیه خواران استان قم گفت: هفدهمین جشنواره بانوی کرامت علیها السلام از سوی حوزه علمیه خواران فراخوان شد. طاهره حیاتی در گفت‌وگو با خبرگزاری حوزه با اعلام این خبر، با بیان اینکه این جشنواره در دو سطح استانی و ملی برگزار می‌شود، اظهار کرد: جشنواره بانوی کرامت علیها السلام در ۱۶ دوره ویژه طلاب حوزه علمیه خواران (اساتید و طلاب) برگزار شده بود؛ اما فراخوان این دوره به‌صورت ویژه اعم از حوزه علمیه خواران اعلام شده است و همه طلاب (خواران و برادران) و عموم پژوهشگران (در بخش ویژه) می‌توانند شرکت کنند.

سرمایه معنوی گیلان

مروری کوتاه برحیات

علمی، معنوی و اجتماعی آیت‌الله

محمدعلی امینیان گیلانی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه

آیت‌الله شیخ محمدعلی امینیان لنگرودی رحمته، از عالمان انقلابی، متعهد و باصبریت استان گیلان، در سال ۱۳۰۵ش در روستای «فتیده» واقع در ۷ کیلومتری شهرستان لنگرود و در میان خانواده‌ای متدین به دنیا آمد. پدرش، عبدالحسین، مردی مذهبی و خوش‌نام بود که سال‌ها به آموزش قرآن و احکام دینی می‌پرداخت و اغلب جلسات مذهبی روستا در منزل ایشان برگزار می‌شد. وی از طریق اجاره اندک محصولی که از زارعین خود می‌گرفت، امرار معاش می‌کرد. محمدعلی دوران کودکی در مکتب‌خانه جهت فراگیری قرآن و سپس در مدرسه‌ای واقع در چهار کیلومتری زادگاهش، مشغول به تحصیل شد.

آیت‌الله شیخ محمدعلی امینیان لنگرودی در دوران کودکی

آیت‌الله شیخ محمدعلی امینیان لنگرودی در دوران کودکی

به تمام هواداران خود در گیلان و مازندران خیر دادند که در مراسم تشییع این معدموم شرکت کنند تا بدین صورت تظاهرات عظیمی به راه برندازند و البته در این کار موفق هم شدند. روز جمعه و هوا هم سرد و بارانی بود. ما در سالن‌های بزرگ دانشگاه علوم پایه می‌خواستیم نماز بخوانیم. ظهر نزدیک بود که به من خبر دادند، جمعیت بسیار زیادی نعش حسن شل را به طرف قبرستان رشت می‌برند. من دردم در اینجا باید یک عمل انقلابی انجام داد. فوراً اعلام کردم: نمازجمعه تعطیل (است)، باید راهپیمایی کنیم. مقدسین و (برخی) پیرمردها گفتند: الان ظهر است. اول نماز بخوانیم، بعد حرکت کنید. گفتم: خیر، این کار مهمتر است. فوراً حرکت کردم. مردم هم بسیار خوب همراهی کردند. با اینکه این راهپیمایی به‌سبب کهولت سن برایم بسیار مشکل بود؛ اما تحمل این مشکلات در راه اسلام و انقلاب برای من بسیار شیرین و لذت‌بخش بود. به یک کیلومتری قبرستان رسیدیم. رئیس شهربانی وقت آمد و گفت: آقا! کجا می‌روید؟ خطرناک است. شاید بالغ بر چهارهزار نفر از چریک‌های مسلح در جای جای قبرستان سنگر گرفته‌اند. اگر پیش بروید، دریای خون راه می‌افتد. این حرف‌ها خون اسلاهی‌ام را به جوش آورد. یکباره فریاد زدم «الاسلام یعلو ولا یعلی علیه». الله اکبر! الله اکبر! صدای تکبیر مردم بلند شد. با شتاب بیشتر به پیش حرکت کردیم. چون به قبرستان رسیدیم، گویی بلورهای برف بودند که بر اثر تابش آفتاب آب شدند. تمام چریک‌ها و ضد انقلاب‌ها از گوشه و کنار وادی فرار کردند و در سوراخ‌های موش برای خود پناه گرفتند. جوانان انقلابی و ملت حزب‌الله پیروزمندانه وارد وادی (قبرستان) شدند. بنده با کمال آرامش سخنرانی کردم و نمونه‌هایی از عظمت و علؤ اسلام و مسلمین را برای مردم بازگو کردم.»^۱

«البته در این اقدامات انقلابی، همه طبقات مردم، به‌ویژه بانوان نقش ممتازی داشتند.»^۲
• توجرتوافرقام
ضد انقلاب که از اقدامات آیت‌الله امینیان، سخت خشمگین و عصبانی بود و کینه این شاگرد مکتب امام صادق علیه را به دل داشت، مرتب وی را تهدید به کشتن، آتش زدن منزل و… می‌کردند تا اینکه روزی وی را در خیابان بیستون، در حالی که پیاده جهت اقامه نماز به طرف مسجد گلشن می‌رفت، به‌شدت مضروب و مجروح کردند؛ البته با دخالت مردم قضیه پایان یافت.»^۳

- حضور در نهضت مقدس اسلامی**

ایشان در طول سال‌های نهضت مقدس امام راحل علیه از ایشان حمایت می‌کرد و از آنجایی که شاگرد امام بود، به ایشان علاقه عییبی داشت و پیوسته به‌عنوان یک شاگرد همراه ایشان بود. خود وی در این‌باره می نویسد: «در تمامی اعلامیه‌ها و اطلاعیه‌هایی که در شهر قم و در سطح استان گیلان»^۱ برای حمایت از حضرت امام علیه و مبارزات ایشان بر ضد رژیم پهلوی صادر می‌شد، از پیشگامان بودم؛ به‌خصوص در سال‌های ۵۶ و ۵۷ در به صحنه آوردن مردم روستای فتیده و گرم کردن تظاهرات مردمی در لنگرود، فعالیت زیادی داشتم و غالباً پایان این تظاهرات و اعلام مواضع انقلابی با سخنرانی من بود.»^۲

وی در جای دیگر می‌گوید: «اگرچه من از انقلابیون مفرط نیومد؛ اما پیوسته با انقلابیون همراه بودم و در نشر نظرات امام و اعلامیه‌های ایشان و علمای دیگر علیه طاغوت و حمایت از امام کوتاهی نمی‌کردم. یادم می‌آید، در یک سخنرانی که نام امام خمینی علیه برده شد و مردم یک بار صلوات ختم کردند، فریاد زدم و گفتم: ای مردم! چرا یک بار صلوات می‌فرستید؟! شاعر مردم قم و تهران سه بار است. مردم دیار ما نیز از آن روز به بعد، پس از شنیدن نام امام، سه بار صلوات می‌فرستادند. برخی از آشنایان به من می‌گفتند: این بدعت را شما در این منطقه گذاشتید. در پاسخ گفتم: بسیار خوب، بدعت حسنه‌ای است. بسیاری از مردم و بعضی از روحانیون به من گفتند: شما تند می‌روید. برای شما خطرناک است. در پاسخ می‌گفتم: اشکالی ندارد؛ چون امام تقیه را حرام فرموده است.»^۳

آری، انقلابی مفرط نبود؛ اما عملاً ثابت کرد که حامی امام علیه و یکی از طرفداران انقلاب می‌باشد و تنها فرزند



آخر کتاب دیات را با دقت خوانده و مباحثه کردیم… بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و استقرار حکومت دینی، فواید این کتاب‌ها، خصوصاً در امور مهمی چون منصب قضا بیشتر آشکار شد.»^۵

- مدرّس مسلّط**

آیت‌الله امینیان به تدریس علاقه وافری داشت و هم‌زمان با تحصیل و کسب دانش، به تدریس سطوح مختلف پرداخت و از مدرسین زبده حوزه علمیه قم به‌شمار می‌رفت.

همچنین، وی به‌همراه تنی چند از اساتید نامدار حوزه قم؛ آیات: حاج شیخ حسن نهرانی، شیخ مرتضی بنی‌فضل، شیخ محمدتقی ستوده و شیخ علی‌پناه اشتهاردی و شیخ غلامرضا صلواتی از سوی حضرت آیت‌الله گلپایگانی علیه به‌عنوان ممتحنین حوزه قم انتخاب شدند.

ایشان شاگردان فراوانی را تربیت نمودند که اغلب آنان در پست‌های حساس کشور و نیز در سمت‌های قضایی، علمی، فرهنگی و اجرایی مشغول خدمت به اسلام و نظام مقدس اسلامی هستند.

- مهاجرت به گیلان**

در اوایل پیروزی انقلاب اسلامی، آیت‌الله امینیان، با دعوت مردم رشت جهت تبلیغ ماه مبارک رمضان وارد این شهر شد. خود وی در این‌باره می‌نویسد:

«پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تعطیل شدن (موقتی)



افروز

محمدعلی در سن هجده سالگی، (سال ۱۳۲۳ش)

وارد حوزه علمیه قم شد و ظرف مدت نه سال، مقدمات

و سطوح متوسطه و عالیه را به پایان رسانید. خود درباره

چگونگی ورودش به حوزه علمیه قم می‌نویسد: «در

سال‌هایی که کشور عزیز ما دست‌خوش حوادث ناگوار

بود؛ استکبار شرق قسمت‌هایی از کشورمان را با همراهی

مزدوران وطن-فروش؛ یعنی توده‌ای‌ها و مارکسیست‌ها،

زیر چکمه استبداد خود قرار داده بودند، در این شرایط

به تحصیل دروس حوزوی و تلبّس به لباس روحانیت

علاقه شدیدی پیدا کردم. خانواده‌ام که همگی مذهبی

بودند، خصوصاً پدر و مادرم، از این اقدام و پیشنهاد من

خوشحال شدند و استقبال کردند. فروردین سال ۱۳۲۳ش

وارد حوزه علمیه قم شدم و به تحصیل دروس مقدماتی

پرداختم. اوایل پاییز همان سال بود که آیت‌الله‌العظمی

بروجردی علیه برای اداره حوزه علمیه قم به این شهر آمدند

و اینجانب افتخار استقبال از ایشان را داشتم.»^۱

- جدیّت و مباحثه**

آیت‌الله امینیان تمام ابواب و فصول کتب درسی را از ابتدا تا انتها به‌دقت می‌خواند و با آیات: حاج شیخ محمد ایمانی لامهیجی^۱ و حاج شیخ محمدعلی فیض گیلانی مباحثه می‌کرد. وی در این‌باره می‌نویسد: «دروس حوزه را ما سه نفری مباحثه می‌کردیم. بنده و آیات ایمانی و فیض گیلانی؛ ولی مقید نبودیم که هر سه نفر در درس یک استاد شرکت کنیم؛ از این‌رو، اساتید ما گاهی متعدد و متفاوت بودند؛ ولی مباحثه‌مان با هم بود. دروس حوزه، از اول مقدمات تا پایان سطح؛ یعنی اتمام کفایتین را در طول نه سال به پایان رساندیم. ما متعهد شده بودیم تا دروس سطح به پایان نرسد، به درس خارج وارد نشویم. خوشبختانه اتمام کامل سطح مصادف شد با آغاز درس خارج فقه اول کتاب الطهارهٔ آیت‌الله بروجردی علیه که ما هم در آن درس شرکت کردیم.»^۲

- اساتید دوره خارج فقه و اصول**

برخی از اساتید ایشان عبارت بودند از حضرات آیات :

۱. سیدحسین طباطبایی بروجردی (متوفای ۱۳۸۰ق)؛

۲. سیدمرتضی مرتضوی لنگرودی (متوفای ۱۳۸۳ق)؛

۳. سید روح‌الله موسوی خمینی (متوفای ۱۴۰۹ق)؛

۴. سید محمدرضا موسوی گلپایگانی (متوفای ۱۴۱۲ق)؛

۵. سیدمحمد محقق داماد (متوفای ۱۳۸۸ق)؛

۶. میرزاهاشم آملی (متوفای ۱۴۱۳ق)؛

۷. سید شهاب‌الدین مرعشی نجفی (متوفای ۱۴۱۱ق)؛

۸. شیخ محمدتقی بهجت (متوفای ۱۴۲۳ق)؛

۹. سید محمدحسین طباطبایی (صاحب تفسیر المیزان)؛

۱۰. شیخ عبدالبنی اراکی (متوفای ۱۳۸۳ق)؛

۱۱. حاج آقا حسین فاطمی قمی (متوفای ۱۳۹۳ق)؛

۱۲. سیدابوالحسن رفیعی قزوینی (متوفای ۱۳۹۶ق)؛

۱۳. سید محمدهادی میلانی (متوفای ۱۳۹۵ق) که هر

ساله تابستان در مشهد از درس‌های پرفایده آن ققیه

عظیم‌الشان بهره‌مند می‌شدند.^۳

- شوق تحصیل علم**

آیت‌الله محمدعلی فیض گیلانی، هم‌مباحثه و دوست ایشان، در مورد علاقه مرحوم امینیان به تحصیل علم می‌گوید:

ما برخلاف آنچه در حوزه‌های علمیه معمول و مرسوم بود، عمل می‌کردیم؛ یعنی ما بسیاری از فصول، بعضی از کتاب‌ها را که جزو برنامه درسی حوزه نبود، خوانده و با هم مباحثه کردیم. مثلاً کتاب «قوانین» میرزای قمی، از برنامه درسی خارج شده بود؛ اما ما آن را مطالعه کردیم. یا قسمت زیادی از کتب و ابواب شرح لمعه را که بیش از ۵۰ کتاب است، سابقاً طلبه‌ها نمی‌خواندند؛ ولی ما از اول طهارت تا

طلبه خود را نیز نثار امام و انقلاب کرد.

- مسئولیت‌ها پس از انقلاب**

آیت‌الله امینیان پس از پیروزی انقلاب اسلامی مسئولیت‌های علمی و فرهنگی زیادی بر عهده داشت و خدمات فراوانی را در راستای پیشبرد اهداف مقدس اسلامی انجام داد که مهم ترین آنها عبارتند از :

۱. ریاست دادگاه انقلاب اسلامی رشت: وی در این‌باره می‌نویسد: «پس از پیروزی انقلاب اسلامی، با حکم حضرت امام علیه مسئولیت دادگاه انقلاب گیلان به اینجانب واگذار شد؛ اما به این دلیل که خود را برای تصدّی این منصب خطیر و پرمسئولیت قابل نمی‌دانستم و میل باطنی نیز به این امور نداشتم، پس از دوره کوتاهی از مسئولیت کناره‌گرفتم و این مسئولیت به عهده دیگران نهاده شد.»^۱

آیت‌الله شیخ محمدعلی امینیان لنگرودی در دوران کودکی

آیت‌الله شیخ محمدعلی امینیان لنگرودی در دوران کودکی

۲. نمایندگی ولن‌فقیه در دانشگاه‌های گیلان: ایشان در این‌باره می‌نویسد: «این مسئولیت را از زمان حیات حضرت امام پذیرفتم و

بیش از ۱۴ سال عهده‌دار این مسئولیت بودم و هیچ حق و حقوقی از کسی، نه از امام و نه از دانشگاه، دریافت نمی‌کردم و تمام هدم‌قم سوق

دادن دانشگاه به سوی اسلامی بودن و اسلامی شدن بود.»^۲

۳. نماینده مجلس خیرگان رهبری: آیت‌الله امینیان در سه دوره متوالی نمایندگی مجلس خیرگان رهبری از استان گیلان را عهده‌دار بود و همواره با آرای مردم شریف و ولایت‌مدار استان گیلان، به‌عنوان نماینده برتر انتخاب می‌گردید و در جلسه خیرگان رهبری و انتخاب مقام معظم رهبری حضور داشت. وی درباره چگونگی واقعه رحلت حضرت امام و انتخاب مقام معظم رهبری در مجلس خیرگان می‌نویسد: «پس از رحلت امام و پیش از اطلاع یافتن ما از این واقعه، تلفنی به ما خبر دادند که فردا جلسه اضطراری مجلس خیرگان در تهران تشکیل می‌شود. از شنیدن این خبر اضطراب‌انگیز بسیار نگران و ناراحت شدیم. آخر شب حرکت کردیم و ساعت هشت صبح در مجلس حاضر بودیم؛ اما در ساعت هفت صبح که در نزدیکی قزوین بودیم، یکباره مجری رادیو گفت: «اِنَّ الله وَاَنَا اَلیه رَاجِعُونَ». از شنیدن کلمه استرجاع دنیا در جلوی چشم ما تاریک شد و طوفان غم و اندوه بر سر ما فرو ریخت. هرچند نفری که در ماشین نشسته بودیم تا تهران لایققطع اشک ریختمیم. در مجلس خیرگان از عمل بسیار مهم انجام گرفت: یکی انتخاب رهبری و دیگر، قرأت وصیت‌نامه سیاسی – الهی امام. بالاخره نمایندگان مجلس خیرگان حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای را به‌عنوان رهبر انقلاب اسلامی و جانشین حضرت امام راحل علیه انتخاب کرد و این انتخاب، غربی‌ها را ناامید ساخت. حادثه دیگر، قرأت وصیت‌نامه سیاسی-الهی حضرت امام بود. همه چشم و گوش باز کرده بودند تا ببینند، امام چه نوشته است و چه وصیتی به ملت خود کرده است. تصمیم گرفته شد که رهبر عزیز و جدید انقلاب وصیت‌نامه را قرأت کنند. کرامت آن روز رهبر فرزانه انقلاب این بود که پشت تریبون مجلس قرار گرفت و شروع به قرأت وصیت‌نامه کرد و تمام آن را از اول تا آخر با طلاقت لسان و صراحت بیان و بدون لکنت زبان قرأت کردند که ماه‌ها عجاب تمام خیرگان شد.»^۳

۴. امام جمعه آستانه اشرفیه: آیت‌الله امینیان در ۱۰ شهریور سال ۱۳۶۱ش از طرف دفتر حضرت امام، به‌عنوان امام جمعه شهرستان مذهبی آستانه اشرفیه منصوب شد^۱ و تا پایان عمر شریف خود در حدود ۲۳ سال در این سمت مشغول ارشاد و هدایت مردم و منشأ آثار و برکات علمی، فرهنگی و اجتماعی شد. او در این مدت به‌عنوان امام جماعت مسجد جامع آستانه اشرفیه و مدیر حوزه علمیه آن شهرستان مشغول انجام وظیفه بود و به تدریس سطح تا کفایة‌الاصول اشتغال داشت.

ایشان تا آخر عمر شریف خود مشغول تدریس طلاب عمومی دینی و نیز دانشگاه‌های گیلان در فقه، فلسفه، منطق و اخلاق اسلامی بود.^۲

- خدمات باقیات‌الصالحات**

آیت‌الله امینیان در زمان تصدی امامت جمعه در آستانه اشرفیه، آثار ارزشمندی از خویش بر جای گذاشت که فهرست برخی از آنها چنین است:

- احداث حوزه علمیه: آی‌ت‌الله امینیان علیه از طریق تریبون نمازجمعه و نیز صدا و سیمای استان گیلان، آمادگی حوزه علمیه را در پذیرش و ثبت‌نام جوانان علاقه‌مند اعلام داشت که مورد استقبال شدید قرار گرفت و با ثبت‌نام یکصد و هشتاد طلبه، رونق ویژه‌ای گرفت؛ البته بعدها این مدرسه توسط آیت‌الله امینیان به‌طور اساسی تعمیر و توسعه یافت و دارای امکانات رفاهی و دارای کتابخانه گردید.^۱
- احداث مدرسه علمیه جلالیه شماره ۲، واقع در فلکه کباشهر آستانه اشرفیه که دارای حجرات متعدد و مجهز به امکانات رفاهی و کتابخانه است.
- احداث حوزه علمیه جلالیه، ویژه خواهران که با همکاری مرکز حوزه علمیه خواهران قم فعال است.
- احداث مسجد جامع فتیده لنگرود: این مسجد بسیار عالی و جالب ساخته شده و مورد توجه و مورد بیننده‌ای است و از نظر زیبایی در میان مساجد روستاها نمونه است.^۲
- احداث مسجد اهل‌البیت علیهم (واقع در بلوار دکتر معین آستانه اشرفیه).
- احداث ۵۲ واحد مسکونی برای زلزله‌زدگان شمال کشور که خانه‌های شان در واقعه زلزله ۲۹ خرداد ۱۳۶۹ش ویران شده بود.^۳
- احداث دانشگاه آزاد اسلامی در آستانه اشرفیه، با کمک و همکاری جمعی از فرهنگیان و اساتید دانشگاه.^۴
- مرمت و بازسازی وادی اشرف (قبرستان عمومی) و بنای ساختمان باشکوه فرهنگی در حوار مرقد شهدا جهت عموم مردم.^۵
- مرمت و احداث ده‌ها مسجد، حسینیه و مدرسه در سطح شهرستان آستانه اشرفیه.
- تدریس اخلاق، تفسیر، نهج‌البلاغه و پاسخ به شبهات و… از هنگام شروع به تبلیغ تا پایان عمر با پرکتش. گفتنی است، برخی برنامه‌های فرهنگی و تدریس‌ها از رادیو (صدای گیلان) پخش می‌شد.
- تألیفات و آثار علمی**

آیت‌الله شیخ محمدعلی امینیان لنگرودی در دوران کودکی

آیت‌الله شیخ محمدعلی امینیان لنگرودی در دوران کودکی

آیت‌الله امینیان تألیفات سودمندی داشتند؛ گرچه به‌گفته خود ایشان، بر اثر اشتغال فراوان به تدریس، از امر تألیف عقب ماندند و همچنین تمام آثار و دست‌نوشته‌های ایشان در آتش‌سوزی منزلش در رشت سوخت و از بین رفت. با این حال، آثار ارزشمندی از وی به یادگار مانده است که قبل از معرفی این آثار، ماجرای آتش‌سوزی منزل ایشان به قلم خودشان، بدین شرح است:

^[1] ادامه در صفحه ۵

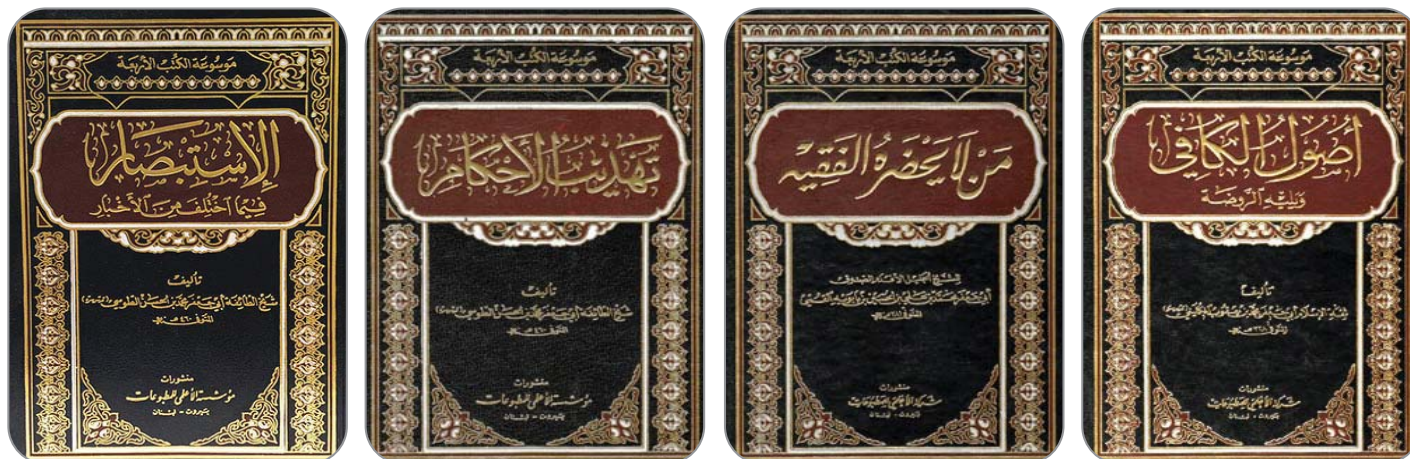


گزارشی از تحولات حوزه علمیه قم از بازتأسیس تا پس از پیروزی انقلاب اسلامی

■ هفته‌نامه افق حوزه ■ دوشنبه ■ ۲۱ خرداد ۱۴۰۳ ■ ۳ ذی‌الحجه ۱۴۴۵ ■ شماره سوم

ستاد کنگره بین‌المللی یکصدسالگی بازتأسیس حوزه علمیه قم در راستای برگزاری این کنگره و غنای محتوایی آن، با همکاری معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه سلسله نشست‌هایی را مرتبط با موضوع یکصدمین سالگرد بازتأسیس حوزه علمیه قم برگزار می‌کند و هفته‌نامه افق حوزه در دومین شماره ویژه نامه «حوزه صدساله» گزارشی از این نشست‌ها را در چهار صفحه ضمیمه نشریه منتشر می‌کند.

نگاهی بر ترجمه‌های میراث حدیثی در صدسال اخیر حوزه علمیه قم



نشست «ترجمه‌های میراث حدیثی در صدسال اخیر حوزه علمیه قم» از سلسله نشست‌های یکصدمین سال بازتأسیس حوزه علمیه قم برگزار شد.

دکتر محمد مرادی در این نشست که به‌همت دبیرخانه یکصدمین سال بازتأسیس حوزه قم و با همکاری معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه برگزار شد، در تعریف حدیث، عنوان کرد: حدیث متنی حاوی سنت معصوم علیه السلام است.

وی با بیان اینکه حدیث یکی از دو منبع اصلی دین است، ادامه داد: حدیث نقش پررنگی در مجموعه حوزه‌های دینی و تعلیم دینی دارد. از زمانی که حدیث به نگارش درآمد، مجموعه‌های بسیار بزرگی را محدثان و عالمان اسلامی در حوزه حدیث پدید آوردند.

مدیر گروه‌های تفسیر و علوم قرآن دانشگاه قرآن و حدیث افزود: اگر حدیث در میراث اسلامی به‌عنوان منبع دینی در درجه دوم اهمیت است، به‌لحاظ علمی در درجه اول قرار دارد و شکل گرفتن علوم مختلف مانند فقه، اعتقادات، اخلاقیات، معرفت و دانش‌های اسلامی در دوره‌های نخستین اسلامی، به‌خاطر حدیث بوده است.

وی بیان کرد: حدیث از نخستین‌های دانش اسلامی است که دانش‌های مختلفی از دل آن به وجود آمده است و با گذر زمان نیز، پیرامون حدیث نیز چندین دانش شکل گرفته است.

مرادی اظهار کرد: مباحث نظری حدیث، علوم هستند که پیرامون حدیث شکل گرفتند و فارغ از متون و اجزای حدیثی هستند؛ یعنی حدیث به‌تدریج مورد توجه عمیقی قرار گرفت و درباره اسناد حدیث، دانش رجال، درباره غرائب حدیث، علوم لغوی یا غریب‌الحدیث، برای فهم درست و شناخت ابعاد مختلف حدیث، ارائه حدیث و اصطلاحات حدیث شکل گرفت.

وی با بیان اینکه با گذر زمان حدیث نقش پررنگ‌تری در میان مجموعه‌های دینی پیدا کرد، یادآور شد: امروزه بنا به دلایل گوناگون عالمان اسلامی به این نتیجه رسیدند که حدیث را به زبان‌های مختلف ترجمه کنند.

پژوهشگر حوزه حدیث ادامه داد: از اینکه نخستین بار چه زمانی و چه کتابی از زبان عربی به زبان‌های دیگری ترجمه شده است، اطلاعات دقیقی وجود ندارد؛ اما آنچه مسلم است، مجموعه‌ها و داده‌های ترجمه حدیث که اکنون در اختیار داریم، اگر نگوئیم که در دوران صفویه ترجمه شروع شده است، از آن دوران توسعه پیدا کرده است؛ زیرا یک دولت شیعی در ایران روی کار آمد و عالمان اسلامی، حوزه‌های علوم دینی مختلفی را سامان دادند و شروع به تدوین کتاب‌های مختلف کردند.

وی اضافه کرد: پیش از آن نگارش کتاب دینی به زبان فارسی رایج نبوده؛ اما به تدریج کتاب‌های دینی قابل توجهی به زبان فارسی به نگارش درآمدند که از جمله آن‌ها کتاب‌های تاریخی مثل حیات القلوب مرحوم مجلسی،

وی با اشاره به اینکه در پژوهشگاه قرآن و حدیث مؤسسه دارالحدیث، آثار فراوانی از منابع حدیثی نگارش شده است که برخی آن‌ها از به بیش از ۲۰ زبان جهانی ترجمه شدند، بیان کرد: موسوعه امام علی علیه السلام، موسوعه امام حسین علیه السلام، حکمت‌نامه امام حسین علیه السلام، حکمت‌نامه پیامبر که بالغ بر پانزده جلد مجموعه سخنان پیامبر صلی الله علیه و آله است، از جمله کتب این مؤسسه است.

عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث گفت: کتاب اهل البیت فی‌الکتاب والسنة به زبان فارسی، اردو، انگلیسی، ترکی، اندونزیایی، تاجیکی، فرانسوی و میانمار، کتابی درباره دنیا و آخرت به زبان فارسی، اردو، اندونزیایی و انگلیسی، کتابی درباره ماه مبارک رمضان با عنوان «شهرالله فی‌الکتاب والسنة» به زبان فارسی، اردو، تاجیکی و اندونزیایی، کتاب «العقل والجهل فی‌الکتاب والسنة» به زبان فارسی و اردو و کتابی با موضوع حج که مجموعه‌ای از آیات و احادیث مربوط به حوزه حج است، به زبان فارسی و اردو، از دیگر آثار چندزبانه مجموعه دارالحدیث است.

وی اظهار کرد: در مجموعه دارالحدیث بیش از ۷۰ کتاب حدیثی تدوین شده است که اغلب آن‌ها به زبان‌های مختلف برای مناطق اروپایی، آسیایی، شرق آسیا، ترک‌نشین و آفریقا ترجمه شده است.

مرادی ادامه داد: هدف اول مؤسسه دارالحدیث، اولاً نگارش کتاب بر حسب نیاز جامعه و ثانیاً استخراج موضوعات مختلف از منابع حدیثی دست اول و تبدیل آن‌ها به کتابچه‌های قابل استفاده برای عموم مردم است؛ البته در این مؤسسه سفارش ترجمه نیز، برای زبان‌های مقصد صورت می‌گیرد.

وی افزود: در مؤسسه‌های دیگری در قم که حدود ۲۰ نهاد آموزشی و پژوهشی هستند نیز، بخشی از فعالیت‌شان را به ترجمه آثار حدیثی تدوین شده در آن مؤسسه یا از آثار سنتی و کهن امامیه بر جای مانده اختصاص دادند.

عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث اظهار کرد: مؤسسه‌های در خارج از کشور که نهادهای وابسته به حوزه علمیه قم هستند نیز، به ترجمه کتب دینی به‌ویژه کتب حدیثی مشغول هستند که مرکز ابن‌سینا در مسکو، مؤسسه ملاصدرا در بوسنی و مرکزی در اندونزی در شرق آسیا از جمله این مراکز هستند.

وی یادآور شد: سیر ترجمه حدیث در سده اخیر به‌طور دائم رو به رشد بوده است و اگر در سال ۱۳۵۰، حدود ۲۰ کتاب اصلی و فرعی حدیثی در زمینه سخنان یک امام معصوم، کتاب‌های دعا یا برخی از مجموعه آثار دیگر مثل کتاب‌های اعتقادی یا اصول کافی داشتیم، امروز علاوه بر کتاب‌های اصلی حدیث، کتاب‌های گوناگونی در حوزه اعتقادات، اخلاقیات، چگونگی زیست اسلامی، سبک زندگی اسلامی، مباحث فقهی، تاریخی، سیره، سنت و معرفت داریم که به زبان‌های مختلف در جهان ترجمه شدند.

وی با بیان اینکه آثار ترجمه‌شده در نیمه اول سده معاصر به‌خوبی سلیقه آن دوران را نشان می‌دهد، تصریح کرد: ترجمه آثاری مثل نهج‌البلاغه که جنبه‌های اجتماعی و سیاسی پررنگ‌تری دارد، به‌خوبی کشش جامعه به سمت سیاست را نشان می‌دهد؛ به‌همین خاطر ترجمه نهج‌البلاغه، خوانندگان زیادی داشته است و چندین مترجم اعم از حوزویان و غیرحوزویان آن را ترجمه کردند.

• حدیث در نیمه دوم سده معاصر

این پژوهشگر حدیث، با اشاره به اینکه در دوره دوم یعنی نیمه دوم سده معاصر، به‌طور کلی نگاه به کتاب‌های دینی متفاوت شد، افزود: در دوره اول، شاهد ترجمه آثار از زبان عربی به فارسی هستیم و ترجمه از زبان عربی یا زبان فارسی به زبان‌های دیگر دنیا بسیار کم است؛ مثلاً کتاب‌های حدیثی جیبی را داشتیم که برگزیده احادیث را به زبان فرانسوی یا انگلیسی ترجمه می‌کردند و کتاب مستقلی نداریم.

وی با بیان اینکه دوره دوم اتفاقات شتابان و پرحادثه است، اظهار کرد: در این دوره، کتب حدیثی در عرصه‌های گوناگون یعنی دو بخش نظری و اجزای حدیث، به زبان‌های مختلف فارسی، انگلیسی، فرانسوی، ترکی، تاجیکی، اردو، آلمانی، اسپانیولی، اندونزیایی، فولانی، میانمار، بنگالی، تایلندی، روسی، اوکراینی، رومانیایی، بوسنیایی، چینی، گجراتی، نروژی، آلبانیایی، سنند، گرجی، بنگالادشی هندی و... ترجمه شدند.

مرادی ادامه داد: در این دوران بخش قابل توجهی از آثار شیخ صدوق ترجمه شدند. پیش از این کتاب من لایحضره الفقیه، علل‌الشراعی، کمال‌الدین و تمام‌النعمة، التوحید و خصال ایشان ترجمه شده بود؛ اما پس از انقلاب بخش زیادی از کتب شیخ صدوق توسط مترجمان متعدد ترجمه شد.

کتاب‌های حدیثی در دانش‌های مختلف فراهم شدند، مثل کتاب‌های حدیثی مربوط به فقه مانند: وسائل‌الشیعه، بخشی از کتاب اصول کافی از شیخ کلینی علیه السلام، کتاب‌های تهذیب شیخ طوسی علیه السلام و الاستبصار و... کتاب‌های حدیثی فقهی هستند که از این مجموعه‌ها در حوزه‌های دیگر مانند حوزه اخلاق، مباحث عقیدتی، مجموعه‌های تفسیری، مجموعه‌های سیره و تاریخ و... نیز فراهم شدند.

• حدیث در نیمه اول سده معاصر

عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث گفت: تعداد کتب حدیثی ترجمه‌شده در نیمه نخست سده معاصر زیاد نیست؛ اما مجموعه‌ها و کتب قابل توجهی مانند: سه جلد از کتاب کافی شیخ کلینی، مفاتیح‌الجنان، نهج‌البلاغه، صحیفه سجاده‌یه و... هستند.

وی ادامه داد: بحارالانوار مجموعه بسیار بزرگی است که چاپ سنگی آن در ابعاد قطع رحلی، ۲۵ جلد بود که همه ۲۵ جلد در نیمه اول سده معاصر تصحیح و در ۱۱۰ جلد به چاپ رسید و بخش زیادی از آن ترجمه شد. مجموعه بزرگی از اطلاعات مربوط به حضرت حجت علیه السلام، زندگینامه دیگر معصومان علیهم السلام و بخش‌هایی از اخلاقیات، از جمله ویژگی‌های این کتاب بود که سبب ترجمه آن شد.

مرادی اضافه کرد: کتاب‌هایی مربوط به تغذیه و طب مثل طب‌الرضا علیه السلام و با برخی از کتاب‌های حدیثی که تنوع داشتند، مانند تحف‌العقول عن آل‌الرسول از ابن‌شعبه حرانی، علل‌الشراعی از مرحوم شیخ صدوق، زندگینامه انمه معصومین علیهم السلام، سیره انمه معصومین علیهم السلام مانند ارشادالقلوب و جهادالنفوس از حر عاملی از دیگر کتبی بودند که در نیمه ابتدایی سده معاصر ترجمه و مورد استقبال قرار گرفتند.

کتاب‌های اخلاقی مثل حلیه‌المؤمنین و کتاب‌های گوناگون در زمینه دعا و مناسک دینی در ایام مختلف مانند مثل ماه مبارک رمضان است.

مرادی بیان کرد: در دوران قاجاریه ترجمه متون دینی در کشور ایران توسعه بیشتری پیدا کرد و آثاری حدیثی مثل آثار شیخ صدوق علیه السلام و کتاب اصول کافی مرحوم کلینی، نشانه‌ای از توسعه ترجمه حدیث در آن دوران است.

وی با بیان اینکه آثار ترجمه‌ای حدیث به دو دسته علوم حدیث و متون حدیثی تقسیم می‌شوند، اظهار کرد: علوم حدیث به‌معنای دانش تاریخ حدیث، مصطلحات حدیث، فقه‌الحدیث، نسبت حدیث با قرآن و... است که به‌عنوان دانش حدیث‌شناسی از آن یاد می‌شود و در این زمینه، ترجمه‌های قابل توجهی نداریم.

مدیر گروه‌های تفسیر و علوم قرآن دانشگاه قرآن و حدیث با بیان اینکه بخش دیگر مربوط با متون حدیثی است، گفت: جوامع حدیثی به آثاری گفته می‌شود که حاوی ابعاد گوناگون مباحث حدیثی اعم از اعتقادی، تاریخی، معرفتی، اخلاقی و فقهی است که امروزه با نام دانشنامه و موسوعه نیز شناخته می‌شوند که نمونه آن کافی شیخ کلینی علیه السلام است.

وی درباره مسندهای حدیثی گفت: مسندها کتاب‌هایی هستند که مجموعه احادیث یا گزاره‌های تاریخی یک شخصیت در آن جمع‌آوری شده است. در گذشته مسند به کتبی گفته می‌شد که براساس گویندگان حدیث و یا ناقلان اول حدیث نگاشته می‌شدند. مسندهای حدیث در میان اهل سنت، نسبت به شیعیان رایج‌تر است؛ البته در سال اخیر ما نیز به مسندنگاری روی آوردیم که از جمله آن‌ها، مسند امام حسین علیه السلام، مسند امام رضا علیه السلام و دیگر امامان معصوم علیهم السلام است.

مرادی عنوان کرد: مجموعه‌های دانشی که از

یکصد سالگی حوزه علمیه، فرصت مغتنمی برای شناخت جایگاه و منزلت و نقش حوزه در تحولات اجتماعی و بهانه‌ای برای بازخوانی یک قرن تجربه حوزه علمیه قم است. یکی از موضوعاتی که در دوره صد ساله حوزه مطرح می‌شود، موضوع «رابطه حوزه علمیه قم با جریان‌های روشنفکری» است.

حجت‌الاسلام والمسلمین خسروپناه در تبیین موضوع مطرح‌شده، گفت: می‌دانیم قرن گذشته با افول روشنفکرانی مثل عبدالرحیم طالبوف، میرزا ملکم‌خان، آخوندزاده و سپهسالار و… در آخر به استبداد رضاخانی منجر شد. بعد از آن نیز، روند مدرنیزاسیون و غرب‌گرایی شدیدی، از طریق روشنفکرانی مثل فروغی و کسروی و احمد متین دنبال شد.

وی در ادامه افزود: در دهه بیست، ظهور روشنفکران چپ را شاهد هستیم. در همین دوران روشنفکران دینی مثل سنگلجی، خرقانی، نجم‌آبادی و در نسل بعدی، مثل آیت‌الله طالقانی و مرحوم بازرگان، پدید آمدند. در دوران معاصر نیز، افرادی چون ملکیان و شبستری و دکتر سروش، جزو روشنفکران دینی محسوب می‌شوند.

دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی خاطرنشان نمود: حال سؤال این است که حوزه علمیه قم، چگونه با پدیده روشنفکری به‌طور عام و با روشنفکری دینی به‌طور خاص مواجه بوده است؟ چه تأثیرهایی بر جریان روشنفکری گذاشته است و یا اینکه چه تأییراتی را از آن پذیرفته است؟ و اینکه صورت‌بندی شما از رابطه حوزه علمیه قم، با جریان روشنفکری چگونه است؟

حجت‌الاسلام والمسلمین خسروپناه تبیین کرد

مواجهه و رابطه حوزه علمیه قم با جریان‌های روشنفکری

حجت‌الاسلام والمسلمین خسروپناه در ادامه، مباحث خود را با تشریح تفاوت سه عنوان تأسیس، بازتأسیس و احیا و بهترین گزینه برای عنوان یکصدمین سالگشت آغاز کرد و گفت: عمر جریان روشنفکری در ایران به زمان سلطنت قاجار باز می‌گردد. این جریان ابتدا توسط دانشجویان اروپا به وجود آمده و بعدها از جهان غرب وارد ایران شد. ویژگی بارز جریان روشنفکری غربی، اصالت دادن به عقل خودبنیاد است که منجر به سکولاریسم می‌شود؛ اما جریان روشنفکری ایرانی، غالباً به بُعد سکولاریسم آن تمایل نشان داده و بیشتر مقلد غرب بوده‌اند تا اینکه از عقل خودبنیاد بهره ببرند؛ از این رو مشاهده می‌شود، جریان‌هایی که در غرب همسو با سکولاریسم هستند، در ایران بازتاب پیدا می‌کنند و کتاب‌های آنها ترجمه می‌شود؛ اما جایی برای تفکراتی که با تکیه بر عقل خودبنیاد، به نقد جریان‌های سکولاریسم می‌پردازند، در ایران وجود ندارد.

وی افزود: روشنفکری در ایران به چهار گروه تقسیم می‌شود: روشنفکران با گرایش‌های مارکسیستی، سوسیالیستی، لیبرالیستی و روشنفکران دینی؛ اما همه این‌ها در مطلب فوق یکسان هستند که مصرف‌کننده دستاوردهای سکولار عقلانیت خودبنیاد غرب هستند.

این استاد حوزه و دانشگاه اظهار کرد: مواجهه حوزه علمیه قم، با جریان روشنفکری را می‌توان در قالب شش جریان دسته‌بندی نمود: فلسفی، کلامی، فلسفی – کلامی، استدلالی – اجتهادی، نواندیشی دینی و سنتی؛ البته ناگفته نماند که اولین مواجهه حوزه با جریان روشنفکری، توسط سید جمال‌الدین اسدآبادی اتفاق افتاد؛ اما از آنجا که او درس‌خوانده نجف

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی مطرح کرد.

نگاهی بر علوم سیاسی در یکصد سال اخیر حوزه علمیه قم

رونق بیشتری گرفت و تا امروز نیز فعالیت می‌کند. مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی ﷺ، جامعهٔ المصطفی العالمیه، دانشگاه مفید، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی و مرکز تحقیقات و حکومت اسلامی خبِرگان نیز، در این زمینه فعالیت می‌کردند.

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی عنوان کرد: امروز به وضعیت باثباتی از نظر مطالعات سیاسی اسلامی در آموزش و پژوهش رسیده‌ایم.

آموزش علوم سیاسی

وی اظهار کرد: حوزه علمیه در عرصه آموزش علوم سیاسی و مطالعات سیاسی اسلامی خودکفاست؛ یعنی تمامی مقاطع مطالعات سیاسی در مراکز وابسته به حوزه یا مراکزی که از میان حوزویان دانش‌پژوه، دانشجو و طلبه می‌پذیرند، برقرار است. دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در مراکز منتهی به صدور مدرک رسمی دانشگاهی و هم، سطح دو، سطح سه و سطح چهار حوزه، در مراکز منتهی به صدور مدرک حوزوی در رشته‌ها و گرایش‌های مختلف وجود دارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین لک‌زایی افزود: برای اولین‌بار در نظام آموزشی کشور، رشته فقه سیاسی در مقطع ارشد و دکتری در حوزه علمیه و مراکز آموزشی پژوهشی حوزوی و حوزوی – دانشگاهی تدریس می‌شود. حوزه علمیه از نظر فقه سیاسی، از جایگاه بی‌بدیل و ممتازی در سطح جهان برخوردار است؛ یعنی دانشی که در عرصه فقه سیاسی تولید می‌شود، در مراکز آموزشی و پژوهشی غیرحوزوی، چه در ایران و چه فراتر از ایران نداریم.

وی ادامه داد: رشته فلسفه سیاسی اسلام نیز، در مقطع دکتری در مراکز آموزشی پژوهشی حوزوی – دانشگاهی فعال است.

حوزه مطالعات منطقه‌ای، حوزه روابط بین‌الملل حوزه و گرایش‌های مختلف در ذیل مطالعات سیاسی یعنی رشته علوم سیاسی گرایش مسائل ایران، گرایش اندیشه سیاسی، گرایش سیاست‌گذاری عمومی در مراکز آموزشی حوزوی – دانشگاهی در شهر مقدس قم تدریس می‌شود.

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی اضافه کرد: در دهه ۶۰ وقتی کلاس‌های آموزش سیاسی در قم برگزار می‌شد، اساتید بسیار کمی در قم داشتیم و اکثر اساتید از تهران می‌آمدند؛ اما امروز در همه مقاطع در قم اساتید حوزوی داریم و حتی فارغ‌التحصیلان حوزوی ما در مقطع دکتری علوم سیاسی، در دانشگاه‌های مختلف حضور دارند و از کیفیت علمی بسیار بالایی هم برخوردار هستند.

پژوهش‌های علوم سیاسی

وی بیان کرد: در بخش پژوهش، امروز مراکز مختلف پژوهشی در حوزه مطالعات سیاسی اسلامی وجود دارد. پژوهشکده علوم سیاسی با سه‌گروه پژوهشی علوم سیاسی، فقه سیاسی و فلسفه سیاسی فعال است و تاکنون بیش از ۲۰ اثر در این پژوهشکده منتشر شده است. این پژوهشکده، چهار مجله تخصصی علوم سیاسی در حوزه مطالعات سیاسی اسلامی دارد که فقط مجله فقه و سیاست، به زبان فارسی است و سه مجله دیگر، غیرفارسی (یک مجله انگلیسی و دو مجله عربی) است.

حجت‌الاسلام والمسلمین لک‌زایی افزود: مرکز تحقیقات حکومت اسلامی، با فصلنامه علمی پژوهشی حکومت اسلامی، مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی ﷺ با مجله



بود، در این مقاله مورد بررسی قرار نگرفت.

حجت‌الاسلام والمسلمین خسروپناه خاطرنشان کرد: اولین مواجهه‌ای که در حوزه علمیه قم شکل گرفت، مواجهه فلسفی بود و توسط فاضل تونی و رفیعی قزوینی ﷺ محقق شد؛ چه اینکه این‌ها اولین کسانی بودند که متوجه شدند، روشنفکری بیشتر از آنکه منجر به التقاط بشود، الحاد را در پی دارد و از این رو علوم معقول را در حوزه رواج دادند.

این استاد حوزه و دانشگاه افزود: اما اولین کسی که مستقیماً به مواجهه فلسفی با جریان روشنفکری پرداخت، علامه طباطبایی بود و المیزان او را می‌توان نمونه بارزی از این مواجهه در نظر گرفت. همچنین کتاب اصول فلسفه و روش رئالیسم با این دغدغه نگاشته شده است. شاگرد ایشان شهید مطهری هم، در همین مسیر قدم برداشت و گراف نیست، اگر بگوییم تمام آثار او در ذیل دغدغه مواجهه با روشنفکری جای می‌گیرد.

وی در تبیین دومین، سومین و چهارمین مواجهه حوزه علمیه قم با جریان روشنفکری، گفت: مواجهه دوم مواجهه کلامی است که امثال حضرت آیت‌الله صافی گلپایگانی ﷺ برچمدار آن هستند و مواجهه سوم که جلودار آن حضرت آیت‌الله سبحانی است، مواجهه فلسفی – کلامی است؛ نه اینکه فلسفی محض و یا کلامی محض باشد.

علمی پژوهشی معرفت سیاسی و گروه پژوهشی سیاست در پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، با مجله آیین حکمرانی در حال فعالیت هستند.

وی با بیان اینکه در جامعهٔ المصطفی نیز، گروه‌های علوم سیاسی، فقه سیاسی و فلسفه سیاسی فعال هستند که آن‌ها نیز، مجلاتی را منتشر می‌کنند، گفت: بیش از ۱۵ مجله معتبر با درجات معتبر علمی در حوزه مطالعات سیاسی اسلامی در قم منتشر می‌شود که این‌ها غیر از کتاب‌هایی است که توسط مراکز مختلف منتشر می‌شود.

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی یادآور شد: امروزه آثار فراوانی در عرصه مطالعات سیاسی اسلامی با کیفیت بالا اعم از کتاب، مجله، رساله‌های دکتری و ارشد در قم تولید می‌شود و منابع درس‌های مربوط به اندیشه سیاسی اسلام و مطالعات سیاسی اسلامی، توسط همین مراکز آموزشی پژوهشی تأمین می‌شود.

وی اضافه کرد: بعد از سخنرانی که رهبر معظم انقلاب در عید مبعث سال ۱۳۹۹ درباره اینکه قرآن کتاب حکمرانی ماست و ما باید آیین حکمرانی خودمان را از قرآن کریم اخذ کنیم، داشتند، در مراکز آموزشی و پژوهشی سیاست اسلامی در قم بحث حکمرانی اسلامی مطرح شد و امروز می‌تویم، ادعا کنیم که مراکز مطالعات سیاسی حوزه علمیه؛ اعم از جامعهٔ المصطفی و مراکز حوزوی – دانشگاهی در مرزهای دانش علوم سیاسی در مقیاس جهانی حرکت می‌کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین لک‌زایی اظهار کرد: به‌طور معمول وقتی بحث علمی وارد کشور می‌شود، عمده مراکز علمی و مراکز پژوهشی، شروع به ترجمه آثار دیگر کشورها می‌کنند و غافل می‌شوند که باید تولیداتی متناسب با فرهنگ بمانی، مشکلات و نیازهای بومی خودمان داشته باشیم؛ اما در حوزه علمیه و مراکز آموزشی پژوهشی حوزوی در علوم سیاسی این اتفاق رخ نداد و از همان سال‌های ابتدایی، دغدغه تربیت محقق و نظریه‌پرداز اسلامی مطرح بود؛ به‌همین خاطر امروز کرسی‌های نظریه‌پردازی سیاسی متنوعی به‌تأیید هیئت داوران هیئت‌های حمایت از کرسی‌های نظریه‌پردازی رسیده است.

وی ادامه داد: با همین رویکرد، بخشی از پژوهشگران مطالعات سیاسی و مراکز پژوهشی ما، وارد عرصه مطالعات حکمرانی اسلامی شدند که آیا در فرهنگ اسلامی در علوم اسلامی در مکتب اسلام می‌توانیم، از حکمرانی اسلامی سخن بگوییم یا نه؟ اگر می‌توانیم، تعریف، ارکان و هدف آن چیست؟

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی بیان کرد: حکمرانی در دنیا برای این مسئله مطرح شد که از حجم تکالیف و فعالیت‌های دولت‌ها کاسته شود. بخش‌های مدنی و مردم وارد شوند و بخشی از امور را به دست بگیرند و برای حل مسائل جامعه، کنشگران عرصه‌های مختلف دور میز بنشینند. آن مسئله را تجزیه و تحلیل کنند و با کمک و هم‌افزایی هم، راه حل پیدا کنند.

وی با بیان اینکه این رویکرد که با انقلاب اسلامی وارد جامعه ما شده بود، امروز با مطالعات حکمرانی اسلامی تقویت می‌شود، اضافه کرد: در تحقیقاتی که صورت گرفته است، پژوهشگران بیان کردند که دغدغه حکمرانی اسلامی، هدایت و حرکت جامعه از وضع موجود به وضع مطلوب است؛ یعنی پیشرفت اسلامی، نقطه مرکزی این حکمرانی قرار گرفته است.

حجت‌الاسلام والمسلمین لک‌زایی افزود: هدف حکمرانی اسلامی، اقامه دین است؛ یعنی اگر می‌خواهیم، جامعه به‌لحاظ مادی و معنوی به پیشرفت برسد، باید حکمرانی اسلامی را در ابعاد مختلف پیاده کنیم و لازمه این کار، اقامه دین است و برای اقامه دین، به شناخت دین نیاز داریم. وی بیان کرد: قرآن کریم می‌فرماید: «وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ؛ جن و انس را نیافریدم، مگر برای آنکه مرا بپرستند». اگر رابطه عبودیت ما با خدا بخواهد، به –معنای

مواجهه چهارم مواجهه‌ای است فعالانه، به‌خلاف مواجهه‌های گذشته که همیشه در مقام پاسخ بودند. در این مواجهه به سراغ سؤالات جهان مدرن رفته و فارغ از اینکه غرب چه جواب‌هایی به آنها داده است، به پاسخ پرداخته می‌شود. عمر این مواجهه به ۲۰سال قبل باز می‌گردد و در قالب فلسفه‌های مضاف رواج پیدا کرده است. مباحثی که تحت عنوان فقه‌الاجتماع، فقه حکمرانی، فقه سیاسی، فقه اقتصاد، فقه نظام‌های اجتماعی و… مطرح شده‌اند، در قالب این مواجهه صورت‌بندی می‌شوند. در میان مواجهه‌های صورت‌گرفته، چنین مواجهه‌ای از مطلوبیت بیشتری برخوردار است؛ هرچند مواجهه امرانی آن است که حوزه علمیه، تولید سؤال برای تمدن غرب داشته باشد؛ کما اینکه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، سؤالاتی برای تمدن غرب ایجاد کرده‌ایم؛ اما در حال حاضر تمدن غرب بر جهان حاکم است و به‌لحاظ جامعه‌شناختی همه ما انسان ایرانی مسلمان غربی هستیم؛ چراکه به هرحال متأثر از مفاهیم غربی می‌باشیم. انسان نمی‌تواند از مفاهیم عصر خودش یا حداقل از پرشش‌های آن منفک باشد.

وی همچنین در تبیین مواجهه پنجم و ششم افزود: در مواجهه پنجم که نواندیشان دینی آن را رهبری می‌کنند، به فقهی‌سازی مفاهیم مدرن پرداخته شده است. این جریان همانند روشنفکران دینی، دین را به ذاتی و عرضی تقسیم می‌کنند و گزاره‌های عرضی دین را تاریخ مصرف‌گذشته دانسته و سعی می‌کنند، خلأ آنها را با توجیه فقهی مفاهیم غربی جبران نمایند.

مواجهه ششم که جریان سنتی آن را رقم می‌زند، مسامحتاً عنوان مواجهه را با خود حمل می‌کند؛ چراکه دغدغه مواجهه در آنها وجود ندارد و در واقع مسئله آنها، دنیای معاصر نیست؛ هرچند گاهی به برخی از مسائل آن پاسخ بدهد.

دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی در پایان متذکر شد: یک مواجهه‌ای می‌توانست، در حوزه‌های علمیه شکل بگیرد و آن مواجهه عرفانی با جریان روشنفکری بود که البته چنین اتفاقی رخ نداد و ظرفیت مباحث عرفانی در این راستا به‌کار گرفته نشد.

کامل تحقق پیدا کند، باید بگوییم؛ لازمه عبادت خدا و شکل‌گیری رابطه عبودیت این است که از خدا اطاعت کامل کنیم.

وی با بیان اینکه در دین آمده است که همه عرصه‌های زندگی ما را پوشش بدهد؛ زیرا هدایت باید در همه عرصه‌ها اتفاق بیفتد، گفت: اگر بخواهیم در همه عرصه‌های زندگی از خدا اطاعت کنیم، لازمه آن، شناخت دستورات خدا در عرصه‌های مختلف است؛ یعنی ما در عرصه سیاست، اقتصاد، فرهنگ، مدیریت، خانواده و… باید دستورات خدای متعال را بدانیم، تبیین و ترویج کنیم و رسالت حوزه علمیه نیز، استخراج، استنباط و کشف آموزه‌های دینی از منابع اصیل اسلامی، معرفی آن به مردم و تبلیغ و ترویج در میان جهانیان است.

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی ادامه داد: عالمان سیاست اسلامی، با توجه به اینکه عهده‌دار تأمین رویکرد راهبردی جامعه اسلامی هستند، موظف‌اند که آموزه‌های اسلامی را در عرصه‌های مختلف در حوزه الهیات سیاسی، الهیات حکمرانی، فقه اسلامی، فقه حکمرانی، حکمرانی فقهی، اخلاق سیاسی، اخلاق حکمرانی و حکمرانی اخلاقی و معنوی، کشف، استخراج و استنباط کنند.

وی افزود: امروز مراکز آموزشی و پژوهشی مطالعات سیاسی در مسیر خوبی حرکت می‌کنند چ این وعده خداوند است که فرمود: ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ﴾؛ آنان که در (راه) ما (به جان و مال) جهد و کوشش کردند، محققاً آنها را به راه‌های (معرفت و لطف) خویشتن هدایت می‌کنیم و همیشه خدا بار نیکوکاران است.» رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی اظهار کرد: از زمان شکل‌گیری این ماجرا در حوزه علمیه و مراکز جانبی مثل دانشگاه باقرالعلوم ﷺ، مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی ﷺ، جامعهٔ المصطفی و… رویکرد وحدت‌گرا و هم‌افزا بوده است که تجمیم منابع انسانی باید برای پیشرفت اسلام و تحقق دولت اسلامی، جامعه اسلامی و تمدن اسلامی اتفاق بیفتد؛ همچنین همکاری خوبی بین اساتید حوزوی و دانشگاهی صورت گرفت.

وی تصریح کرد: حمایت تعداد زیادی از اساتید دانشگاه‌ها، تولیدات در مراکز آموزشی و پژوهشی حوزوی و تأسیس وانجمن مطالعات سیاسی حوزه در پیشرفت‌هایی که در عرصه مطالعات سیاسی اسلامی اتفاق افتاد.

حجت‌الاسلام والمسلمین لک‌زایی، با تأکید بر اینکه مطالعات سیاسی اسلامی ما امروز برچمدار سیاست متعالیه در سطح جهان است، یادآور شد: یکی از اساتید غربی، در گزارشی از سفر به قم آورده بود: در قم فصلنامه علوم سیاسی منتشر می‌شود؛ البته این علوم سیاسی غیر از علوم سیاسی است که در غرب مطرح می‌شود و یک علوم سیاسی مبتنی بر اسلام و زبان سیاسی اسلام است.

وی تأکید کرد: تلاش‌هایی که باعث شده که به زبان سیاسی اسلامی شده است، باعث شده که به زبان سیاسی اسلام برگردیم و زبان سیاسی اسلام را از اشغال علوم سیاسی غربی خارج کنیم.

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی ادامه داد: همان‌طور که انقلاب اسلامی، کشور ایران و مردم ایران را از اشغال و زیر سلطه غرب بودن نجات داد، مراکز آموزشی و پژوهشی حوزوی – دانشگاهی نیز توانستند، علوم سیاسی را از اشغال اندیشه‌های سکولاریستی غربی آزاد کنند و علوم سیاسی اسلامی، ایرانی و بومی را تأسیس کنند.

وی در پایان گفت: امیدوارم، ورود مراکز آموزشی و پژوهشی ما به عرصه و باعث حکمرانی، باعث شناخت دقیق آسیب‌های مختلفی که در کشور و جهان اسلام برای اقامه دین داریم، شود و بتوانیم، در سال‌های آتی بحث اقامه دین را با بهره‌گیری از فنآوری‌های نومی که دانش حکمرانی اسلامی در اختیار ما قرار می‌دهد، به‌نحو جدی‌تری پیگیری کنیم و به حل مسائل مبتلابه جامعه و کشور بپردازیم.

نشست «شخصیت‌های برجسته حوزه علمیه قم در علوم قرآن سده اخیر؛ آیت‌الله معرفت» از سلسله نشست‌های یکصدمین سال بازتأسیس حوزه علمیه قم برگزار شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین حامد معرفت در این نشست عنوان کرد: مرحوم آیت‌الله معرفت در کربلا متولد شد و همراه پدرشان در کربلا ساکن بودند؛ البته پدر ایشان متولد اصفهان بود؛ اما برای کسب علم و ادامه تحصیل به حوزه علمیه کربلا رفت و در آنجا از علما و واعظین مشهور کربلا بود.

وی افزود: مرحوم آیت‌الله معرفت در کربلا به تحصیل پرداخت. سپس برای تکمیل تحصیلات به حوزه علمیه نجف مهاجرت کرد و از علمای برجسته نجف اشرف مثل حضرت آیت‌الله خویی و امام خمینی ^(علیهما السلام) بهره‌مند شد. زمانی که صدام بعثی، دستور اخراج ایرانی‌ها از عراق را می‌دهد، آیت‌الله معرفت نیز به ایران مهاجرت می‌کند و در شهر مقدس قم ساکن می‌شود؛ درحالی‌که سایر خواهران و برادرانش در تهران ساکن شدند.

حجت‌الاسلام معرفت اضافه کرد: آیت‌الله معرفت پیش از این در قم سکونت نداشت؛ اما به‌خاطر وجود مرقد مطهر حضرت فاطمه معصومه ^(علیها السلام) و حوزه علمیه آینده‌داری که تازه تأسیس شده بود و می‌توانست محل مناسبی برای کسانی که می‌خواهند اتفاقات نو رقم بزنند باشد، قم را برای سکونت انتخاب کرد.

وی درباره چگونگی ورود آیت‌الله معرفت ^(علیه السلام) به حوزه پژوهش‌های قرآنی گفت: ایشان در مجله اجوبه المسائل الدینیة با مرحوم آیت‌الله شهرستانی پدر حجت‌الاسلام والمسلمین شهرستانی که الآن نماینده حضرت آیت‌الله سیستانی است، همکاری داشت. این مجله به سؤال‌های دینی که از سراسر دنیا به نجف اشرف می‌آمد، پاسخ می‌داد. در یکی از این سؤالات پرسیده شده بود که آیا ترجمه قرآن، می‌تواند جایگزین قرآن در نماز شود؟

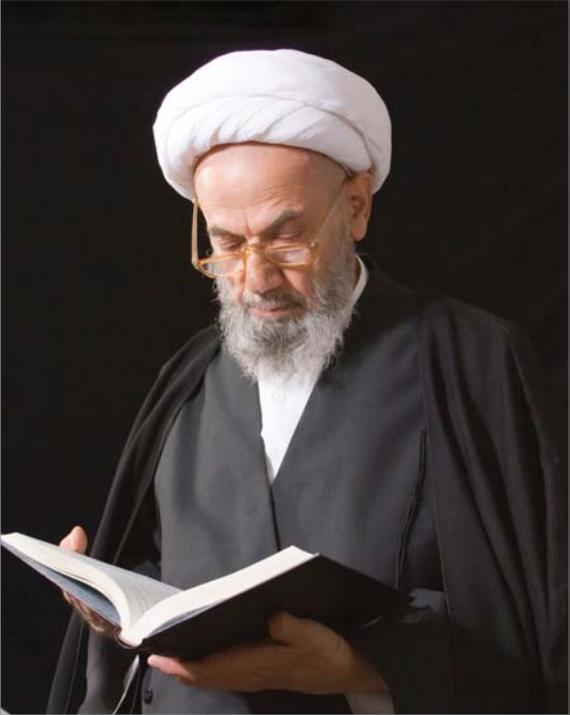
فرزند آیت‌الله معرفت ادامه داد: زمانی که ایشان وارد بحث می‌شود، می‌بیند که در این زمینه علما و دانشمندان اهل سنت چند کتاب دارند و پژوهش‌های مفصلی را انجام داده‌اند؛ اما در میان شیعیان در این زمینه ما پژوهش مفصلی نداریم و فقط چند فتوا وجود دارد و به‌صورت استنباطی، استدلالی و تفصیلی این مسئله مورد واکاوی قرار نگرفته است. وی اظهار کرد: این امر انگیزه‌ای برای او می‌شود که در مسان علوم قرآنی پژوهش کند و در این راستا، مجموعه «التمهید» را نگارش می‌کند که نگارش آن، ۳۰ سال زمان می‌برد؛ البته شروع این کار در نجف بود؛ اما نگارش، تکمیل و ویراستاری و چاپش در حوزه علمیه قم رقم خورد.

حجت‌الاسلام معرفت بیان کرد: آیت‌الله معرفت، بعد از ورود به حوزه علمیه قم، علاوه بر فعالیت در عرصه فقه و اصول، بحث‌های تفسیر و علوم قرآنی را هم پیگیری و شاگردان زیادی را تربیت می‌کند و کرسی رسمی بحث‌های علوم قرآنی را در حوزه علمیه قم داری می‌کند؛ البته این به‌معنای این نیست که پیش از آن، این کرسی‌ها نبوده است؛ بلکه قبل از آن، بحث‌های تفسیری و علوم قرآنی رونق زیادی نداشته است.

• تأثیرات آیت‌الله معرفت در علوم قرآنی

عرصه اول: پژوهشی و تولید محتوا

وی تأکید کرد: آیت‌الله معرفت با تلاش‌هایی که می‌کند، تا حد زیادی به‌ویژه در عرصه علوم قرآنی، این رونق و نشاط را به مباحث علوم قرآنی می‌دهد و نتیجه سه یا چهار دهه‌ای که در حوزه علمیه قم بود، کتاب تمهید می‌شود که حتی در مقایسه با آثار مشابهی که در میان اهل سنت وجود دارد،



تفصیل بیشتر و استدلال‌های جامع‌تری دارد؛ زیرا آیت‌الله معرفت، یک فقیه اصولی بوده است و از این امر، در علوم قرآنی به‌نحو احسن استفاده می‌کرد حجت‌الاسلام معرفت یادآور شد: در عرصه تفسیر افرادی مثل علامه طباطبایی ^(علیه السلام) و آیت‌الله جوادی آملی، تلاش‌های بسیار ارزشمندی کردند؛ اما در عرصه علوم قرآنی خلأ داشتیم که با محوریت آیت‌الله معرفت این مسئله شکل گرفت؛ به‌گونه‌ای که الآن در حوزه علمیه قم، شاهدیم که بحث علوم قرآنی و دانش‌های مربوط به قرآن و تفسیر، بسیار پیشرفت کرده است.

عرصه دوم: تربیت شاگردان

وی با تأکید بر رشد مراکز و محتواهای تولیدشده در عرصه علوم قرآنی، گفت: یکی دیگر از زمینه‌هایی که آیت‌الله معرفت در آن تأثیرگذار بود، تأسیس مراکز مختلف در عرصه علوم قرآنی است که به‌صورت آکادمیک، به پژوهش پرداخته و یا طلاب را تربیت می‌کنند.

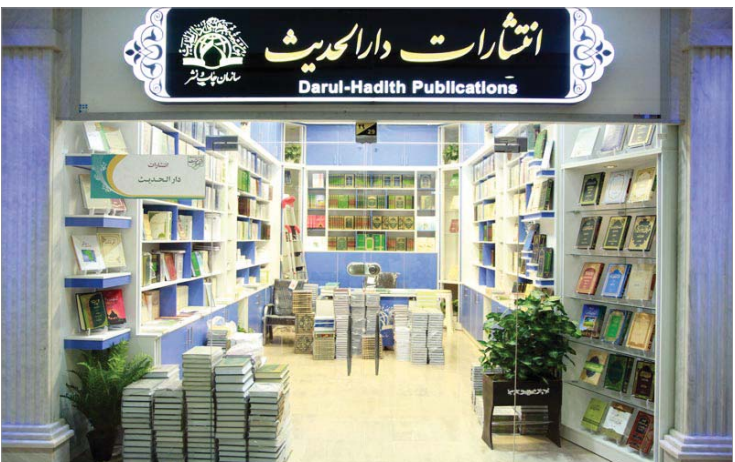
عرصه سوم: تأثیرگذاری در تأسیس مراکز علوم قرآنی

حجت‌الاسلام معرفت ادامه داد: یکی از ارکان اولین مرکز تفسیر و علوم قرآنی که به‌همت آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی تأسیس شد، دارالقرآنی که در مدرسه آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی ^(علیه السلام) شکل گرفت یا سایر مراکز پژوهشی قرآنی را در عرصه و حتی رشته علوم قرآنی و تفسیر در دانشگاه‌ها ورود کرد، آیت‌الله معرفت بود.

وی با اشاره به اینکه آیت‌الله معرفت با تولید متون و آثار پژوهشی، پرورش پژوهشگران و طلاب متخصص و همکاری در تأسیس مراکز علمی قرآنی و تفسیری، توانستند یک اتفاق بسیار مبارک را در حوزه علمیه رقم بزنند، گفت: البته در حوزه علمیه قم بستر برای این امر مناسب بوده است؛ زیرا اگر بستر مناسب نبود به‌طور طبیعی این اتفاق رقم نمی‌خورد یا حداقل به این عظمت اتفاق نمی‌افتاد؛ زیرا باید بستر علمی و حریت علمی وجود داشته باشد تا فردی بتواند، حرف‌های جدیدی بزند.

حجت‌الاسلام والمسلمین محمد حائری شیرازی بررسی کرد

رویکردهای جریان شناختی حدیثی در صد سال اخیر حوزه علمیه قم



این پژوهشگر حوزوی افزود: آنها بیان می‌کنند، با توجه به اتفاقات تلخ زیادی مانند جعل و تحریف که در رابطه با حدیث رخ داده است، ما عملاً حدیثی نداریم که بخواهیم با آن استناد کنیم؛ اما بعضی از این افراد قائل هستند که ما احادیثی را داریم که می‌توانیم به آنها استناد کنیم؛ اما شرایط و ضوابط دارد.

وی با بیان اینکه پیروان جریان قرآنیون در حوزه علمیه قم قبل انقلاب، آقای حکمی‌زاده و آقای برقعی بودند، گفت: مرحله تعدیل‌شده این جریان، جریان قرآن‌محوری هستند به این معنا که محوریت با قرآن است و سنت و حدیث مداریت دارد و دور قرآن می‌چرخد. این جریان قائل هستند که اصل با قرآن است و حدیث پیرامون قرآن، مباحث را دنبال می‌کند. این جریان قائل به‌وجوب موافقت قطعی حدیث با قرآن هستند و احادیثی را که موافقت قطعی با محتوای قرآنی نداشته باشد، کنار می‌گذارند.

آیت‌الله صادقی‌تهرانی، سیدمصطفی حسینی طباطبایی، سیدکمال حیدری از نمایندگان این جریان هستند.

جریان علوم پیرامون حدیث: تاریخ حدیث

حجت‌الاسلام والمسلمین حائری شیرازی، با اشاره به اینکه این جریان به‌نوعی خرده‌جریان محسوب می‌شود، اظهار کرد: در رابطه با بعضی از علوم پیرامونی حدیث تفکرات، کتاب‌ها و آثاری را داریم؛ اما هنوز تبدیل به جریان نشده‌اند؛ به‌همین خاطر از عنوان خرده‌جریان استفاده می‌شود.

وی با بیان اینکه علم تاریخ حدیث در فضای علم حدیث بسیار مهم و راه‌گشاست، تصریح کرد: جریان‌های

حجت‌الاسلام والمسلمین حامد معرفت بررسی کرد

نقش آیت‌الله معرفت رَحْمَةُ عَلَیْهِ در علوم قرآن سده اخیر حوزه علمیه قم

می‌آورد تا آن نظر تقویت شود.

حجت‌الاسلام معرفت ادامه داد: یکی دیگر از ویژگی‌های آثار ایشان حتی در مباحث فقهی، این است که گاهی با نظرات مشهور مخالفت می‌کند و برای آن استدلال می‌آورد و بدیهی است که فردی که نظر جدیدی را می‌آورد، ممکن است گاهی اشتباه کند و حتی از نظر خودش برگردد و این، برای یک آزاداندیش و نواندیش طبیعی است.

وی عنوان کرد: یکی از شاگردان آیت‌الله معرفت در خاطره‌ای می‌گفت که روزی ایشان نظریه‌ای داشتند که خلاف نظر مشهور بود و من که شاگرد ایشان بودم، ذوق کردم و در دانشگاه هنر تهران آن را مطرح کردم و با خوشحالی به آیت‌الله معرفت گفتم که من نظریه شما را در آنجا مطرح کردم؛ اما ایشان گفت که چرا این کار را کردی. من این مسئله را گفتم که تورد کنی. حجت‌الاسلام معرفت تصریح کرد: از این خاطره چند نکته می‌توان برداشت کرد؛ اول اینکه او جرات وارد شدن به عرصه‌های جدید را داشته است؛ حتی با وجود اینکه ممکن بوده، آن فرضیه رد شود و دوم اینکه در مرحله‌ای که فرضیه هست، ما نباید این را به‌صورت علنی و به‌عنوان یک دستاورد ثابت‌شده مطرح کنیم و فعلاً در جامعه علمی باید مورد گفت‌وگو قرار بگیرد و زمانی که فرضیه تبدیل به نظریه ثابت شد، می‌توانیم در جوامع خارج از حوزه علمیه مطرح کنیم.

وی اضافه کرد: نکته دیگر این است که آیت‌الله معرفت نظریه‌پرداز می‌کند تا شاگردانش را در جامعه علمی به واکنش و دارد و نظریه‌های او را مورد نقد و بررسی قرار دهند؛ نه اینکه هرچه را او می‌گوید، تأیید کنند.

• اندیشه‌های تقریبی آیت‌الله معرفت ^(علیه السلام)

حجت‌الاسلام معرفت، با اشاره به اندیشه تقریبی در آثار آیت‌الله معرفت ^(علیه السلام) گفت: ایشان در آثارش تلاش می‌کرد که اختلافات میان مذاهب مختلف اسلامی را به حداقل برساند و قلم تند یا اندیشه‌های متعصبانه نداشتند و به‌صورت علمی بحث می‌کرد؛ البته تقربب به این معنا نیست که نظر حق را کنار بگذاریم و نظر دیگران را بگیریم.

وی گفت: آثار آیت‌الله معرفت، با اینکه در حوزه علمیه قم یعنی مهد تشیع نگاشته شده است؛ اما اگر شما در مصر، لبنان و کشورهای عربی سنی مطرح کنید، دچار دل‌زدگی نمی‌شوند و می‌پذیرند. شاید در نهایت نظر ایشان را نپذیرند؛ اما به‌عنوان اینکه یک پژوهشگر منصف بیان می‌کند، می‌پذیرند.

حجت‌الاسلام معرفت یادآور شد: آیت‌الله معرفت بعد از کسب بعد از حوزه نجف و کربلا به قم مهاجرت می‌کند؛ زیرا قم را بستر مناسبی برای ترویج مباحث علوم قرآنی می‌بیند و همین‌طور هم می‌شود و شکوفایی آثار آیت‌الله معرفت در این بستر رقم می‌خورد؛ به‌طوری‌که حوزه علمیه قم، به‌ویژه در دوره بعد از انقلاب، تبدیل به پایگاه اصلی برای علوم قرآنی می‌شود؛ به‌گونه‌ای که هر پژوهش در هر جای دنیا می‌خواهد، در این زمینه‌ها صورت بگیرد، ناگزیر است که به حوزه علمیه قم مراجعه کند و نادیده گرفتن آن، نقص پژوهشی برای کارشان است.

مربوط به تاریخ حدیث در حوزه علمیه قم، بیشتر ناظر به

افرادی خاص و آثار تولیدشده آنان است. سید محمدکاظم طباطبایی، استاد مهدوی‌راد، سید محمدرضا جلالی حسینی و مهدی غلامعلی، از جمله افرادی هستند که در فضای تاریخ حدیث، آثار ارزشمندی را تولید کردند.

جریان علوم پیرامون حدیث؛ وضع و علل حدیث

این پژوهشگر بیان کرد: حجت‌الاسلام عبدالهادی مسعودی، کتاب وضع و نقد حدیث، حجت‌الاسلام محمدحسن ربانی کتاب آسیب‌شناسی روایات و التصحیف فی متن‌الحديث، از حجت‌الاسلام حیدر مسجدی، انجمله آثاری است که توسط پرورش‌یافتگان حوزه علمیه قم در این زمینه تولید شده است.

• فقه و نقد‌الحديث

حجت‌الاسلام والمسلمین حائری شیرازی اضافه کرد:

آقایان ربانی، مسعودی، طباطبایی، احسانی‌فر و دکتر پسندیده، از جمله افرادی هستند که در زمینه فقه‌الحديث و نقد‌الحديث، آثاری را تولید کردند.

جریان نقد حدیث اهل سنت

این پژوهشگر عنوان کرد: بعضی از علمای حوزه علمیه قم، آثار گوناگونی را در رابطه با نقد حدیث اهل سنت تولید کردند. علامه **عسکری** ^(علیه السلام) آثار متفاوت و مختلفی را در این زمینه تولید کرد و ادامه تفکر وی را در آثار سید سومی‌البدری دیده می‌شود.

وی با بیان اینکه فضای نقد حدیث اهل سنت در حوزه علمیه قم پرزنگ نبوده است و می‌توان گفت که مرحوم علامه عسکری یکتنه کار را پیش بردند، افزود: جریان نقد حدیث شیعه در حوزه علمیه قم پرزنگ‌تر بوده است؛ زیرا حوزه علمیه قم، حوزه علیمه شیعه است و دغدغه اصلی‌اش این بوده که حدیث شیعه مورد نقد و بررسی قرار بگیرد. علامه **شعرانی** ^(علیه السلام) در این زمینه آثاری را تولید کرد و به نقد حدیث پرداخت. حجت‌الاسلام نعمت‌الله صالحی نجف‌آبادی از شاگردان آیت‌الله بروجردی نیز، از نمایندگان این جریان هستند.

جریان دار‌الحديث

حجت‌الاسلام والمسلمین حائری شیرازی بیان کرد: مؤسسه علمی فرهنگی دار‌الحديث که توسط آیت‌الله ری‌شهری تأسیس شد، شاگردانی را پرورش داده است که آثار متفاوت، متعدد و انگیزانر تولید کردند و رد پای مؤسسه علمی فرهنگی دار‌الحديث در این فضا قابل توجه است.

جریان‌های تصحیح، تحقیق و احیای حدیث

وی اظهار کرد: علی‌اکبر غفاری، تصحیح‌کننده کتب اربعه، یکی از شاخص‌ترین چهره‌ها در تصحیح متون حدیثی شیعه است که در حوزه علمیه تهران زیست کرد؛ اما در یک برهه‌ای برای درس تفسیر مرحوم اشرافی عازم قم می‌شود؛ به‌همین خاطر در این مبحث از وی یاد می‌کنیم.

ادامه در صفحه بعد

• **انتشار ۲۱ جلد از دانشنامه قرآن و حدیث**

حجت‌الاسلام والمسلمین رضا برنجکار، رئیس پژوهشگاه قرآن و حدیث در این پیش‌همایش، طی سخنانی به فعالیت‌های این پژوهشگاه اشاره کرد و گفت: در حال حاضر، چهار پژوهشکده علوم و معارف حدیث، تفسیر‌اهل‌بیت علیهم‌السلام، کلام اهل‌بیت علیهم‌السلام و اخلاق و روان‌شناسی اسلامی در زمینه علوم و معارف قرآن و حدیث فعالیت می‌کنند.

وی تأسیس مؤسسه دارالحدیث را مهرون زحمات آیت‌الله ری‌شهری رحمته‌الله دانست و گفت: ایشان پس از تدوین دانشنامه حدیثی میزان‌الحکمه، مؤسسه دارالحدیث را برای گسترش و تکمیل این کار تأسیس کردند.

رئیس پژوهشگاه قرآن و حدیث، با اشاره به اینکه تاکنون ۲۱ جلد تحت عنوان دانشنامه قرآن و حدیث به چاپ رسیده است، گفت: در این دانشنامه، مجموعه کاملی از آیات و احادیث به‌شکل الفبایی در اختیار دانش‌پژوهان قرار می‌گیرد.

چاپ و انتشار موسوعه‌ها یا دانشنامه‌های تخصصی مثل دانشنامه عقاید اسلامی که تاکنون ۱۳ جلد از آن منتشر شده و نیز، دانشنامه امیرالمؤمنین علیه‌السلام در ۱۲ جلد، دانشنامه امام حسین علیه‌السلام در ۱۴ جلد و دانشنامه امام مهدی علیه‌السلام در ۱۰ جلد از آثار پژوهشی دیگر مؤسسه دارالحدیث است که حجت‌الاسلام والمسلمین برنجکار از آنها نام برد. وی با تأکید بر اینکه در این آثار، صرفاً جمع‌آوری آیات و احادیث مطرح نیست؛ بلکه روایات بر اساس یک اجتهاد و پژوهش انتخاب و تنظیم می‌شوند، افزود: محور دیگر فعالیت‌های پژوهشگاه قرآن و حدیث را، مباحث تصحیح کتب حدیثی تشکیل می‌دهد که یکی از این کتاب‌ها، کتاب الکافی است.

حجت‌الاسلام والمسلمین برنجکار همچنین گفت: تجلیل از محدثان و دانشمند قبیله و متکلمی همچون حضرت عبدالعظیم حسنی علیه‌السلام، سیدمرتضی، شیخ کلینی، رازی و شیخ صدوق نیز در دست اقدام است. وی با تأکید بر اینکه قرآن و حدیث، محور پژوهش‌های پژوهشگاه قرآن و حدیث است، گفت: مهم‌ترین محورهایی که در پژوهشگاه قرآن و حدیث برای آنها پژوهشکده تأسیس شده است، شامل کلام، اخلاق و شاخه‌ای از روان‌شناسی مثبت‌گرا است که در منابع اسلامی روایات زیادی در مورد آن وجود دارد.

بررسی سیر تطور تاریخی و کلامی علم حدیث، اخلاق نظری، اخلاق هنجاری و عملی، روش‌شناسی است و مباحث تفسیری علم حدیث، از موضوعات مورد پژوهش بود که حجت‌الاسلام برنجکار به آنها اشاره کرد.

• **میزان فعالیت‌های حدیثی پس از پیروزی انقلاب اسلامی با قبل از آن قابل مقایسه نیست**

حجت‌الاسلام والمسلمین احمد غلامعلی، معاون آموزشی و پژوهشی دانشگاه قرآن و حدیث نیز در این مراسم، به ارائه گزارشی از فعالیت‌های کمیته حدیث‌پژوهشی دبیرخانه یکصدمین سال بازتأسیس حوزه علمیه قم پرداخت.

معاون آموزشی و پژوهشی دانشگاه قرآن و حدیث، افزود: کمیته حدیث‌پژوهی دبیرخانه یکصدمین سال بازتأسیس حوزه علمیه قم، در دی‌ماه سال ۱۴۰۰ تشکیل شد تا بتواند مجموعه‌ای از فعالیت‌های حدیثی را که طی یکصد سال اخیر در حوزه علمیه قم انجام شده است، فراهم بیاورد.

وی در همین راستا گفت: تاکنون ۱۲ مقاله در مجله حدیث و اندیشه، ۲ مقاله در مجله علوم حدیث، ۱۷ مقاله برگزفته از مقالات قبلی در کتاب سده و ۲۵ مقاله درباره حدیث‌پژوهان از سوی این کمیته تهیه و تدوین شده است. حجت‌الاسلام والمسلمین غلامعلی، به تقسیم‌بندی موضوعی این مقالات پرداخت و گفت: مقالات گروه اول، سیر تطور حدیث را بررسی کرده است، مقالات گروه دوم، به‌صورت میان‌رشته‌ای هستند و مقالات بخش سوم نیز، به جریان‌شناسی و روش‌شناسی علم حدیث طی یکصد سال اخیر پرداخته‌اند.

وی افزود: در مقالاتی که به سیر تطور صد سال اخیر در حوزه حدیث پرداخته است، سعی بر این بود که این بازه زمانی کاملاً مطالعه بشود و سپس فراز و فرودها، نوآوری‌ها و نقاط حساس شناسایی و برجسته شود و از ره‌آورد این بررسی، خارها هم مشخص گردد.

معاون آموزشی و پژوهشی دانشگاه قرآن و حدیث، با اشاره به مقاله «حدیث حوزه در سده اخیر»، گفت: در این مقاله ۱۸ موضوع بیان گردیده و تلاش شده تا تفاوت معنادار حدیث در آغاز سال ۱۳۰۱ شمسی با سال ۱۴۰۱ شمسی به



پیش‌همایش حدیثی یکصدمین سال بازتأسیس حوزه علمیه قم

پیش‌همایش «حدیثی» یکصدمین سال بازتأسیس حوزه علمیه قم، با رونمایی از کتاب الکافی با ترجمه فارسی از آثار جدید پژوهشگاه قرآن و حدیث و نیز کتاب ادعیه الکافی با ارائه حجج‌اسلام والمسلمین؛ رضا برنجکار رئیس پژوهشگاه قرآن و حدیث، احمد غلامعلی معاون آموزشی و پژوهشی دانشگاه قرآن و حدیث، سید محمدکاظم طباطبائی رئیس پژوهشکده علوم و معارف حدیث و دکتر محمد مرادی عضو هیات علمی دانشگاه قرآن و حدیث و با حضور آیت‌الله استادی عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، حجت‌الاسلام والمسلمین قاضی‌عسگر تولیت آستان حضرت عبدالعظیم حسنی علیه‌السلام و جمعی از علما و طلاب، از ۱۰ اردیبهشت در سالن اجتماعات دارالحدیث قم برگزار شد.

نمایش گذاشته شود که ابتدا چگونه بوده و چگونه رشد کرده و شامل چه کتاب‌ها و موضوعاتی بوده است. وی افزود: از ره‌آورد نوشتن مقالات در بخش سیر تطور فقه‌الحدیث مشخص شد که طی صد سال اخیر، در عرصه شرح حدیث، به کتاب‌هایی مثل صحیفه سجادیه و نهج‌البلاغه به‌شکل بیشتری توجه شده؛ اما کتاب‌هایی نظیر الکافی و بقیه کتب، نیازمند شرح بیشتری هستند. همچنین از ره‌آورد بررسی کُتی و کیفی بیشترین ترجمه‌های نهج‌البلاغه، کمبود قواعد فقه‌الحدیث مشخص شد. حجت‌الاسلام والمسلمین غلامعلی، در توضیح مقالات بخش جریان‌شناسی و روش‌شناسی هم، گفت: در این بخش، دست‌کم ۴ مقاله به این امر اختصاص داده شده که جریان‌های حدیثی حوزه، طی یکصد سال گذشته، به‌صورت رویکردها و گونه‌شناسی بررسی شود.

وی خاطرنشان کرد: چه در قسمت مقالات جریان‌شناسی و یا مقالات بررسی سیر تطوری به این نتیجه می‌رسیم که فعالیت‌های حدیثی که بر اثر پیروزی انقلاب اسلامی و حرکت حضرت امام علیه‌السلام شروع شد، با قبل از آن، اصلاً قابل مقایسه نیست و تفاوت، بسیار معنادار است.

معاون آموزشی و پژوهشی دانشگاه قرآن و حدیث افزود: بیشترین فعالیت‌های حدیثی در عرصه‌های مختلف روش‌شناسی و سیر تطور مربوط به یکصد سال اخیر و پس از بازتأسیس حوزه علمیه قم بوده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین غلامعلی، در مورد بخش مقالات میان‌رشته‌ای کمیته حدیث‌پژوهی دبیرخانه یکصدمین سال بازتأسیس حوزه علمیه قم نیز گفت: این بخش شامل مقالاتی در عرصه اخلاق و حدیث، فقه و حدیث، کلام و حدیث و عرصه‌های میان‌رشته‌ای دیگر می‌باشد.

وی با اشاره به اینکه مجموعه‌های حدیثی با موضوعات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و مدیریتی کمتر کار شده است، گفت: در بخش کتاب، کمیته حدیث‌پژوهی دبیرخانه یکصدمین سال بازتأسیس حوز علمیه قم نیز، تلاش شده حدیث‌پژوهانی که به‌نوعی جریان‌ساز و مؤثر هستند و نوآوری دارند، مانند حضرت امام خمینی، آیت‌الله بروجردی، مرحوم شیخ عباس قمی و مرحوم آیت‌الله ری‌شهری علیه‌السلام برجسته شوند.

• **فراگیری و نظام‌مند شدن علم حدیث از برکات حوزه علمیه قم است**

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدکاظم طباطبایی رئیس پژوهشکده علوم و معارف حدیث هم طی سخنانی در این همایش، با اشاره به اینکه مدرسه حدیثی قم در دوره کهن، مدرسه‌ای شایسته و قابل توجه بوده است، گفت: بزرگانی از جمله شیخ صدوق و شیخ کلینی علیهما‌السلام محصول این

وی با تأکید بر اینکه فراگیری حدیث و نظام‌مند شدن آن، از برکات حوزه علمیه قم و ثمرات انقلاب اسلامی بوده است، افزود: علم حدیث در حوزه، طی صد سال اخیر، رشد قابل توجهی داشته و بعد از انقلاب اسلامی، قابل مقایسه با دوره‌های پیشین نیست و اینها، مهرون زحمات علمای بزرگی همچون آیت‌الله ری‌شهری علیه‌السلام است.

وی با اشاره به اینکه دعا و دعانگاری در فرهنگ شیعی نقطه‌ای متعالی است که قابل مقایسه با هیچ نحله و دین دیگری نیست، گفت: همواره دیگری بین سندگرایان و محتوگرایان در عرصه ادعیه وجود داشته است و کاری که جدیداً در مؤسسه دارالحدیث انجام گردید، این بود که مجموعه ادعیه الکافی به‌صورت مستقل ترجمه شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین طباطبایی تأکید کرد: کتاب الکافی به‌عنوان یک کتاب حدیثی کهن و مهم‌ترین کتاب حدیثی شیعه، حاوی روایات دارای مستند و یک کتاب ویژه است. برای ما عجیب بود که این حجم از دعا در کتاب شریف کافی وجود داشته باشد که همه دارای سند باشد و حتی با سخت‌گیرانه‌ترین روش‌های رجالی هم، بسیاری از آنها اسناد قابل قبولی داشته باشد.

وی در پایان گفت: ترجمه فارسی کتاب الکافی، از سوی مؤسسه دارالحدیث به‌صورت یک کار جمعی انجام شده و مترجمان آن نیز، به نسبت ترجمه‌های دیگر، احاطه خوبی داشتند و تلاش کردند که ترجمه شایسته‌ای برای الکافی انجام بدهند که این ترجمه از این حیث بی‌نظیر و حداقل کم‌نظیر است.

• **ترجمه کتب دینی پس از انقلاب اسلامی به بیش از ۱۰۰ زبان و گویش مختلف**

دکتر محمد مرادی، عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث هم، طی سخنانی در مورد سیر شکل‌گیری علم ترجمه، گفت: ترجمه بر اساس نیاز مناسبات انسانی از زبان بدن آغاز شد و انسان‌ها به‌تدریج دریافتند که می‌شود، از فنی به‌نام ترجمه استفاده کرد. این فن به‌تدریج توسعه پیدا کرد و امروز به یک دانش تخصصی علمی دانشگاهی مبدل شده است.

وی با اشاره به اینکه مردم ایران به‌دلیل ایرانی بودن و زبان فارسی، بیش از هر ملت دیگری در حوزه‌دینی به علم ترجمه نیاز داشته‌اند، گفت: نخستین‌های ترجمه دینی طبیعتاً از قرآن و حدیث آغاز شده است و گزارش‌های علمی نشان می‌دهد که در همان قرون آغازین ورود اسلام به ایران، قرآن و سپس احادیث، به زبان فارسی ترجمه شده است.

این حدیث‌پژوه، نقطه شروع رسمی ترجمه در ایران را از دوره صفویه دانست و گفت: پس از آن در دوران قاجاریه، یعنی از سال ۱۱۷۴ تا ۱۳۴۴ ترجمه متون دینی، بیش از گذشته مورد توجه قرار گرفت تا دوران مشروطه فرا رسید و تحت تأثیر رخدادهای بزرگ جهانی در حوزه سیاست و فرهنگ و ادبیات و مسائل اجتماعی، یک تحول بزرگ فکری در ایران رخ داد و از این رو به ترجمه، بیش از گذشته توجه شد.

وی خاطرنشان کرد: اگر از سال ۱۳۰۱ تا ۱۴۰۱ را مبنا قرار بدهیم، به‌خاطر جریان مشروطه و گسترش سواد در میان توده‌های جامعه، ترجمه مخصوص در حوزه حدیث، یک رشد چشم‌گیر به خود دیده است.

مرادی افزود: در دوره پنجاه‌ساله نیمه اول سده معاصر، آثاری مثل نهج‌البلاغه، تفس‌العقول، فماتیح‌الجنان، صحیفه سجادیه، نهج‌الفصاحه، بحارالانوار، سخنان برگزیده و گلچین‌های مختلف و همچنین پاره‌ای از متون معرفتی دوم، مانند تفسیرهای مجمع‌البیان و المیزان به زبان فارسی ترجمه شده است.

به‌گفته وی به‌دلیل آغاز نهضت امام خمینی علیه‌السلام، اتفاق دیگری هم رقم می‌خورد و آن رویکرد پیشین که عموماً ترجمه آثار معرفتی درجه یک اسلامی مثل قرآن و حدیث است، به آثار دیگری نقل مکان می‌کند و در دستور کار ترجمه قرار می‌گیرد که عمدتاً آثار سیاسی اجتماعی هستند.

وی در تکمیل مطلب فوق افزود: آثاری از سید قطب، ابوالحسن ندوی، محمد غزالی، مالک‌بن‌نبی، محمدجواد مغنیه و کتاب‌هایی در عرصه‌های عموماً سیاسی اجتماعی، نقش بزرگی بر تحولات ایران معاصر بر جای گذاشت و شخصیت‌های قابل توجهی از حوزویان، مشغول این دسته از کتاب‌های دینی شدند که غالب نویسندگان آنها، مصری، لبنانی و پاره‌ای از کشورهای دیگر آفریقایی بودند.

مرادی با اشاره به اینکه ترجمه متون دینی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، دچار یک تحول فوق‌العاده و جهش عظیم شد که در ابعاد مختلف قابل توجه است، گفت: ما

از جمله مرحوم آیت‌الله میرزااجواد تبریزی، مباحثی را در این زمینه بیان کردند.

دسته سوم؛تحلیل فهرستی

وی با بیان اینکه رویکرد سوم تحلیل فهرستی است، گفت: این جریان یک مبنای جدید است. آیت‌الله سیداحمد مددی از جمله اشخاصی است که بر این روش تأکید دارند. در این جریان قائل هستند که افرادی مثل مرحوم نجاشی و ابن‌ولید از روش تحلیل فهرستی برای اعتبارسنجی حدیث، استفاده می‌کردند.

دسته چهارم؛قرینه‌محوری

این پژوهشگر حوزوی بیان کرد: رویکرد چهارم رویکرد قرینه‌محوری است. این رویکرد راوی‌محور نیست و بحث‌های فهرستی محوریت ندارد و قرینه‌محوری صرف است. به این معنا که دنبال قرانن هستیم و از هرگونه قرینه‌ای که به اعتبارسنجی حدیث کمک کند، استفاده می‌کنیم.

• **مراکز حدیثی**

حجت‌الاسلام والمسلمین حائری شیرازی عنوان کرد: یکی از مراکز فعال و اثرگذار در فضای حدیثی شیعه،

پیش‌تر ترجمه را از زبان عربی به فارسی و همچنین به تعداد معدودی از فارسی به عربی داشتیم؛ اما از مقطع فکری انقلاب اسلامی به بعد، ترجمه متون دینی در عرصه‌های مختلف از جمله «زبان مقصد»، دچار تحول کُتی و کیفی زیادی شد.

عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث افزود: بعد از انقلاب اسلامی، کتاب‌های دینی به بیش از صد زبان مقصد ترجمه شده است. شاید باورکردنی نباشد که کتب دینی به گویش‌های محلی پاره‌ای از کشورهای که ناشناخته هستند نیز، ترجمه شده است و بر این اساس، یک تنوع فوق‌العاده زبانی در عرصه ترجمه کتب دینی رخ داده است.

مرادی با اشاره به اینکه پیش از انقلاب اسلامی، مترجمان، چندان به مباحث نظری ترجمه نمی‌پرداختند، افزود: بعد از پیروزی انقلاب اسلامی رشد مباحث نظری ترجمه بسیار چشم‌گیر است و مقالات و کتاب‌های بسیاری در عرصه مباحث نظری، همچون سیر تطور، تاریخ، اصول، روش و مقدمات ترجمه دینی به‌نگارش درآمده است.



وی با بیان اینکه پیش از انقلاب، ترجمه‌های متون دینی اصلاً کاری فردی بوده؛ اما بعد از پیروزی انقلاب، به کاری نهادی، هم در داخل و هم خارج از کشور تبدیل شد، گفت: در داخل کشور بیش از ۲۰ نهاد آموزشی پژوهشی هستند که به کار ترجمه هم، مبادرت کرده‌اند. در خارج از کشور نیز، بیش از ۱۰ نهاد به‌صورت گسترده در کشورهای مختلف مانند بنیاد ابن‌سینا در مسکو، مرکز مطالعاتی جاکارتا و لندن و بوسنی مشغول فعالیت هستند که هرکدام رقمی بالغ بر ۱۵۰۰ اثر ترجمه و تألیفی داشته‌اند.

عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث افزود: میزان تیراژ کتب ترجمه متون دینی هم، در دوره پس از انقلاب اسلامی با هیچ دوره‌ی دیگری قابل قیاس نیست؛ به‌گونه‌ای که هزاران عنوان کتاب به زبان‌های مختلف در بازه زمانی ۵۰ساله اخیر ترجمه شده است.

مرادی با تأکید بر اینکه عرصه‌های علمی مورد توجه مترجمان نیز، پس از انقلاب بسیار گسترش پیدا کرده است، گفت: در گذشته صرفاً عرصه کلام و تفسیر و حدیث مد نظر بود؛ اما اکنون در بیش از ۲۰ عرصه شامل: تاریخ، مدیریت، ادبیات، اقتصاد، سیاست، جامعه، روان‌شناسی

و در کل، تمامی بخش‌های علوم انسانی در عرصه ترجمه مورد توجه قرار گرفته است. وی کتاب الکافی را یک مرمانه تمام‌عیار دانست که شامل اصول و فروع و اخلاق می‌شود و یک دور معارف شیعی در آن گرد آمده است.

مرادی با اشاره به اینکه کتاب الکافی از دوره ششم و بعدها در صفویه، قاجاریه، مشروطه و پس از انقلاب، به‌صورت فراوان ترجمه شده است، گفت: اما ترجمه‌ای که در مؤسسه علمی فرهنگی دارالحدیث صورت گرفته، یک ترجمه جمعی توسط تعدادی از دانشوران حوزه است که شایستگی‌های بسیار خوبی داشته‌اند.

وی افزود: ترجمه مؤسسه دارالحدیث شامل: همه بخش‌های کافی از جمله اصول، فروع و روضه است؛ درحالی‌که پیش از این، عموماً گزیده‌ای از کافی و یا صرفاً اصول کافی را ترجمه می‌کردند؛ اما به بخش فروع آن کمتر توجه می‌شد.

مرادی با بیان اینکه در دهه‌های اخیر، ترجمه از حیطه کتاب‌های عمومی خارج و تخصصی شده است، گفت: ترجمه مؤسسه دارالحدیث از کتاب الکافی، بر اساس یک نسخه مصحح انجام شده است که این ویژگی مهمی است. گفتنی است، در بخش پایانی این مراسم، از کتاب الکافی با ترجمه فارسی که از آثار جدید پژوهشگاه قرآن و حدیث است و نیز کتاب ادعیه الکافی رونمایی به‌عمل آمد. همچنین اکران فیلم مستند الکافی به کارگردانی مسعود طاهری که به سرگذشت مهم‌ترین کتاب حدیثی شیعه می‌پردازد، بخش دیگر این مراسم بود.

خصوصاً در حوزه علمیه قم، مؤسسه علمی فرهنگی دارالحدیث است که توسط آیت‌الله ری‌شهری علیه‌السلام سال هفتاد و چهار به‌صورت رسمی تأسیس شد و شاگردانی را پرورش داد.

وی ادامه داد: مؤسسه آل‌البیت لاحیاء التراث که توسط حجت‌الاسلام سیدجواد شهرستانی، سیدعلی خراسانی و شیخ محمد نجف تأسیس شد، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور که با اضافه کردن ابزارهای تکنولوژی و نرم‌افزارها به تسهیل و دسترسی آسان‌تر به حدیث توسط پژوهشگران و طلاب کمک کرده است، دفتر تبلیغات اسلامی که ذیل پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، پژوهشکده‌های مختلفی را در رابطه با حدیث شیعه تأسیس کرده است، کتابخانه آیت‌الله‌العظمی مرعشی‌نجفی، فرهنگستان علوم اسلامی قم، مجمع‌احیای فرهنگ اسلامی که توسط حجت‌الاسلام علی آل‌کوثر و محمدکاظم محمودی تأسیس شد و مرکز تخصصی معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام، از جمله مراکزی هستند که در زمینه حدیث فعال بودند.

ادامه از صفحه قبل

این پژوهشگر ادامه داد: ربانی شیرازی تصحیح وسائل‌الشیعه و بحارالانوار و مرحوم علامه شعرانی، تصحیح شرح‌های کافی مثل شرح مواصلح مازندرانی، شرح الوافی فیض کاشانی، کتاب وسائل‌الشیعه و ارشادالقولوب دلمی را داشته است.

وی افزود: علامه طباطبایی آثاری از جمله حاشیه‌ای بر کتاب بحارالانوار تولید کرد؛ همچنین اگرچه اغلب فقط تفسیر المیزان را که یک تفسیر قرآن به قرآن است، از علامه طباطبایی می‌شناسیم؛ اما وی قبل از تفسیر المیزان، تفسیری روایی با نام «تفسیر البیان فی الموافقه بین الحدیثه والقرآن» را نگارش کرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین حائری شیرازی یادآور شد: آیت‌الله مصباح‌یزدی، آیت‌الله‌العظمی بروجردی، عبدالعزیز

رویکردهای جریان‌شناختی حدیثی در صد سال اخیر حوزه علمیه قم

طباطبایی یزدی، آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی و آیت‌الله محمدباقر محمودی علیه‌السلام از دیگر افرادی هستند که در این زمینه آثاری را تولید کردند.

جریان اعتبارسنجی حدیث

وی با بیان اینکه جریان اعتبارسنجی حدیث، یک جریان مبنایی، بسیار مهم و اثرگذار در فضای تعاملی ما با حدیث است، تصریح کرد: بحث اتخاذ مبنا در اعتبارسنجی حدیث شیعه، یک بحث بسیار مهم و کاربردی است، به این معنا که اگر رویکرد سند‌محوری را داشته باشیم، خروجی متفاوتی با رویکرد قرینه‌محوری، تحلیل فهرستی، راوی‌محوری و… دارد.

دسته اول؛راوی‌محور قرینه‌گرا

این پژوهشگر با اشاره به اینکه صاحب‌نظران این جریان در حوزه علمیه قم به چهار دسته تقسیم می‌شوند، گفت:

^[1] گروهی از اعضای هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث در مراسم رونمایی از کتاب «پیش‌همایش یکصدمین سال بازتأسیس حوزه علمیه قم» در حرم امام خمینی (ره) تهران

^[2] گروهی از اعضای هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث در مراسم رونمایی از کتاب «پیش‌همایش یکصدمین سال بازتأسیس حوزه علمیه قم» در حرم امام خمینی (ره) تهران

و لشکری و استانی تشیع و بعد از اقامه نماز توسط آیت‌الله قربانی، نماینده ولی‌فقیه در گیلان و امام جمعه رشت، در حرم امامزاده سید جلال‌الدین اشرف به خاک سپرده شد. در پی ارتحال ایشان، پیام‌های تسلیتی از سوی مقام معظم رهبری و مراجع عالی‌قدر تقلید و سران قوا و نهادهای کشوری و لشکری صادر گردید.

متن پیام مقام معظم رهبری بدین شرح است: «بسمه تعالی درگذشت روحانی عالی‌قدر، مرحوم حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای امینیان، نماینده گیلان در مجلس خبرگان و امام جمعه فاضل و خدوم آستانه اشرفیه را به مردم وفادار و عزیز آن خطه ارزنشمند و به همه ارادتمندان و شاگردان آن مرحوم و جامعه علمی گیلان و به‌طور ویژه، به خاندان محترم و بازماندگان گرامی ایشان تسلیت می‌گویم. وزانت علمی و آراستگی اخلاقی و متانت و ادب رفتاری در آن روحانی محبوب سرمایه‌ای معنوی برای گیلان بود و فقدان آن، خلایق است که به‌توفیق الهی و به‌همت دانشوران باید جبران شود، ان‌شاءالله. رحمت و مغفرت الهی را برای آن مرحوم مسئلت می‌نمایم.

سیدعلی خامنه‌ای، ۲۲ خرداد ۱۳۹۴.»

تهیه و تدوین: محمدتقی ادهم‌نژاد

• پی‌نوشت‌ها

۱. سیری در زندگی نامه آیت‌الله محمدعلی امینیان، به‌کوشش ستاد همایش نکوداشت آیت‌الله محمدعلی امینیان، صفحه خرداد، قم، ۱۳۸۷ش، ص ۱۰؛
۲. شرح حال آیت‌الله حاج شیخ محمد امانی، در کتاب خورشید تابان توسط نگارنده در ۱۵۲ صفحه به‌تفصیل آمده است؛
۳. خورشید تابان، شرح حال آیت‌الله حاج شیخ محمد امانی لاهیجانی، محمدتقی ادهم‌نژاد، مؤسسه انتشارات ائمه علیهم‌السلام، قم، ۱۳۸۴ش، ص ۳۷؛
۴. سیری در زندگی نامه، ص ۱۴ و ۱۵؛ دانشنامه ائمه جمعه کشور، میرزامحمد کاظمینی و سید محمدکاظم مدرسی، نشر بزرگ رضوان، تهران، ۱۳۸۲ش، ج ۱، ص ۱۱۰؛
۵. رک، خورشید تابان، نگارنده، صص ۸۹، ۹۱ (با تلخیص و ویرایش)؛
۶. متن حکم امام راحل چنین است: «بسمه تعالی، ۱۹ ذی‌القلعه ۹۹

- جناب مستطاب، حجت‌الاسلام آقای حاج شیخ محمدعلی امینیان، دامت افاضه! نامه‌ای به امضای جمع زیادی از اهالی محترم و اصناف رشت گردید که ضمن تقدیر از برنامه‌های مذهبی جناب عالی در ماه مبارک رمضان، درخواست اقامت دائمی شما را در شهر رشت نموده‌اند. متقاضی است با توجه به نیاز شدید مردم در این موقیعت، به ارشاد و تبلیغ و آشنا نمودن آنها به وظایف دینی و اجتماعی جناب عالی، دعوت آقایان محترم را بپذیرفته و بدانجا برود. از خدای تعالی موقیعت همگان را خواستارم و امید است، اهالی محترم نیز قدردان وجود آن جناب بوده و همکاری‌های لازم را در انجام وظیفه دریغ ننمایند. والسلام علیکم ورحمة‌الله روح‌الله الموسوی الخمینی». صفحه امام، سید روح‌الله موسوی خمینی (امام خمینی)، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، تهران، ج ۱، ص ۱۰، ص ۲۶۲؛
۷. جهت کسب اطلاعات بیشتر درباره اقدامات گسترده ضد انقلاب، ساواک، معاندان نظام و منافقین در شهرستان رشت، رک: خاطرات صادق، صادق احسانبخش، نشر صادقین، رشت، ۱۳۸۰ش؛
 ۸. سیر در زندگی‌نامه، صص ۲۷، ۲۵ (با کمی تلخیص و ویرایش)؛
 ۹. سیمای کوچان، ج ۲، ص ۳۵؛
 ۱۰. جهت تفصیل مطلب، رک: خاطرات صادق؛
 ۱۱. انقلاب اسلامی در استان گیلان، به‌روایت اسناد ساواک، مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات، تهران، ۱۳۸۹ش، ج ۱، ص ۲۹۵؛ اسناد انقلاب اسلامی، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، تهران، ۱۳۷۴ش، ج ۳، صص ۱۶۳، ۱۶۴، ۲۳؛
 ۱۲. خیرگان ملت، شرح حال نمایندگان مجلس خبرگان رهبری، تهیه و تنظیم دبیرخانه مجلس خبرگان رهبری، قم، ۱۳۷۹ش، ج ۱، ص ۹۸؛
 ۱۳. سیمای کوچان، ج ۲، ص ۲۹۹؛
 ۱۴. خیرگان ملت، ج ۱، ص ۱۰۰؛
 ۱۵. سیری در زندگی‌نامه، ص ۳۰ و ۳۱؛ لازم به یادآوری است که تاریخ فوق مربوط به سال ۱۳۷۷ می‌باشد و ایشان تا پایان عمر شریف همدار این مسئولیت خطیر بودند؛
 ۱۶. سیری در زندگی‌نامه، ص ۲۷، ۲۵؛ با تلخیص؛
 ۱۷. دانشنامه ائمه جمعه کشور، ج ۱، ص ۱۱۱ و ضمناً درباره سیمای آستانه اشرفیه به کتاب دو جلدی سیمای کوچان مراجعه فرمایند؛
 ۱۸. سیری در زندگی‌نامه، ص ۳۰ و ۲۹. دانشنامه ائمه جمعه کشور، ج ۱، ص ۱۱۱؛
 ۱۹. زادگاه من، زمین‌العابدین قربانی، نشر سار دلیمی، رشت، ۱۳۹۰ش، ص ۲۵۵؛
 ۲۰. سیری در زندگی‌نامه، ص ۳۳؛
 ۲۱. دانشنامه ائمه جمعه کشور، ج ۱، ص ۱۱۱؛
 ۲۲. سیمای کوچان، ج ۲، ص ۳۰؛
 ۲۳. همان، ص ۱۸۸؛
 ۲۴. سیری در زندگی‌نامه، ص ۱۷؛
 ۲۵. مقدمه کتاب گلستان خاطرات و عابدات؛
 ۲۶. سیری در زندگی‌نامه، ص ۵۳، مصاحبه با حاج محمد حسینی، استاد دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان.

سرمایه معنوی گیلان

مروری کوتاه بر حیات علمی، معنوی و اجتماعی آیت‌الله محمدعلی امینیان گیلانی رحمة‌الله‌علیه

ادامه از صفحه ۴

«در سال ۱۳۶۸ش پس از سفر به سوریه و مراجعت به تهران، اطلاع یافتم که منزل حقیر در شهرستان رشت طعمه حریق شده است. در این حادثه دلخراش همه دارایی‌ام به‌صورت خاکستر درآمد. در این حادثه، علاوه بر از دست دادن تمام زندگی، کتابخانه، همه کتاب‌ها و دست‌نویس‌هایم نیز از بین رفت و ضربه مهلکی بر روانم وارد گشت. خلاصه چشم باز کردم و دیدم، پس از شصت و سه سالگی، یکباره از هر جهت تهیدست شده‌ام؛ از نظر مالی و اقتصادی و از نظر کتاب و کتابداری. از نظر تألیفات و منشورات فکری. این ضایعه برای من از شهادت فرزند روحانی‌ام که در شلمچه به شهادت رسیده بود، سنگین‌تر و دردناک‌تر بود؛ زیرا در مورد فرزندم خوشحال بودم و افتخار می‌کردم که به مقام شهادت رسیده و وسیله شفاعتم فراهم شده است؛ اما در مورد حریق منزل، فکر می‌کردم که همه چیزم از دست رفته است و هیچ‌جا هم حساب نمی‌شود. بالاخره مجبور شدم، زندگی‌م را از سر بگیرم و فشار بیشتری را تحمل کنم و تلاش بیشتری کنم؛ از جمله در مورد تألیفات، سریعتر دست به کار شدم؛ چون پیش‌نویس بعضی در اختیارم بود. از طرفی، چون نماینده رهبری در دانشگاه گیلان و دانشگاه علوم پزشکی گیلان بودم و مقدار نسبتاً زیادی از وقتم در آنجا صرف می‌شد، اشتغالاتم را تخفیف دادم و بقیه اوقات را صرف کارهای دیگر، خصوصاً تألیفات کردم. بحمدالله خداوند مثن عشق و علاقه شدیدی در این سنین به این حقیر عنایت فرموده است و همانند عنفوان جوانی، علاقه‌مند به خواندن و نوشتن هستم.»^{۲۲}

برخی از آثار ایشان عبارتند از:

۱. مبانی اخلاق اسلامی (۲۲۴ صفحه)؛ ۲. مبانی فلسفه اسلامی؛ (دو کتاب فوق به‌عنوان واحد درسی دانشگاه آزاد واحد لاهیجان تدریس می‌شود)؛ ۳. از اسلام تا ارتداد (۲۲۸ صفحه)؛ ۴. رساله قرآلین در نماز (۱۱۶ صفحه)؛ ۵. میزان اندیشه در منطق. یک دوره منطقی به‌طور مختصر مفید و با بیان ساده (۱۲۲ صفحه)؛ ۶. تلخیص المنطق، از تألیفات مرحوم مظفر که با درخواست شهید قدوسی، جهت تدریس طلاب مدرسه حقانی توسط وی تدوین گردید و در همان مدرسه نیز، تدریس می‌شد. البته اصل کتاب طعمه حریق شد؛ ۷. رساله اخذ اجرت در واجبات (دست‌نویشت)؛ ۸. رساله‌ای در مهاجرت. تنها قسمت‌هایی از آن در یکی از نشریات محلی گیلان به چاپ رسیده است؛ ۹. حسن الختام فی علم الکلام (۹۶ صفحه) به زبان عربی که مباحث کلامی درباره برخی از صفات ثبوتیه و سلبیه حضرت باری‌تعالی است. این کتاب به ضمیمه «رساله سنخیت» در ۱۴۰ صفحه به چاپ رسیده است؛ ۱۰. گلستان خاطرات و عابدات (به‌شکل کتک‌شکل)؛ ۱۱. نفس‌الرحمن (۳ جلد) در تفسیر آیات منتخبه از قرآن کریم، از قبیل آیات مؤمنین، منافقین و ویژگی‌های آنان، آیات خلقت آدم، آیات اعجاز قرآن شریف، آیات جهاد و قبله و... که تاکنون ۳ جلد آن به چاپ رسیده است؛ ۱۲.



این خورشید تابانک و این آفتاب عالم‌تاب، به‌هنگام صبح روز پانزدهم ماه شعبان از مشرق دامن مادرش نرجس علیها‌السلام طالع شد و ظلمات ظاهریه عالم کون و فساد را زدود.^{۲۳}

• خصوصیات و کمالات

آیت‌الله امینیان بسیار متین و آرام بود و با آغوش باز از سؤالات طلاب استقبال می‌کرد. با اینکه از لحاظ علمی موقعیت بالایی داشت؛ ولی زندگی‌اش بسیار ساده و زاهدانه بود. شیفته انقلاب و امام بود. قلم روانی داشت و نوشته‌هایش برای محیط دانشگاه متین و مقبول بود و جوانان دانشجو و تحصیل‌کرده از آن استقبال می‌کردند. سخنور و عالم بود و مواظب عالمانه خویش را در الفاظ پخته اما ساده تحویل مردم می‌داد. ایشان در خط ولایت فقیه بود و از عنوان و قلم خویش برای ترویج ولایت فقیه استفاده می‌کرد. انسان عمیقی بود و روی کلمات افراد، گفتارها و رفتارها دقت تام داشت. کلام ایشان گرم و باحلاوت بود و در عمق وجود انسان تأثیر می‌گذاشت. با آن موقعیت علمی، در فصل تابستان بجهه‌های ده. دوازده‌ساله روستایی را جمع می‌کرد و با آنان روخوانی قرآن آموزش می‌داد. با وابستگان و فامیل ارتباط برقرار می‌کرد و با آنان پیوند خانوادگی عمیقی داشت. به جوانان احترام می‌گذاشت و در برخورد با آنها حوصله به خرج می‌داد و با حوصله به حرف آنها گوش می‌داد.^{۲۴}

• ارتحال غم‌انگیز

آیت‌الله امینیان پس از عمری خدمت خالصانه علمی، فرهنگی، دینی و تحمل دوران مبتدئ بیماری، در تاریخ ۲۰ خرداد ۱۳۹۴ش برابر با ۲۱ شعبان ۱۴۳۶ق مرغ روحش به ملکوت اعلی پر کشید و در جوار رحمت الهی به آرامش ابدی رسید. پیکر پاکش در روز پنجشنبه با شرکت مقامات کشوری

رساله در سنخیت که در آن به موضوع سنخیت، خصوصاً میان علت و معلول و خالق و مخلوق پرداخته است؛ ۱۳. کتاب فاعول که متأسفانه طعمه حریق شد؛ ۱۴. علم غیب از دیدگاه نهج‌البلاغه که چاپ نشد؛ ۱۵. تقریرات درس فقه آیت‌الله بروجردی و اصول امام خمینی و سایر اساتید و مراجع بزرگ علیهم‌السلام همراه با اجازات روایی، امور حسبیته و...؛ ۱۶. عناوین ثانویه و احکام آن (۱۳۹ صفحه).

• عشق و ارادت به خاندان پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم‌علیهم‌السلام

آیت‌الله امینیان با تمام وجودش به خاندان پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم‌علیهم‌السلام عشق می‌ورزید. خودش روضه‌های پرسوز و گدازی می‌خواند و در مناسبت‌های مذهبی، جلسات روضه منعقد می‌کرد. در مجالس شهدا شرکت می‌جست و اشعار زیادی در مناقب و مرثی‌های اهل‌بیت علیهم‌السلام سروده و عشق و ارادت خود را به‌صورت عبارات علمی در مقدمه اغلب کتاب‌هایش به اهل‌بیت علیهم‌السلام خصوصاً امام زمان علیه‌السلام ایراز کرده است؛ مثل: «از مشیت ازلیه ذات احدیت یگانه، با تلیق و تزویج عصمت ولایت دوگانه، در ظلال و پرتو اصول و اقایم سه‌گانه و در چهارچوب ترکیب و تلخیص عناصر چهارگانه، از نتایج و ثمرات تألیف انوار پنجگانه، در فضای نامتناهی جهات و جوانب ششگانه و در کمون و باطن پاک و مقدس سماوات هفتگانه، با شکفتن گل‌هایی از گلستان جنات هشتمگانه، از بی‌گردش و حرکات افلاک ننگانه و با فعالیت عاشقانه کلیات عقول ده‌گانه، سرانجام نوری از عرش انوار اصلاص یازده‌گانه و شمسی از شمس طلعه اخبار دوازده‌گانه ساطع و لامع گشت که جهان انسانیت و هستی را با المعان و تلائق خود روشن و عوالم کون و اختران و ابداع را با تجلیات جلوات نور خود گلشن نموده است.

• رساله قرآلین در نماز؛ اثری ارزشمند از ابوالشهید حضرت آیت‌الله امینیان گیلانی

یکی از تألیفات بسیار ارزشمند حضرت آیت‌الله امینیان گیلانی کتاب «رساله قرآلین در نماز» می‌باشد که به بهترین وجه ماهیت و حقیقت نماز را در پرتو آیات، روایات، احکام فقهی و تأملات تربیتی و اخلاقی تبیین کرده‌اند.

از مهم‌ترین ویژگی‌ها و تمایزات این اثر، شیوایی و ساده‌نویسی مسائل آن است؛ به‌گونه‌ای که فهم مطالب آن برای عموم مخاطبان امکان‌پذیر شده است.

در این کتاب، معارف فقهی شیعه به‌زبانی ساده و با رویکردی اخلاقی تربیتی، به‌ضمیمه یک دوره مسائل و احکام نماز به بهترین وجه بیان گردیده است.

این کتاب در سه فصل سامان یافته است:

فصل اول: در این فصل، کلیاتی پیرامون اصول دین و اهمیت پایه‌ای آنها در شکل دادن به عقیده یک مسلمان به روش بسیار زیبا مستدل و ساده ارائه شده است.

فصل دوم: در فصل دوم، از فروع دین مخصوصاً ارکان و واجبات نماز و مبطلات و شرایط نماز سخن رفته است.

فصل سوم: در این قسمت از کتاب، با استناد به آیات و روایات، آداب باطنی و اسرار معنوی و خصوصیات نماز پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم‌علیهم‌السلام و جنبه‌های اخلاقی نماز، نماز در سیره معصومین علیهم‌السلام را به بهترین وجه بیان نموده‌اند.

در گفتار پایانی، اهمیت مقام عبادت و عبودیت و نقش نماز در رسیدن به مقام عبودیت بیان گردیده است.

• تفسیر (نفس‌الرحمن)

کتاب تفسیر «نفس‌الرحمن» یک تفسیر موضوعی می‌باشد که به‌قلم آیت‌الله محمدعلی امینیان گیلانی علیه‌السلام در سه جلد تدوین و به تشویق آیت‌الله قربانی چاپ شده است.

مؤلف ارجمند، در این تفسیر ارزشمند، معارف و حقایق مندرج در آیات سوره بقره را برای استفاده مبلغان و مخاطبان ارجمند تبیین نموده است و در صفحات آغازین کتاب، راجع به اوصاف دو دسته از مردم یعنی متقین و منافقین متناسب با آیات مربوطه بحث می‌کند.

وی در آیات ۳۰ تا ۴۸ به مطالعه و بررسی جنبه‌های اعجازی و نیز

معرفی کتاب‌های آیت‌الله محمدعلی امینیان رحمة‌الله‌علیه

خلقت آدم و حوا و چگونگی فرود آن‌ها به زمین می‌پردازد.

مضامین آیات بعدی در باب شفاعت، رستگاری و نجات، شرح حال حضرت ابراهیم علیه‌السلام، عبودیت، تغییر قبله از بیت‌المقدس به کعبه، مباحث دیگری چون: صبر و اقسام آن، توحید، وصیت، قصاص، آداب روزه، دعا، حج و جهاد، بعثت انبیاء علیهم‌السلام، ارتداد و اقسام و احکام آن، حرمت شراب، قمار و ربا با استناد به آیات مورد نظر بحث می‌کند.

آیت‌الله امینیان علیه‌السلام در این کتاب شریف «نفس‌الرحمن» به تفسیر آیاتی از سوره آل عمران، مانده و نساء می‌پردازد و ماجرای مباحله، تعدد زوجات پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم‌علیهم‌السلام، انواع نفس و... را در این کتاب مورد بررسی قرار می‌دهد و به سؤالات و شبهات مطرحه نیز پاسخ داده‌اند.

• مبانی اخلاق اسلامی

کتاب تفسیر مبانی اخلاق اسلامی به‌قلم آیت‌الله محمدعلی امینیان گیلانی علیه‌السلام نگاشته و به‌همت دفتر انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی چاپ شده است.

اخلاق، نیاز بزرگ همه روزگاران بشر است. از دوران‌های کهن، اندیشوران و فیلسوفان الهی کوشیده‌اند تا جامعه را با مقوله اخلاق و حد و مرزهای آن آشنا کنند و ذهن و ضمیر انسان و جامعه را بالایش کرده و به صفات انسانی بیارایند. کتاب حاضر نیز، یکی از آثاری است که درباره اخلاق به نگارش درآمده و مؤلف بر آن است تا اصول و ریشه‌های اخلاق را معرفی کند؛ هم‌چنین از نفس و ملکات آن و چگونگی ترکیه آن به‌تفصیل سخن گفته است.

موارد بحث‌شده در این مجموعه عبارتند از:

علم اخلاق، اصول و ریشه‌های اخلاق، مراحل چهار گانه رابطه، معالجه امراض نفس، عدالت‌ام‌الفضایل است، روش خودسازی پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم‌علیهم‌السلام انسان عرفی و انسان عرفانی، تزکیه نفس، نفس و صفات و ملکات آن، سعادت و شقاوت، نقش علم در سعادت و انواع توحید.

• مبانی فلسفه اسلامی

کتاب مبانی فلسفه اسلامی اثر آیت‌الله امینیان است که از سوی

انتشارات بوستان کتاب می‌باشد که در ۲۹۶ صفحه چاپ شده است.

در معرفی این کتاب آمده است:

کتاب حاضر برای استفاده آموزشی نوشته شده و کوشیده است، با بیانی روان، مسائل دشوار فلسفی را عرضه کند و شامل مباحثی هم‌چون موضوع حکمت، فایده حکمت، احکام کلی وجود، ماهیت و اعتبارات آن، علت و معلول، الهیات، کلام و تکلم، حکمت حق تعالی، عدل الهی، مواد ثلاث، وحدت و کثرت، مقولات دهگانه، قدم و حدوت، قوه و فعل، کلام و تکلم و... می‌شود.

در مقدمه کتاب آمده است: حکمت یکی از علوم است که طرفداران بسیاری از گذشته و حال داشته و دارد. گروهی از دانشمندان اسلامی، سرسختانه از این علم حمایت و طرفداری کرده و پیشرفت‌های چشم‌گیری نیز در آن داشته‌اند. فلاسفه بزرگی مانند فارابی، ابن‌سینا، ملاصدرا شیرازی، خواجه نصیرالدین طوسی و غیره از متبحرین این علم هستند.

• میزان اندیشه (آشنایی با منطق)

مروری است اجمالی بر مباحث و مسائل علم منطق. نگارنده در کتاب کوشیده است، نکات مربوط به فن منطق را با بیانی ساده در اختیار مخاطب قرار دهد.

کتاب حاضر در هشت فصل تدوین شده است: در فصل اول مباحث مقدماتی منطق از قبیل واضع منطق، موضوع و تعریف آن و هم‌چنین قانده علم منطق بیان گردیده است. در فصل دوم مباحث الفاظ از قبیل دلالت و اقسام آن و نسب اربعه بررسی شده است. در فصل سوم از کتاب، از کلیات خمس صحبت به میان آمده است. در فصل چهارم معرفت، شروط و اقسام آن بیان شده. در فصل پنجم و ششم، مباحث مربوط به قضایا و احکام آن بررسی گردیده است. در فصل هفتم، استدلال و حجت و اقسام قیاس و احکام هر یک بررسی شده است. فصل هشتم و آخرین فصل کتاب نیز، راجع به ماده قیاس مباحثی را مطرح نموده است.



در بیانیه آیت‌الله اعرافی

درباره انتخابات تأکید شد

شکوه مشارکت حداکثری با رقابت‌های ممتاز عقلانی و اخلاقی



آیت‌الله اعرافی ابراز امیدواری کرد که با لطف الهی و همت والای ملت بزرگ ایران، راه امام راحل ^{علیه‌السلام} و شهدای خدمت تداوم یافته وشاهد شکوه مشارکت حداکثری و رقابت‌های ممتاز عقلانی و اخلاقی انتخاباتی باشیم.

به گزارش خبرگزاری حوزه، متن بیانیه آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور به این شرح است:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

از همه دوستان و جوانان عزیز و گروه‌ها و طبقات بزرگواری که از سراسر ایران عزیز در این روزها اظهار محبت کردند، سپاسگزار و عذرخواهم.

امید که با لطف الهی و همت والای ملت بزرگ ایران، راه امام راحل ^{علیه‌السلام} و شهدای گران‌قدر مسیر اخلاق حکمرانی، شهید جمهور محترم و دیگر شهدای خدمت تداوم یافته، شاهد شکوه مشارکت حداکثری و رقابت‌های ممتاز عقلانی اخلاقی انتخاباتی باشیم و سرفرازی فزون‌تر ملت ایران و درخشش بیشتر آرمان‌های انقلاب را به تماشا بنشینیم.

انتظار می‌رود، در مسیر تحقق تمدن نوین اسلامی و الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و در گام دوم انقلاب اسلامی و بر اساس اسناد و سیاست‌ها و برنامه هفتم کشور و با هدایت‌های رهبری معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی)، مسائل زیر مورد توجه دولت آینده و تلاش جهادی مسئولان قرار گیرد:

- ارتقای مبانی و روش‌های حکمرانی؛
- ایتنای برنامه‌های کشور برمیانی اصیل انقلاب اسلامی و روش‌های علمی و پژوهشی؛
- اعتلای فرهنگ و اخلاق و سبک زندگی؛
- مشارکت مردمی بیشتر به‌ویژه نخبگان

دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه و بخش خصوصی

در همه زمینه‌ها؛

- برنامه‌ریزی عالمانه و مجاهدانه برای حل مشکلات معیشتی مردم و جوانان؛
- گشودهد شدن گره‌های اقتصادی؛
- رشد سریع و جامع علمی و فناوری؛
- دستیابی و حرکت کشور در مرزهای دانش و فناوری؛
- افزایش اقتدار ملی و انقلابی ایران در منطقه و جهان؛
- اهتمام بیشتر به مسائل جوانان، بانوان و نخبگان؛

- برنامه‌ریزی جامع در زمینه خانواده و جمعیت و حل آسیب‌های اجتماعی؛
- تلاش برای حل مشکلات کشور در زمینه محیط زیست، آب و انرژی؛
- اولویت‌بخشی به آموزش و پرورش، دانشگاه و حوزه در برنامه‌ها.

ثبت‌نام سومین دوره سطح سه حوزه رشته فقه و اصول با گرایش فقه و هیئت

مرکز تخصصی نجوم، فراخوان پذیرش سومین دوره تخصصی سطح ۳ رشته فقه و اصول با گرایش فقه و هیئت را اعلام کرد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، مرکز تخصصی نجوم، شرایط پذیرش سومین دوره تخصصی سطح ۳ رشته فقه و اصول با گرایش فقه و هیئت را اعلام کرد.

شرایط پذیرش:

۱- حداقل اتمام سطح ۲ حوزه تا شروع نیم‌سال اول سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳؛

۲- کسب امتیاز لازم در مصاحبه علمی؛

۳- تعهد به رعایت مقررات آموزشی و انضباطی.

اطلاعات بیشتر در سایت مرکز مطالعات و پژوهش‌های فلکی- نجومی: nojumi.org ثبت‌نام از طریق پایگاه اطلاع‌رسانی مرکز مطالعات و پژوهش‌های فلکی- نجومی به نشانی farsi.nojumi.org امکان‌پذیر است.

تقدیر مراجع عظام و علما

از خدمات آیت‌الله طه‌محمدی ^{رحمة‌الله‌علیه}

همدان تسلیت می‌گویم و از خداوند کریم برای آن مرحوم رحمت و مغفرت و برای بازماندگان، وابستگان و علاقه‌مندان آن‌مرحوم صبر و اجر مسئلت دارم.

• آیت‌الله آملی لاریجانی رئیس‌جمع تشخص مصلحت نظام

این شخصیت ارزشمند سالیان متمادی از محضر علمای بزرگ حوزه علمیه قم از جمله مرحوم والد آیت‌الله‌العظمی میرزاهاشم آملی ^{علیه‌السلام} بهره‌مند شده و از همراهان نهضت امام خمینی ^{علیه‌السلام} بودند و در چهار دهه گذشته، در سمت‌های مختلف، به‌ویژه نمایندگی ولی‌فقیه دراستان همدان و امامت جمعه این شهر، خدمات فراوانی داشته‌اند.

• آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه

درگذشت عالم مجاهد و روحانی متقی حضرت آیت‌الله آقای حاج شیخ غیبات‌الدین طه محمدی ^{علیه‌السلام} موجب تأسف و تأثر گردید.

حضور بزرگ و اثربخش در مبارزه با نظام طاغوت از جمله در حادثه مدرسه فیضیه، پنج‌دهه تعلیم شاگردان مکتب جعفری، تقویت و تعمیق باورهای دینی، خدمت در سنگر امامت جمعه و نمایندگی ولی‌فقیه و ارائه

خدمات اجتماعی و عام‌المنفعه به ضمیمه اخلاق‌مداری و مردم‌داری، از جمله صفحات تابناک حیات مؤمنانه آن بزرگ‌مرد نیکوخصال است که سرمایه‌ای ماندگار برای سرای جاویدان خواهد شد.

اینجانب فقدان ایشان را به بیت مکرم، شاگردان ارادتمندان به‌ویژه حوزه علمیه و مردم شریف‌استان همدان تسلیت عرض نموده واز خداوند متعال برای آن فقید سعید رفعت مقام و وصول به جنت رضوان و برای بازماندگان، بهرزوی، عزت و پاداش نیک الهی خواستارم.

• دکتر قالیباف رئیس مجلس شورای اسلامی

این روحانی پارسا و مهذب، از مبارزان فعال و پرتلاش دوران روشنگری مردم و قیام اسلامی علیه حکومت ستم‌شاهی بودند که در واقعه مدرسه فیضیه مورد ضرب و شتم قرار گرفتند و با پیروزی انقلاب، در دوران دفاع‌مقدس با حضوردر جبهه‌ها و پس از آن نیز، در عرصه‌های تبلیغی و فرهنگی، ترویج شعارن مذهبی و معارف دینی و تربیت و طلاب و نیز امور خیریه و عام‌المنفعه، خدمات شایان و کارنامه ارزشمنندی از مجاهدت خویش برجای گذاشتند.

• حجت‌الاسلام والمسلمین مجتبی قاضل

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران

ارتحال عالم وارسته و مجاهد، آیت‌الله غیبات‌الدین طه‌محمدی، مؤسس مدارس علمیه خواهران فدک همدان و الزهراء ^{علیها‌السلام} فامنین، نماینده سابق ولی‌فقیه در استان و امام جمعه همدان و نماینده سابق مردم استان همدان

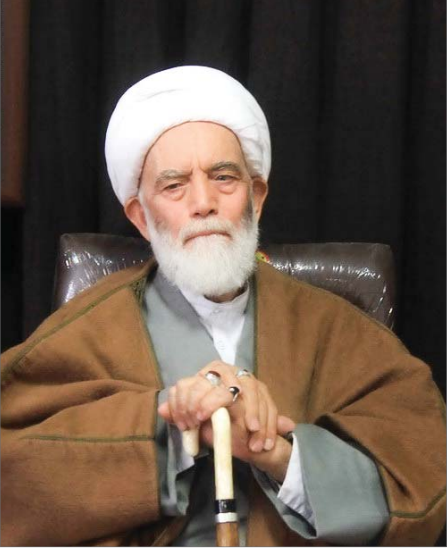
حجت‌الاسلام والمسلمین سیدسجاد ایزدهی

دولت سیزدهم سرمایه اجتماعی را افزایش داد

می‌دهد؛ اماوقتی عدم کفایت سیاسی‌اش اعلام می‌شود، آب از آب تکان نمی‌خورد و مردم حتی خوشحال می‌شوند. اینجاست که سرمایه اجتماعی مردم به یاد می‌رود.
دولت سیزدهم سرمایه اجتماعی را افزایش داد

رئیس پژوهشکده نظام‌های اسلامی پژوهشگاه تصریح کرد: چند نکته در این عرصه وجود دارد: نخست اینکه در دولت سیزدهم حتی کسانی که رأی ندادند، به این باور رسیدند که این دولت ولواینکه بر اساس سلیقه ما نباشد؛ اما می‌تواند به کار ما بیاید و منفعت ما را تضمین کند؛ لذا سرمایه اجتماعی مسأله مهمی است؛ نکته دوم اینکه گاهی ما از یک کار تنها ظاهر آن را و گاهی بیشتر را داریم. بعضاً در یک مشاخره ممکن است که فرد حتی کتک بخورد و از بینی‌اش خون جاری شود؛ اما در نهایت برآیند این دعوان آن است که کسی کتک‌زده، عملاً باخته و سرمایه خود را از دست داده است.

وی در ادامه گفت: در اینجا مقتدر مظلوم بودن مسأله است؛ یعنی در هر حال کار انجام شود. این همان نقطه‌ای است که شاید بسیاری از دولت‌ها انجام ندادند؛ اما این دولت چنین نبود و از کسی شکایت نکرد. از روزنامه‌نگاری شکایت نکرد؛ ولو از مخالفان؛ چون فرض کرد که باید این سرمایه ایجاد شود؛ ولو اینکه مخالفت شود یا کسی توهین کرده باشد. این‌چنین شخصی که توهین می‌کند، در واقع خودش را خفیف می‌کند نه شخصیت رقیب را. تصور کنید که فردی جلوی همه بیاید و توهین کند و بگوید: تو شش کلاس سواد داری؛ درحالی‌که آن شخص دکتری حقوق دارد. این وقت‌ها پاسخ دادن به چنین افرادی نقض غرض



در مجلس خبرگان رهبری موجب تأسف و تألم شد. خدمات ارزشمند این روحانی پارسا و فقید سعید که از مبارزان فعال و پرتلاش دوران روشنگری مردم و قیام اسلامی علیه حکومت ستم‌شاهی بود، در عرصه‌های مختلف، به‌ویژه ترویج معارف دینی و اخلاقی، تقویت نظام مقدس جمهوری اسلامی و خدمت به مردم به‌ویژه مردم استان همدان، هرگز فراموش نخواهد شد.

• شمه‌ای از زندگی‌نامه

مرحوم آیت‌الله طه‌محمدی، سال ۱۳۲۶ در یکی از روستاهای فامنین همدان، در یک خانواده مذهبی و متدین متولد شد و در سن ۱۲سالگی، جهت تحصیل در حوزه علمیه قم، بهرسان آن دیار مقدس شد.

وی در عرصه‌های مختلف انقلاب اسلامی، حضور فعال و پزمنر داشت و پیش از ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ شمسی، به فعالیت‌های سیاسی علیه رژیم پهلوی پرداخت و بارها بازداشت شد و در واقعه مدرسه فیضیه نیز، مورد ضرب و شتم فراوان قرار گرفت؛ همچنین در بیشتر راهپیمایی‌های طلاب حوزه علمیه قم حضور داشته و در سفرهای تبلیغی و سخنرانی‌هایش، چند مرتبه از سوی ساواک دستگیر و زندانی شد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، مدتی در دفتر حضرت امام ^{علیه‌السلام} در قم به فعالیت پرداخته و در دوران دفاع مقدس نیز، با حضور در جبهه‌های دفاع مقدس فعالیت داشته و مشغول جمع‌آوری کمک‌های مردمی جهت رزمندگان اسلام در استان بود.

مرحوم آیت‌الله طه‌محمدی در سال ۱۳۶۱، از سوی دفتر حضرت امام ^{علیه‌السلام} به امامت جمعه فامنین منصوب شد و در طول ۲۳سال امامت جمعه، به انجام خدمات فراوانی در زمینه‌های فرهنگی، حوزوی، عمرانی، اقتصادی و اجتماعی پرداخت و پس از کناره‌گیری آیت‌الله موسوی همدانی از امامت جمعه همدان، از طرف رهبر معظم انقلاب، به‌عنوان نماینده ولی‌فقیه در استان همدان و امامت جمعه این شهر منصوب شد. وی ۱۲سال مسئولیت نمایندگی ولی‌فقیه و امام جمعه همدان را بر عهده داشت.

اخبار کوتاه جهان

• آمریکا

ه مجلس نمایندگان آمریکا پیش‌نویس طرح تحریم دیوان

کیفری بین‌المللی را تصویب کرد؛ اقدام مجلس نمایندگان آمریکا پس از آن صورت گرفت که احتمال صدور حکم این دیوان برای بازداشت نخست‌وزیر و وزیر جنگ رژیم صهیونیستی به‌علت ارتکاب جنایت‌های جنگی در نوار غزه افزایش یافته است.

ه **درحال بررسی افزایش تعداد کلاهک‌های اتمی هستیم؛** مدیر ارشد کنترل تسلیحات، خلع سلاح و عدم اشاعه در شورای امنیت ملی آمریکا، ممکن است در سال‌های آینده به نقطه‌ای برسیم که در آن، تعداد کلاهک‌های فعلی را افزایش دهیم. اگر جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا این تصمیم را بگیرد، باید کاملاً آماده باشیم تا آن را اجرا کنیم.

• ترکیه

ه **صادرات ترکیه به سرزمین‌های اشغالی ۹۹ درصد کاهش یافت؛** نشریه بلومبرگ با استناد به داده‌های اولیه انجمن صادرکنندگان اصلی ترکیه گزارش داد: صادرات این کشور به سرزمین‌های اشغالی فلسطین در ماه مه در واکنش به عملیات ارتش اسرائیل در غزه، به‌حالت تعلیق درآمد. به گزارش این نشریه، صادرات محموله‌ها به اسرائیل در ماه مه ۹۹ درصد نسبت به‌مدت مشابه در سال گذشته کاهش یافت و به ۴.۴ میلیون دلار رسید.

• انگلیس

ه **شکایت از بانک انگلیسی در رابطه با همکاری با ایران؛** فایننشال تایمز: بر اساس پرونده دادگاهی که جمعه گذشته در نیویورک ارائه شد، میلیاردها دلار تراکنش میان بانک «استاندارد چارتر» با نهادهای مرتبط با ایران، از جمله شرکت‌های تحریم‌شده و گروه‌های نیابتی، کشف شده است. بر اساس اسناد جدیدی که به دادگاه نیویورک ارسال شده، ادعا می‌شود که این بانک از سال ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۳ با نقض تحریم‌ها علیه ایران، هزاران تراکنش به ارزش بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار را صورت داده است.

• روسیه

ه **روپایی‌ها فکر می‌کنند ما هرگز از سلاح هسته‌ای استفاده نمی‌کنیم؛** پوتین اروپایی‌ها را تهدید به حمله اتمی کرد و گفت: اگر آنها بخواهند که این سلاح‌ها را به مناطق جنگی تحویل دهند تا به خاک ما حمله شود و برای ما مشکل ایجاد کنند، چرا ما این حق را نداشته باشیم!

• رژیم صهیونیستی

ه **تعداد بمب‌های اسرائیل به روی غزه از جنگ جهانی دوم پیشی گرفته است؛** اسرائیل از هفتم اکتبر گذشته، بیش از ۷۰۰۰۰ تن بمب در نوار غزه بر سر مردم ریخته که بسیار بیشتر از مجموع بمب‌های درسدن، هامبورگ و لندن در طول جنگ جهانی دوم است.

ه **سازمان ملل رسماً رژیم صهیونیستی را در فهرست سیاه قرار داد؛** سازمان ملل رسماً رژیم صهیونیستی را در فهرست سیاه کشورها و سازمان‌هایی قرار داد که به کودکان آسیب می‌رسانند. نتانیاهو: امروز سازمان ملل خود را در فهرست سیاه تاریخ قرار داد.

• قزاقستان

ه **قزاقستان طالبان را از فهرست سازمان‌های تروریستی خارج کرده؛** این تصمیم از سوی قاسم جومارت توکایف، رئیس‌جمهور این کشور، به‌دلیل توجه به اهمیت توسعه همکاری‌های تجاری و اقتصادی با افغانستان مدرن اتخاذ شده است.

• بحرین

ه **بحرین خواستار عادی شدن روابط با ایران است؛** محمد جمشیدی، معاون سیاسی دفتر رئیس‌جمهور: سیدحسن نصرالله اولین کسی بود که از عادی شدن روابط ایران و بحرین حمایت کرد و بعد برادران مقاومت از یمن حمایت کردند. ولیعهد عربستان از طریق رئیس‌جمهور چین درخواست کرده بود که این رابطه را درست کند. همین‌طور آلان بحرین از طریق روسیه به ایران پیغام داده است تا روابط عادی شود.

• فلسطین

ه **پیش از ۳۰۰ هزار کودک در غزه در خطر مرگ ناشی از سوء تغذیه قرار دارند؛** دفتر رسانه‌ای غزه فهرستی جامع از ویرانی‌های اسرائیل در غزه منتشر و اعلام کرد: بیش از ۳۰۰ هزار کودک در معرض خطر مرگ ناشی از سوء تغذیه قرار دارند. این آمارها همچنین حاکی است، ۱۱ هزار نفر از کسانی که در جنگ زخمی شده‌اند، برای درمان نیازمند سفر به خارج از نوار غزه هستند. همچنین نزدیک به ۱ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر به‌دلیل آوارگی به بیماری‌های واگیردار مبتلا شده‌اند.

• عراق

ه **عملیات مشترک و غیرمنتظره، راهبرد جدید محور مقاومت علیه صهیونیست‌ها؛** مقاومت عراق پنجشنبه گذشته از انجام ۲ عملیات پهپادی مشترک با نیروهای مسلح یمن در بندر اشغالی حیفا» و تادام درهم کوبیدن مواضع اسرائیل با شدت بیشتر خبر داده بود. سخنگوی نیروهای مسلح یمن هم، با تأیید این عملیات‌های مشترک پهپادی اعلام کرد: در عملیات نخست، ۲ کشتی حامل تجهیزات نظامی «و در عملیات دوم، «یک کشتی ناقض ممنوعیت ورود به بندر حیفا در فلسطین اشغالی» هدف قرار گرفته است.

• فرانسه

ه **مکرون برای اعزام نیرو به اوکراین ائتلاف تشکیل می‌دهد؛** رئیس‌جمهور فرانسه در جمع خبرنگاران از قصد خود برای تشکیل ائتلافی از نظامیان غیراوکراینی برای اعزام به اوکراین خبر داد؛ اما نامی از کشورهایی که برای تشکیل این ائتلاف با او موافقت کرده‌اند، نبرد. مکرون همچنین گفت: اگر اوکراین از ما بخواهد، نظامیانش را در خاکش آموزش دهیم، تشدید تنش است؟ خیر؛ این‌طور نیست. این به‌معنی استقرار سربازان اروپایی یا متحدان ما در خط مقدم نیست.

• اتحادیه اروپا

ه **ما شریک جرم اسرائیل هستیم؛** عضو بلژیکی پارلمان اروپا: چگونه اروپا با دیدن پیکرهای سوخته کودکان فلسطینی هنوز به حمایت خود از اسرائیل ادامه می‌دهد؟ ما شریک جرم اسرائیل هستیم.

پرس و جو



اجبار مسلمانان به سفر مشقت‌بار حج چه حکمتی دارد؟

دشمنان‌شان بریزد و نه اقتصادشان وابسته به اجانب باشد؟ چنین موضوعی نه‌تنها دنیابپرستی نیست که حتی عین عبادت و جهاد است.

در حدیثی که پیش از این از امام صادق علیه السلام نقل کردیم، صریحاً بیان شده بود که یکی از اهداف حج، تقویت تجارت مسلمانان و تسهیل روابط اقتصادی است. آن‌حضرت در حدیث دیگری و در تفسیر آیه ۱۹۸ سوره بقره؛ یعنی **﴿لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَتَّبِعُوا فُضْلاً مِنْ رَبِّكُمْ﴾**؛ (بر شما باکی نیست که از پروردگارتان رزق و منافع مادی بطلبید)، صریحاً می‌فرمایند: «هنگامی که انسان از احرام بیرون آید و مناسک حج را بجا آورد، در همان موسم حج خرید و فروش کند او این موضوع نه‌تنها گناه ندارد؛ بلکه دارای ثواب است.»^[۳۰]

علاوه بر تجارت، اگر توزیع گوشت قربانی‌هایی که در روز عید قربان، نثار پیشگاه خدا می‌شود، به‌درستی مدیریت گردد و به دست نیازمندان برسد، شاهد بهره‌مندی اقشار ضعیف‌تر جامعه اسلامی و کم شدن فاصله طبقاتی و گسترش عدالت اجتماعی خواهیم بود.

پایگاه اطلاع‌رسانی آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی

پی‌نوشت‌ها

- ↑ ر.ک: نهج‌البلاغه، شریف‌الرضی، محمدبن‌حسین، محقق/ مصحح: فیض‌الإسلام، چاپ هجرت، قم، ۱۴۱۴ ه‍.ق، چاپ اول، ص ۲۹۲ و ۲۹۳. در بخشی از خطبه ۱۹۳ نهج‌البلاغه که به در آن بجا آورده می‌شود، اشاره‌هایی ضمنی به سختی‌های بجا آوردن این عبادت نیز می‌نماید.
- ↑ وسائل‌الشیعه، شیخ حرعاملی، مؤسسه‌آل‌البیت علیهم‌السلام، قم، ۱۴۰۹ ه‍.ق، چاپ اول، ج ۱۱، ص ۰۳۳-۳.
- ↑ یکصد و هشتاد پرسش و پاسخ، مکارم شیرازی، ناصر، به‌کوشش: حسینی، سیدحسین، دارالکتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۸۶ ه‍.ش، چاپ چهارم، ص ۴۳۵ و ۴۳۶.
- ↑ بحارالانوار، مجلسی، محمدباقربن محمدتقی، دار‌احیاء‌التراث‌العربی، بیروت، ۱۴۳۰ ه‍.ق، چاپ دوم، ج ۶، ص ۱۱.
- ↑ یکصد و هشتاد پرسش و پاسخ، همان، ص ۴۳۶ و ۴۳۷.
- ↑ وسائل‌الشیعه، همان، ص ۲۱.
- ↑ نهج‌البلاغه، همان، ص ۴۲۲.
- ↑ وسائل‌الشیعه، همان، ص ۱۴.
- ↑ یکصد و هشتاد پرسش و پاسخ، ص ۴۳۷ و ۴۳۸.
- ↑ مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، نوری، حسین‌بن‌ن محمدتقی، مؤسسه آل‌البیت علیهم‌السلام، قم، ۱۴۰۸ ه‍.ق، چاپ اول، ج ۱۰، ص ۱۶۶.
- ↑ یکصد و هشتاد پرسش و پاسخ، همان، ص ۴۳۸ و ۴۳۹.

تبیین شود؛ به‌تعبیر مقام معظم رهبری، آمریکا مانند کشتی درحال غرق شدن است. خطاب بنده بیشتر به حوزویان و طلاب و استادان است. اولویت اول برای ما حوزویان در شرایط امروز، تبیین گفتمان و مبانی و شاکله فکری جبهه مقاومت است؛ امروز در جای جای دنیا، اقبال به تفکر مقاومت پدید آمده است؛ بسیاری از مردم دوست دارند بدانند که دو میلیون جمعیت مصیبت‌دیده در فلسطین، چگونه در برابر این همه جنایت مقاومت کرده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری تأکید کرد: گفتمان مقاومت صرفاً رویکرد نظامی و امنیتی نیست و امروز نیازمند اشراک گفتمان مقاومت در اقتصاد، سیاست، فرهنگ و همه ابعاد هستیم؛ ما نیازمند خانواده مقاوم و افراد مقاوم هستیم و اقتصاد و رسانه و فرهنگ ما هم باید مقاومتی باشد. اولویت دیگر هم گفتمان فطرت است؛ زیرا ما در دنیا با مخاطباتی مواجهیم که فطرت آنان بیدار شده است و رویکرد ظلم‌ستیزانه دارند و با مردم غزه همدردی می‌کنند؛ ما باید نسبت به این گفتمان بازخوانی داشته باشیم و بر روی این اشتراکات فطری تمرکز کنیم. می‌توانیم جبهه جهانی دفاع از فضائل اخلاقی، خانواده و مبارزه با ظلم و فساد و فقر و تخریب محیط زیست و… شکل دهیم.

تأکیدبروحدت

معاون ارتباطات و بین‌الملل حوزه‌های علمیه تأکید کرد: اولویت دیگر برای حوزه، تأکید بر گفتمان وحدت است؛ در موضوع فلسطین اهل سنت و شیعیان و همه جبهه مقاومت تأکید کردند و همین وحدت ما را به هدف خود رساند؛ ما در مسئله غزه بر عرب و عجم و اهل سنت و شیعه تأکید نکردیم؛ بلکه نگاه امت‌گرا و وحدت‌آمیز داشتیم و قدرت آن را هم دیدیم؛ لذا باید بر آن تأکید کنیم. وی در پایان بیان کرد: گفتمان مقاومت، گفتمان قرآنی است و ما مسئولانی چون شهید آیت‌الله رئیسی علیه‌السلام بدانند که ما مسئولانی چون شهید آیت‌الله گنجائری علیه‌السلام داریم که بیش از ۱۲ میلیون نفر در تشییع جنازه ایشان شرکت کردند.

وی ادامه داد: امروز باید اقتدار نظام و دستاوردهای آن تبیین شود؛ باید وضعیت رو به افول رژیم صهیونیستی

معاون ارتباطات و بین‌الملل حوزه‌های علمیه تشریح کرد

حج برائت و وحدت بین‌المللی علیه رژیم غاصب صهیونیستی

تصریح کرد: مسئله دیگر ایجاد موج نخبگانی و جنبش عدالت‌خواهی دانشجویان و دانشگاه‌های مهم مانند هاروارد، آکسفورد و… در اعتراض به این رژیم است و موج نخبگانی در سراسر دنیا در محکومیت این رژیم ایجاد شده است واین محکومیت درافکار عمومی و رسانه‌های مختلف هم وجود دارد؛ رسانه‌هایی که جنایات این رژیم را توجیه و یا کتمان می‌کردند.

حج برائت

معاون ارتباطات و بین‌الملل حوزه‌های علمیه افزود: وقتی این مسائل را کنار هم بگذاریم، مفهوم حج برائت کاملاً مشخص خواهد شد و سخنان رهبری بیشتر نمودار می‌شود که چرا حج امسال باید حج برائت باشد؛ امروز دشمنان در حضيض ذلت و جبهه مقاومت در عزت هستند؛ لذا باید بر راهبرد برائت تأکید کنیم؛ مراد از برائت هم، یعنی باید دشمنی و خیانت دشمنان را بیش از گذشته تبیین کنیم، جنایات آمریکا در حمایت از رژیم غاصب صهیونیستی و حضور در بیش از ۱۰۰ جنگ در دنیا و تحریم ملت‌ها باید تبیین شود؛ ما باید در لایه رژیم غاصب صهیونیستی و حامیان آن و هم در لایه تمدن غربی کار تبیینی و تبلیغی داشته باشیم. امروز جهاد تبیین دستاوردهای بین‌المللی نظام ضروری است تا دنیا بدانند که ما مسئولانی چون شهید آیت‌الله رئیسی علیه‌السلام داریم که بیش از ۱۲ میلیون نفر در تشییع جنازه ایشان شرکت کردند.

وی ادامه داد: امروز باید اقتدار نظام و دستاوردهای آن تبیین شود؛ باید وضعیت رو به افول رژیم صهیونیستی

به‌جا آوردن عبادتی همچون حج با توجه به جزئیات آن و منطقه جغرافیایی که بجا آوردن آن جزئیات در آن از انسان خواسته شده، یکی از پرمشقت‌ترین عبادات است. سختی‌ها و مشقت‌هایی چون دوری از خانواده، امکان ابتلا به بیماری‌های واگیردار، گرمای هوا، طولانی و متعدد بودن فرائض جزئی که بدون انجام حتی یکی از آنها امکان بطлан حج وجود دارد، وجوب برخی از اعمال در ساعاتی خاص و تحمل شلوغی ناشی از آن، پیاده‌روی، ازدحام جمعیت و… تنها چند عنوان از مهمترین این سختی‌ها می‌باشد که حتی در حدیثی از امام علی علیه السلام نیز به‌طور ضمنی مورد اشاره قرار گرفته است.^[۳۱] از آن گذشته کسی که به این سفر می‌رود، مجبور است مقدار زیادی از اموال خود را صرف اصل آن سفر کند.

حال ممکن است این سؤال به ذهن برسد که چرا خداوند چنین عبادتی را بر انسان واجب ساخت و آیا معبود بی‌کرانی که به وصف عدالت شناخته می‌شود، می‌تواند تشریح‌کننده عبادتی سخت و مشقت‌بار باشد؟ این سؤال وقتی جدی‌تر مطرح می‌شود که بدانیم این تشریح، صرفاً جنبه‌ای عبادی و معنوی ندارد و در روایات اسلامی، بابی تحت این عنوان گشوده شده است که اگر یک سال مسلمانان بخواهند، حج را تعطیل کنند و به حج نروند، بر حکومت اسلامی واجب است که با زور آنها را به مکه بفرستد!^[۳۲] توجه به حکمت‌ها و کارکردهای این عبادت و تأمل کردن در آثار فردی و اجتماعی آن، پاسخ این سؤال را روشن می‌کند؛ در نگاهی کلان، می‌توان گفت که فریضه حج، دارای این آثار و برکات است:

۱. بعداخلاقی حج

روحیات بسیاری از انسان‌ها به‌گونه‌ای است که اگر احساس غنا و بی‌نیازی کند، در معرض تهدید غفلت و طغیان قرار می‌گیرد و خداوند در آیات ۶ و ۷ سوره علق بدین‌نحو این حقیقت را بیان کرده است: **﴿كَلَّا اِنَّ الْاِنْسَانَ لِرَبِّهِٖ لَكْفِیٌّ ؕ اِنَّ رَاةَ اَسْفٰنِیْ﴾** (چنین نیست که شما می‌پندارید) به‌یقین انسان طغیان می‌کند.^[۳۳] از اینکه خود را بی‌نیاز ببیند. بدین‌سبب و برای رعایت مصلحت و خیر آدمی، خداوند متعال انسان را هنگام برخورداری از تمکن مالی ملزم به عبادت حج می‌نماید تا طی یک سفر معنوی ساخته شده و در مسیر بی‌فرجام طغیان قرار نگیرد؛ بنابراین مهمترین فلسفه حج – البته نه برای کسانی که به‌خاطر ربا به این سفر می‌روند یا نگاهی تفریحی به آن دارند – پدید آمدن دگرگونی اخلاقی درونی است.

مراسم «احرام» انسان را به‌کلی از تعینات مادی و امتیازات ظاهری و لباس‌های رنگارنگ و در زینور بیرون می‌برد و با تحریم لذت‌اند و پرداختن به خودسازی که از وظائف مُحرَم است، او را از جهان ماده جدا کرده و در عالمی از نور و روحانیت و صفا فرو می‌برد و انسان‌هایی را که در حال عادی بار سنگین امتیازات موهوم و درجه‌ها و مدال‌ها را بر دوش خود احساس می‌کنند، یک مرتبه سبک‌بار و راحت و آسوده می‌نماید؛ خصوصاً توجه به این نکته که مراسم حج در هر قدم و نقطه یادآور خاطرات حضرت ابراهیم و فرزندش اسماعیل علیهم‌السلام و مجاهدت‌های پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و یاوران صدیقش است، زمینه را برای انقلابی اخلاقی درون آدمی مهیاتر می‌سازد. بی‌جهت نیست که در روایات اسلامی می‌خوانیم: **«کسی که حج را به‌طور کامل انجام دهد، همانند روزی که از مادر متولد می‌شود و از گناهان خود بیرون می‌آید.»**^[۳۴]

۲. بعدسیاسی حج

روح عبادت، توجه به هم خدا و روح سیاست، توجه به خلق خداست و این دو در حج آن‌چنان به هم آمیخته‌اند که تار و پود یک پارچه حج، می‌تواند عامل مؤثری برای وحدت صفوف مسلمانان و مبارزه با تعصبات ملی و نژادپرستی و محدود شدن در حصار مرزهای جغرافیایی و شکستن سانسورها و خفقان‌های نظام‌های ظالمانه موجود در کشورهای اسلامی و شکستن زنجیرهای اسارت و استعمار و آزاد شدن مسلمانان باشد. شاید به‌همین خاطر است که در حدیثی از امام علی علیه السلام می‌خوانیم که «خداوند مراسم حج را برای تقویت آئین اسلام تشریح کرد.»^[۳۵]

این عبادت اگر به‌طور صحیح و کامل مورد بهره‌برداری قرار گیرد و زائرین خانه خدا در آن ایام که در آن سرزمین مقدس حضور فعال دارند و

معاون ارتباطات و بین‌الملل حوزه‌های علمیه، با تأکید

بر فضای شکل‌گرفته علیه رژیم غاصب صهیونیستی گفت: علت اینکه امسال باید حج برائت برگزار شود، وحدت و اعتراض بین‌المللی علیه این رژیم است؛ پس باید گفتمان قرآنی مقاومت بیش از پیش تبیین شود؛ لذا فعالیت بین‌المللی حوزه‌ها هم باید بیشتر شود.

به گزارش خیرگزاری ایکنا، حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری، ۱۶ خرداد در نشست علمی «زمینه‌ها و ظرفیت‌های حج، با تأکید بر ابعاد بین‌المللی»، با بیان اینکه حج چندبعدی است و ابعاد سیاسی، اجتماعی و بین‌المللی دارد، گفت: حج معوله‌ای پیچیده و چندجانبه است که رویکرد تمدنی هم دارد؛ اما در بین ابعاد مختلف حج، مقام معظم رهبری بر روی بعد برائت تأکید فرمودند. برائت یکی از آموزه‌های مهم حج است که در آیات قرآن هم، به آن توجه جدی شده است؛ به‌خصوص اینکه حضرت ابراهیم علیه السلام الگوی برائت هستند و مفهوم حج، با زندگی ایشان پیوند خورده است.

معاون ارتباطات و بین‌الملل حوزه‌های علمیه افزود: در سال‌های قبل هم، برائت برگزار می‌شد و چیز جدیدی نبود؛ ولی امسال تأکید فرمودند که مفهوم برائت را بر همه حج تسری دهیم و کل حج ما حج برائت شود؛ یعنی در کل حج، ستیزه و برائت از دشمنان کاملاً برجسته باشد. این سؤال جدی مطرح است که امسال چه ویژگی وجود داشته است که ایشان چنین مطالبه و تأکیدی را مطرح فرمودند.

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری، با بیان اینکه در یک‌سال اخیر تحولات زیادی در منطقه رخ داد که طوفان‌الاقصی و وعده صادق از جمله این موضوعات است و از طرف محور مقاومت، صدها عملیات علیه رژیم غاصب صهیونیستی در طول چند ماه گذشته انجام شده است، افزود: انصارالله یمن و حزب‌الله لبنان و گروه‌های فلسطینی، عملیات زیادی علیه این رژیم غاصب داشته‌اند؛ در عملیات وعده صادق هم، صدها موشک و پهپاد از طرف ایران به سوی رژیم صهیونیستی شلیک شد و او شکست بزرگی خورد و این ماجرا نشان داد که دشمن، علی‌رغم تبلیغات سنگینی که انجام

دوره تابستانه طلاب سطوح عالی

حوزه علمیه قم برگزار می‌شود

معاونت آموزش حوزه علمیه قم، ششمین دوره تابستانه ویژه طلاب پایه‌های ۷ تا ۱۰ و سطح آزاد (دروس فوق برنامه) را برگزار می‌کند.

به گزارش خیرگزاری حوزه، ششمین دوره تابستانه ارتقائی و یا تکمیل نواقص دروس ویژه طلاب پایه‌های ۷ تا ۱۰ و سطح آزاد (دروس فوق برنامه) حوزه علمیه قم برگزار می‌شود.

حداقل دوره تابستانه ۳۵روز درسی است و در هر روز، حداکثر چهار جلسه درسی برگزار خواهد شد (جمعا ۱۴۰ ساعت = ۹ واحد درسی). روزهای پنجشنبه هم، جزء ایام درسی است و در این دوره، طلاب مجاز به اخذ مرخصی به هر نحوی نمی‌باشند.

شرایط متقاضیان:

۱. طلابی که موفق به کسب نمره قبولی پس از حضور در درس نشده‌اند؛
۲. طلابی که درس آنان به‌دلیل غیبت بیش از حد مجاز، حذف گردیده است؛
۳. طلابی که جهت تکمیل سطح ۲ تا ۴ خود، حد اکثر ۱۴۰ ساعت (۹ واحد) ناقصی دارند؛
۴. طلابی که در تمام امتحانات دروس انتخابی سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ قبول و معدل آنان ۱۴ به بالا باشد.

شرایط عمومی ثبت‌نام:

۱. تعال بودن برپونده طلبه در سال تحصیلی جاری؛
۲. تعهد حضور مستمر در برنامه‌های دوره؛
۳. طلبه فقط در یک واحد آموزشی مجاز به انتخاب درس و شرکت در این دوره می‌باشد؛
۴. مراجعه به سایت و انتخاب حداکثر تا ۱۴۰ ساعت درس (۹ واحد) تا تاریخ ۵ تیر ۱۴۰۳.

ثبت‌نام: ۱۷ خرداد تا ۵ تیر ۱۴۰۳

زمان برگزاری: ۶ تیر تا ۳۰ مرداد ۱۴۰۳

برای مشاهده جزئیات ثبت‌نام به پایگاه اینترنتی reg.ismc.ir مراجعه کنید.

شرایط امتحانات ارتقایی

شهریور ۱۴۰۳ طلاب اعلام شد

معاونت آموزش حوزه علمیه قم، شرایط امتحانات ارتقایی شهریور ۱۴۰۳ طلاب را اعلام کرد.

به گزارش خیرگزاری حوزه، معاونت آموزش حوزه علمیه قم اعلام کرد: با توجه به برنامه امتحانات سطوح عالی حوزه علمیه قم در دو نوبت (خرداد و مرداد) و پرسش طلاب محترم در مورد امتحانات ارتقایی شهریورماه ۱۴۰۳ به اطلاع می‌رساند:

طلاب محترم می‌توانند در صورت احراز شرایط لازم، تا پایان امتحانات نوبت خردادماه ۱۴۰۳، همانند گذشته در ابتدای مردادماه مراحل ثبت‌نام را انجام دهند.

برای طلابی که امکان شرکت در امتحانات خرداد را ندارند و تا پایان امتحانات نوبت مردادماه ۱۴۰۳، شرایط لازم را به‌دست می‌آورند، تمهیدات لازم جهت استفاده از فرصت شرکت در امتحانات ارتقایی شهریورماه پیش‌بینی شده و متعاقباً اطلاع‌رسانی خواهد شد.

المیباد علمی سالانه

ویژه طلاب برگزار می‌شود

مدرسه علمیه بین‌المللی آل‌البیت علیهم‌السلام از طلاب زبان‌دان (عربی) برای شرکت در المیباد علمی سالانه دعوت کرده است. به گزارش خیرگزاری حوزه، مدرسه علمیه بین‌المللی آل‌البیت علیهم‌السلام از تمامی طلاب برای شرکت در المیباد علمی سالانه دعوت به‌عمل می‌آورد.

زمان: جمعه، ۱۴۰۳/۰۴/۰۱ ساعت ۱۰ صبح

مدت پاسخگویی: ۱۲۰ دقیقه

مکان: خیابان سمیه، نبش کوچه ۱۲، جامعه آل‌البیت علیهم‌السلام، طبقه ۶، حوزه آل‌البیت علیهم‌السلام العالمیه مهلت ثبت‌نام تا ۱۴۰۳/۰۳/۲۵ از طریق سایت survey.porsline.ir برای کسب اطلاعات بیشتر و پیام در اینتا: ۰۹۱۹۶۵۱۱۴۴۷

فراخوان دومین دوره

معرفتی-تشکیلاتی (مثل خمینی)

دومین دوره معرفتی-تشکیلاتی «مثل خمینی» ویژه طلاب برادر از ۱۲ تا ۱۹ مرداد ۱۴۰۳ برگزار می‌شود.

به گزارش خیرگزاری حوزه، خانه طلاب جوان، دومین دوره معرفتی-تشکیلاتی «مثل خمینی» با عنوان «الگوی جامع طلبه عصر انقلاب»، ویژه طلاب برادر را از ۱۲ تا ۱۹ مرداد ۱۴۰۳ برگزار می‌کند.

علاقه‌مندان تا ۱۵تیر مهلت دارند که از طریق لینک زیر اقدام ثبت‌نام کنند:
survey.porsline.ir/s/hxwz

راه‌های ارتباطی

آیدی اینتای مسئول ثبت‌نام: @khomeini_mesle

شماره تماس خانه طلاب جوان: ۰۲۵۳۲۶۰۳۶۶۷۷

آخرین تغییرات و اطلاعیه‌ها صرفاً از طریق کانال اینتا «مثل خمینی» به آدرس زیر اعلام خواهد شد: @ahd.ba.khomeini

مدرسه تخصصی تابستانه مجتمع

«تربیت مجتهد مدیر» برگزار می‌شود

مجتمع «تربیت مجتهد مدیر» حوزه علمیه قم، مدرسه تخصصی تابستانه در رشته‌های «فقه مدیریت»، «فقه مدیریت امنیت»، «روان‌شناسی فقه مدیریت» را به‌صورت مجازی برگزار می‌کند.

به گزارش خیرگزاری حوزه، این دوره‌ها که از ۲۵ خرداد آغاز و تا یکم مرداد ۱۴۰۳ ادامه خواهد داشت، به‌صورت مجازی برگزار می‌شود و شرکت برای عموم طلاب، دانشگاهیان و خواهران و برادران آزاد است.

علاقه‌مندان می‌توانند، برای اطلاع از جزئیات ثبت‌نام و مزایای شرکت در این دوره‌ها، به پایگاه اطلاع‌رسانی مجتمع عالی تربیت مجتهد مدیر به نشانی mojtahedmodir.ir مراجعه کنند.

روابط عمومی مجتمع عالی تربیت مجتهد مدیر در پیام‌رسان اینتا: @Mj_Kamali

اَلْمُؤْمِنُ الَّذِي يُخَالِطُ النَّاسَ وَيَصْبِرُ عَلٰى اَذَاهُمْ اَفْضَلُ مِنَ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يُخَالِطُ النَّاسَ وَلَا يَصْبِرُ عَلٰى اَذَاهُمْ.
مؤمنی که با مردم می‌آمیزد و بر آزار و اذیت آنان صبر می‌کند، برتر از مؤمنی است که با مردم نمی‌آمیزد و آزار و اذیت آنان را تحمل نمی‌کند.

میزان الحکمة، ج ۷، ح ۶۶۷۴

مقصد عرفه

نائل شدن به مقام فناست

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین قاسم ترخان



به گزارش روابط عمومی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، حجت‌الاسلام والمسلمین قاسم ترخان مدیر گروه تخصصی علوم انسانی و قرآنی پژوهشگاه در گفت‌وگویی با گرمای دانش روز عرفه، با اشاره به روایاتی در این خصوص، اظهار کرد: امام سجاد علیه السلام خطاب به سائلی که در روز عرفه از مردم درخواست کمک مالی می‌کرد، فرمودند: وای بر تو! امروز، روزی نیست که شما از مردم طلب مساعدت کنید و کمک بخواهید؛ امروز روزی است که فضل الهی گسترده است و در روز عرفه امید است که فیض و فضل خدا شامل حال بچه‌هایی که در شکم مادر هم هستند، بشود؛ یعنی بچه‌هایی که این امکان برایشان فراهم نیست تا آن طوری که ما می‌توانیم درخواست و دعا کنیم، طلب و درخواستی داشته باشند؛ پس چرا از خدا درخواست نمی‌کنید و از خدا روی گردان هستید و از مردم درخواست کمک دارید.

وی با اشاره به روایتی دیگر بیان کرد: در این روایت آمده است: اگر کسی در ماه رمضان که ماه آموزش گناهان است، بخشوده نشود، با حضور در عرفات و درک روز عرفه گناهانش بخشوده می‌شود. این روایت در حقیقت می‌خواهد اهمیت ماه رمضان و جایگاه عرفات و روز عرفه را بیان نماید؛ همچنین در روایت دیگری آمده است: خدا به زائران امام حسین علیه السلام در عرفه، بیش از حاجیان که در عرفات هستند، توجه دارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین ترخان عنوان کرد: در واقع روایاتی که داریم نشان گر این است خدا به بندگانش در روز عرفه لطف وپویای دارد و این لطف و بیزه

مقام معظم رهبری در مراسم سالروز ارتحال امام خمینی علیه السلام در سال ۱۴۰۳ نکتهای را در مورد آیه ۱۵۴ بقره و در مقایسه با آیه ۱۶۹ آل عمران ارائه فرمودند که به‌لحاظ تفسیری، جالب و شایسته تدبر و اذعان است؛ زیرا در باب شهادت و شهید، این پرسش مطرح است که آیا به‌لحاظ قرآنی مقامات شهید و شهادت که در آیات قرآنی به آن تذکر داده شده، فقط مربوط به کسانی است که توسط اقدامات دشمنان دین کشته می‌شوند؟ یا این مقامات، شامل حال همه کسانی است که در راه خدا کشته می‌شوند؛ گرچه قتل آنان مستند به اقدامات دشمنان دین نباشد؟

پاسخ پدوی به این پرسش این است که بر اساس مفاد آیه «وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُحْيُونَ» (آل عمران/۱۶۹) این مقامات مربوط به کسانی است که در راه خدا و توسط اقدامات دشمنان دین کشته شوند؛ نه کسانی که قتل آنها مستند به اقدامات دشمنان دین نباشد (گرچه در راه خدا کشته شده باشند)؛ زیرا این آیه یعنی (آل عمران/۱۶۹) در ضمن آیات جهاد با کفار است که به قرینه فضای جهادی این آیات، نکات مطرح‌شده در آیه، مربوط به جهاد با دشمن می‌شوند؛ پس مراد از «الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ» در این آیه کشته‌شدگانی هستند که در راه خدا و با اقدامات دشمنان دین کشته شوند؛ لذا نمی‌توان سایر افراد را تحت شمول این عنوان قرار داد و بالتبع نمی‌توان مقامات معنوی ذکرشده در این آیه را برای دیگر کشته‌شدگان راه خدا که قتل آنان مستند به اقدامات دشمنان دین نیست، قائل بود.

این، مقتضای اولیه مفاد آیه (۱۶۹ آل عمران) است؛ اما در آیه (۱۵۴ بقره) تقریباً همین مقامات و با همین تعبیرات چنین آمده: «وَلَا تَقْتُلُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ»؛ با این تفاوت که این آیه

بدان که یأس از رحمت حق، بزرگترین گناهی است که در نفس گمان نمی‌کنم، هیچ‌گناهی بدتر و بیشتر از آن تأثیر نماید. انسان مأیوس از رحمت، چنان ظلمتی قلبش را فرا بگیرد و چنان افسارش کسیخته شود که با هیچ چیز اصلاحش نمی‌توان نمود، مبادا از رحمت حق غافل شوی و گناهان و تبعات آن در نظرت بزرگ آید. رحمت حق از همه چیز بزرگتر و به هر چیز شامل است.

شرح چهل حدیث، ص ۲۷۸

مدان که یأس از رحمت حق، بزرگترین گناهی است که در نفس گمان نمی‌کنم، هیچ‌گناهی بدتر و بیشتر از آن تأثیر نماید. انسان مأیوس از رحمت، چنان ظلمتی قلبش را فرا بگیرد و چنان افسارش کسیخته شود که با هیچ چیز اصلاحش نمی‌توان نمود، مبادا از رحمت حق غافل شوی و گناهان و تبعات آن در نظرت بزرگ آید. رحمت حق از همه چیز بزرگتر و به هر چیز شامل است.

شرح چهل حدیث، ص ۲۷۸

مدیر گروه تخصصی علوم انسانی و قرآنی پژوهشگاه عنوان کرد: در اینجا هدف و نقطه اساسی، آن است که انسان با دشمن بیرون و درون مقابله می‌کند. بزرگترین دشمن، خود نفس است: «اِنَّ اَعْدٰى عَدُوْكَ نَفْسَكَ اَلَّتِيْ بَيْنَ جَنبَيْكَ»؛ هم با دشمن بیرونی و هم با آن منیت خودمان که بزرگترین دشمن است، مبارزه می‌کنیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین ترخان اظهار کرد: انسان با منیت خودش نیز باید مبارزه کند و خود را باید بشکند. اینجا راهش این است که تعلقات خود را فدا کنید و این با کاری اتفاق افتاد که حضرت ابراهیم و اسماعیل علیهم السلام انجام دادند و وقتی موضوع ذبح اسماعیل پیش آمد و آن‌ها آن را پذیرفتند، گفته شد: «فَدَّ صَدَقَتُ الْاَوْثِيَا»؛ خوابت را تحقق دادی [و فرمان پروردگارت را اجرا کردی] و آنگاه فرمود: «وَقَدَّيْنَاهُ بِذَبِيْحٍ عَظِيْمٍ». در واقع در این حادثه، تعلقات حضرت ابراهیم علیه السلام قربانی شد. قربانی گوسفند نماد چنین چیزی است. مدیر گروه تخصصی علوم انسانی و قرآنی پژوهشگاه گفت: پس در عرفات به شناخت می‌رسید و در مشعر سنگ جمع می‌کنید و تصمیم می‌گیرید که آن را به شیطان زبند و در منی آن اتفاق مهم می‌افتد؛ یعنی آن هدف و مقصد و غایت این است که هم با شیطان بیرون و هم با شیطان درون مبارزه کنید و خروجی آن این می‌شود که به مقام فنا می‌رسید و تعلقات خود را قربانی می‌کنید و شیطان را از خودتان، ناامید می‌کنید و این طرحی است که خدا برای عرفات و مشعر و منا ریخته است.

وی افزود: کاری که امام حسین علیه السلام کرد، همین طرحی بود که در سرزمین عرفات و مشعر و منا ریخته شد: در واقع آن چیزی که باید قربانی می‌شد، تعلقات بود؛ اینکه انسان خودش را نبیند و با شیطان بیرون مبارزه کند و امام حسین علیه السلام همین کار را انجام داد.

حجت‌الاسلام والمسلمین ترخان عنوان کرد: بسیاری از مفسران شیعه مانند فیض کاشانی و مجلسی و دیگران براساس روایتی که در عیون اخبارالرضا علیه السلام وارد شده، این ذبح عظیم را امام حسین علیه السلام دانستند و گفتند: این ذبح عظیم، امام حسین علیه السلام است که از ذریه حضرت ابراهیم علیه السلام بوده و این، همان قربانی عظیم است.

وی اظهار کرد: اقبال می‌گوید: اجمال در قضیه ابراهیم و اسماعیل علیهم السلام روی داده؛ اما تفصیل آن در کربلا اتفاق افتاده است و امام حسین علیه السلام توانسته، تفصیل این طرح را در کربلا پیاده کند. آن حضرت خودش، فرزندان، همسر و بستگان را ندید و خود را فدا کرد.

عضو هیأت علمی گروه کلام پژوهشگاه تصریح کرد: اگر به این مسأله دقت کنیم، آن وقت متوجه خواهیم شد که معنای روایتی که می‌فرماید: خداوند به زائران امام حسین علیه السلام در روز عرفه بیش از حاجیانی که در عرفات هستند توجه دارد، چیست؛ چون حرکت امام حسین علیه السلام نماد اعلای کاری است که در عرفات و مشعر و منی اتفاق افتاد. امام حسین علیه السلام، هم با دشمن بیرون یعنی یزید و طاغوت و زمان مقابله کرد و هم با دشمن درون و خود را ندید و فدا کرد و به مقام فنا رسید و این مقصد عرفه است.

مدیر گروه تخصصی علوم انسانی و قرآنی پژوهشگاه بیان کرد: این همان هدفی است که عرفه نقطه عزیمت و شروع آن می‌شود؛ یعنی برای مقابله با نفس از عرفه باید شروع کرد. باید این شناخت استمرار یابد و به شعور برسد و به مبارزه با شیطان و به مقام فنا برسد که این امر در کربلا اتفاق افتاد. از این جهت می‌توانیم حادثه کربلا را تجسم عینی حادثه‌ای تلقی کنیم که در آن زمان برای حضرت ابراهیم و اسماعیل علیهم السلام اتفاق افتاد.

اثبات مقام شهادت برای کشته‌شدگان در راه خدا

نوشتاری از حجت‌الاسلام والمسلمین حسین عشاقی عضو شورای علمی گروه فلسفه پژوهشگاه

براینبار طبق مفاد این قانون اصولی، به‌کارگیری عنوان «مرده» برای همه افرادی که در راه خدا کشته شوند (خواه قتل آنان مستند به اقدامات کفار باشد یا نباشد) ممنوع و منهی است و نباید آنان را مرده پنداشت؛ بلکه باید به شهادت و زنده بودن آنان اعتقاد داشت. این نتیجه در صورتی است که حکم مطرح‌شده در هر دو آیه را یکسان بدانیم؛ ولی دقت در آیه نشان می‌دهد که گرچه هر دو آیه با توجه به ثبوت عنوان «کشته‌شدگان در راه خدا» در موضوع، حکم مشترکی دارند و آن این است که چنین افرادی را نباید مرده پنداشت؛ بلکه آنان شهید و زنده هستند؛ اما در عین حال آیه (۱۶۹ آل عمران) به‌لحاظ اینکه قتل، در شرایط جنگ با دشمنان خدا رخ داده، کشته‌شدگان در این آیه، یک حکم اختصاصی هم دارند و آن اینکه این گروه از «کشته‌شدگان در راه خدا» به‌خاطر حضور در میدان جهاد، به مقام «ارتزاق عندالله» نیز واصل می‌شوند و در این صورت دو آیه، دو موضوع متفاوت داشته و لذا دو حکم متفاوت هم دارند؛ گرچه به‌خاطر ثبوت قدر مشترک در موضوع، در حکم هم، قدر مشترک حکمی نیز دارند. به هر جهت هر دو آیه دلالت بر ثبوت مقام شهادت برای «کشته‌شدگان در راه خدا» دارند؛ چه در جنگ با کفار کشته شوند چه در سایر حوادثی که برای خدا صورت می‌گیرند.

در ضمن آیات جهاد نیست و قبل و بعد از آن مسئله جهاد با دشمنان دین، سخنی به میان نیامده است؛ بلکه یک دستور کلی است مربوط به کسانی که در راه خدا کشته می‌شوند: «مَنْ يُقْتَلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»، بدون اینکه این تعبیر، قید مقالی یا مقامی خاصی داشته باشد که بالتبع مفاد آیه این می‌شود که مقامات مذکور در این آیه، مربوط به کسانی است که در راه خدا کشته شوند (خواه قتل آنان مستند به اقدامات کفار باشد یا نباشد). در اینجا این پرسش شکل می‌گیرد که بالآخره این مقامات معنوی، موضوعش چه کسانی هستند؟ «کشته‌شدگان در راه خدا» که مقتضای ۱۵۴ بقره است یا «کشته‌گان در راه خدا» که قتل‌شان توسط دشمنان خدا باشد، که مقتضای ۱۶۹ آل عمران است؟

پاسخ این است که جمع بین دو آیه اقتضا می‌کند که افرادی را که یقینی الخروج از مفاد دو آیه هستند، استثناء کنیم و بقیه افراد را چه یقینی‌الدخول باشند چه مشکوک‌الدخول) تحت شمول نهی باقی‌گذاریم؛ زیرا در شک در تعداد افراد خارج‌شده از حکم نهی، بین اقل و اکثر باید به مقدار اقل اکتفا کرد و چون عنوان «کشته‌شدگان در راه خدا» از عنوان «کشته‌شدگان در راه خدا» که قتل‌شان توسط دشمنان خدا باشد اعم است؛ پس افراد خارج‌شده از عنوان اول (که اعم است)، کمتر از افراد خارج‌شده از عنوان دوم هستند؛

و موهبت‌هایی که در جسم و جان و درون و برون به او عطا کرده، یاد می‌شود.

توجه به نعمت‌ها، زمینه‌ساز شکر است و غفلت از الطاف الهی، موجب ناسپاسی و عصیان. از این‌رو به عجز انسان از ادای شکر نعمت‌های بی‌پایان الهی، زمینه‌ساز انابت انسان و خضوع و خشوع او به درگاه الهی است. در فرازی دیگر ذکر، خشیت، تسلیم، رضا و حمد یاد می‌شود و باز هم تکرار یاد کرد نعمت‌های پیدا و پنهان خدا و باز هم درخواست عافیت، توفیق، ایمنی، عظمت، آبرومندی، وسعت رزق، توکل و تسلیم، دینداری و رضامندی.

در دعای عرفه، نیایش‌گر با خداوند عاشقانه حرف می‌زند، خاشعانه صدایش می‌کند، خود را در دامن رحمت الهی می‌افکند، به سایه غفران خدا پناه می‌برد. تنها و تنها از خدا نصرت و کفایت و حاجت و آموزش می‌طلبد و تنها در خدا را به روی خود باز می‌بیند.

✽ در دعای عرفه بنده مضطرّ و مسکین در پیشگاه

- سال بیست و دوم
- شماره ۸۲
- دوشنبه ۲۱ خرداد ۱۴۰۳
- ۱۲ صفحه • ۵۰۰۰ تومان

Ofogh-e Hawzah Weekly

- صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
- مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه: رضا رستمی
- سردبیر: رضانتعلی عزیزی • با همکاری هیأت تحریریه
- تلفن: ۳۲۹۰۵۳۸ • شماره: ۳۲۹۰۱۵۲۳
- صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱
- نشانی: قم، بلوار جمهوری، کوچه ۱۵، پلاک ۱۵
- پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir
- پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir
- کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم (۴۲) ۶۵۵۸۶۸۰

عطریار

ناله‌های فرات

هاشمی خراسانی

خستگان عشق را ایام درمان خواهد آمد
غم مخور آخر طیبب دردمندان خواهد آمد
آنقدر از کردگار خویشتن امیدوارم
که شفابخش دل امیدواران خواهد آمد
باغبانا سختی دی‌ماه سی روز است و آخر
نوبهار و نغمه مرغ خوش‌الجان خواهد آمد
لبلب شوریده‌دل را از خزان برگو ننالد
باغ و صحرا سبز و این دنیا گلستان خواهد آمد
بوی پیرهان رسید وزین بشارت گشت معلوم
یوسف گم گشته سوی پیرکنعان خواهد آمد
دردمندان، مستمندان، بی‌پناهان را بگوییید
مصلح عالم، پناه بی‌پناهان خواهد آمد
از خدا روز فرج را ای فلج‌کاران بخواهید
کاین جهان روزی کسی را تحت فرمان خواهد آمد
سخت آمد طول غیبت بر تو می‌دانم مخور غم
موقع افشای این اسرار پنهان خواهد آمد
تلخی هجران شود شیرین به روز وصل جانان
صبح صادق از پی شام غربیان خواهد آمد
کاخ‌های ظلم ویران می‌شود بر فرق ظالم
مهدی موعود، غمخوار ضعیفان خواهد آمد
این چراغ از صرصر بیداد خاموشی ندارد
آنکه عالم را نماید نوربران خواهد آمد
نیست شک از عمر این دنیا اگر یک روز ماند
ذات قائم حجت خلاق سبحان خواهد آمد
صبر کن یا فاطمه، ای بانوی پهلو شکسته
قائمت باشیشه دارو و درمان خواهد آمد
این قدر آخر منال از صریت بازو و پهلو
مونس تو پادشاه دل‌نوازان خواهد آمد
محسنا از صریت سمسارگر مقتول گشتی
عنقریباً دادخواه بی‌گناهان خواهد آمد
اصغرا از صریت زخم گلو دل را مسوزان
غم مخور مرهم‌گذار زخم پیکان خواهد آمد
گفت با زینب علیها السلام، قیبه علیها السلام یک شبی در شام ویران
عمه بابم کی به سر وقت یتیمان خواهد آمد
کودکان شام هر یک با پدرها سوی منزل
باب من کی بهر دلداری طوفان خواهد آمد



و شفاء قسم می‌دهد که در عصر عرفه، او را از رحمت خویش محروم نسازد.

اعتراف به گناه و امید عفو

یاد نعمت‌ها و قصور از شکر

و ... و اینکه سیدالشهداء علیهم السلام با چشمانی اشکبار و حالتی متضرّعانه این دعا را می‌خواند و آن‌قدر «یارب، یارب» می‌گفت و می‌گریست که صدای گریه‌اش، اطرافیان را هم منقلب می‌ساخت. صحرای عرفه هنوز هم، رزمزمه‌های حسین علیه السلام را در خود دراد. دریایی از بندگان معصیت‌کار به امید «عفو» به اینجا آمده‌اند. خداوند وعده آموزش داده است و هیچ‌کس را هم از مغفرت و آموزش، مأیوس نساخته است. باید دست نیاز و چشم امید به او دوخت. اگر اینجا بخشوده نشویم، پس کی و کجا؟...

وعده خداوند دروغ و خلاف نیست. حالت روحی و التماس و نیایش ماست که رحمت را بر خطاکاران و پشیمان و توبه‌گنندگان خاشع و گریان، نازل می‌کند.